

STORTINGET

Innst. 9 S

(2019–2020)

**Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for
2020, kapitlene under Olje- og energidepartementet og Klima- og
miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13)**

Prop. 1 S (2019–2020)

Innhold

Side

1.	Innledning	1
2.	Rammeområde 12 – Olje og energi	1
2.1	Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner for rammeområde 12 Olje og energi	5
2.1.1	Innledning	5
2.1.2	Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer	5
2.1.3	Arbeiderpartiets hovedprioriteringer	7
2.1.4	Senterpartiets hovedprioriteringer	8
2.1.5	Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer	10
2.1.6	Miljøpartiet De Grønnes hovedprioriteringer	11
2.1.7	Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 12	12
2.2	Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitler og poster under rammeområde 12	16
2.2.1	Kap. 1800 Olje- og energidepartementet	16
2.2.2	Kap. 4800 Olje- og energidepartementet	17
2.2.3	Kap. 1810 Oljedirektoratet	17
2.2.4	Kap. 4810 Oljedirektoratet	18
2.2.5	Kap. 1815 Petoro AS	18
2.2.6	Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat	18
2.2.7	Kap. 4820 Norges vassdrags- og energidirektorat	20
2.2.8	Kap. 2490 NVE Anlegg	20
2.2.9	Kap. 5490 NVE Anlegg	21
2.2.10	Kap. 1830 Forskning og næringsutvikling	21
2.2.11	Kap. 1840 CO ₂ -håndtering	22
2.2.12	Kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	23
2.2.13	Kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	24
2.3	Oppfølging av anmodningsvedtak under rammeområde 12	24
3.	Rammeområde 13 – Miljø	25
3.1	Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner for rammeområde 13 Miljø	29
3.1.1	Innledning	29
3.1.2	Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti sine hovedprioriteringer	29
3.1.3	Arbeiderpartiets hovedprioriteringer	30
3.1.4	Senterpartiets hovedprioriteringer	32
3.1.5	Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer	34
3.1.6	Miljøpartiet De Grønnes hovedprioriteringer	36
3.1.7	Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 13	38
3.2	Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitler og poster under rammeområde 13	44
3.2.1	Kap. 1400 Klima- og miljødepartementet	44
3.2.2	Kap. 4400 Klima- og miljødepartementet	46
3.2.3	Kap. 1410 Kunnskap om klima og miljø	46
3.2.4	Kap. 1411 Artsdatabanken	48
3.2.5	Kap. 4411 Artsdatabanken	48
3.2.6	Kap. 1412 Meteorologiformål	48
3.2.7	Kap. 1420 Miljødirektoratet	49
3.2.8	Kap. 4420 Miljødirektoratet	63
3.2.9	Kap. 1422 Miljøvennleg skipsfart	63
3.2.10	Kap. 1423 Radioaktiv forurensing i det ytre miljø	64
3.2.11	Kap. 4423 Radioaktiv forurensing i det ytre miljø	64

	Side
3.2.12 Kap. 1425 Fisketiltak	64
3.2.13 Kap. 1428 Enova SF	64
3.2.14 Kap. 1471 Norsk Polarinstitut	67
3.2.15 Kap. 4471 Norsk polarinstitut	68
3.2.16 Kap. 1472 Svalbard miljøvernfond	68
3.2.17 Kap. 1474 Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning.....	68
3.2.18 Kap. 1481 Klimakvoter	68
3.2.19 Kap. 4481 Salg av klimakvoter	68
3.2.20 Kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak	68
3.3 Oppfølging av anmodningsvedtak under rammeområde 13	69
3.3.1 Stortingssesjon (2016–2017)	69
4. Forslag fra mindretall.....	70
5. Komiteens tilråding.....	71

STORTINGET

Innst. 9 S

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 1 S (2019–2020)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2020, kapitlene under Olje- og energidepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13)

Til Stortinget

1. Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Else-May Norderhus, Espen Barth Eide, Ruth Grung og Runar Sjøstad, fra Høyre, Liv Kari Eskeland, Stefan Heggelund, Tina Bru og Lene Westgaard-Halle, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Theodor Barndon Helland, fra Senterpartiet, Sandra Borch

og Ole André Myhrvold, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Venstre, lederen Ketil Kjenseth, fra Kristelig Folkeparti, Tore Storehaug, og fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, fremmer i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2020 under de kapitler og poster som er fordelt til komiteen på rammeområde 12 Olje og energi og på rammeområde 13 Miljø.

2. Rammeområde 12 – Olje og energi

Oversikt over bevilgningsforslagene på de ulike kapitler og poster under rammeområde 12 i Prop. 1 S (2019–2020).

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

I

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 12

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2019–2020)
Utgifter			
Olje- og energidepartementet			
1800		Olje- og energidepartementet	
	1	Driftsutgifter	190 278 000
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under postene 50, 71 og 72	16 500 000
	50	Overføring til andre forvaltningsorganer, kan overføres	500 000
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	6 500 000
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	12 800 000
	72	Tilskudd til olje- og energiformål, kan overføres, kan nyttes under post 21	4 500 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2019–2020)
1810		Oljedirektoratet	
	1	Driftsutgifter	309 500 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	69 000 000
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	119 000 000
1815		Petoro AS	
	70	Administrasjon	360 000 000
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	1	Driftsutgifter	595 000 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	32 000 000
	22	Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 45, 60 og 72</i>	220 000 000
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	87 000 000
	25	Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser	45 000 000
	26	Driftsutgifter, Reguleringsmyndigheten for energi	57 500 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	20 000 000
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72</i>	66 000 000
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60</i>	6 000 000
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	7 200 000
1830		Forskning og næringsutvikling	
	50	Overføring til Norges forskningsråd	765 000 000
	70	Tilskudd til Nordisk Energiforskning	10 000 000
	72	Tilskudd til Norwegian Energy Partners	34 000 000
1840		CO₂-håndtering	
	50	Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO ₂ -håndtering	160 000 000
	70	Administrasjon, Gassnova SF, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i>	110 000 000
	71	Tilskudd til Teknologisenter for CO ₂ -fangst på Mongstad	143 000 000
	72	Fullskala CO ₂ -håndtering, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	215 000 000
		<i>Statlig petroleumsvirksomhet</i>	
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	
	30	Investeringer	28 000 000 000
		<i>Statens forretningsdrift</i>	
2490		NVE Anlegg	
	24	Driftsresultat:	-10 000 000
		6 Reguleringsfond	-10 000 000
		Sum utgifter rammeområde 12	31 651 278 000

Inntekter

Inntekter under departementene

4800		Olje- og energidepartementet	
	10	Refusjoner	700 000
	70	Garantiprovisjon, Gassco	1 400 000
4810		Oljedirektoratet	
	1	Gebyrinntekter	30 000 000
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	119 000 000
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	1	Gebyrinntekter	33 000 000
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	87 000 000
	40	Flom- og skredforebygging	27 000 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2019–2020)
<i>Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet</i>			
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	
	24	Driftsresultat:	87 200 000 000
		1 Driftsinntekter	142 300 000 000
		2 Driftsutgifter	-27 500 000 000
		3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-2 100 000 000
		4 Avskrivninger	-22 900 000 000
		5 Renter av statens kapital	-2 600 000 000
	30	Avskrivninger	22 900 000 000
	80	Renter av statens kapital	2 600 000 000
<i>Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.</i>			
5490		NVE Anlegg	
	1	Salg av utstyr mv.	100 000
Sum inntekter rammeområde 12			112 998 200 000
Netto rammeområde 12			-81 346 922 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1810, post 23	kap. 4810, post 2
kap. 1820, post 23	kap. 4820, post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Kongen i 2020 kan overskride bevilgningen under:

1. kap. 1800 Olje- og energidepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorar og utgifter til faglig bistand ved kjøp/salg av aksjeposter, samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Equinor ASA.
2. kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten med inntil 5 mrd. kroner ved utøvelse av statens forkjøpsrett ved overdragelser av andeler i utvinningstillatelser på norsk kontinentalsokkel.

IV

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan utgiftsføre uten bevilgning under kap. 1815 Petoro AS, post 79 Erstatninger, erstatning til Norges Bank som omfatter netto rentetap og andre dokumenterte kostnader grunnet avvik i varslet og faktisk innbetaling av valuta fra SDØE til Norges Bank, jf. avtale om overføring og kjøp av valuta fra SDØE til Norges Bank.

V

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan pådra staten forpliktelser ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 mill. kroner
1810		Oljedirektoratet	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner
	22	Flom- og skredforebygging	150 mill. kroner
	25	Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser	20 mill. kroner

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	72	Tilskudd til olje- og energiformål	126 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging	70 mill. kroner
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging	10 mill. kroner
1815		Petoro AS	
	70	Administrasjon	35 mill. kroner
1840		CO ₂ -håndtering	
	70	Administrasjon, Gassnova SF	20 mill. kroner

VII

Forpliktelse under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan pådra staten forpliktelser ut over bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, knyttet til:

1. løpende forretningsvirksomhet i interessentskapene, samt deltakelse i annen virksomhet som har tilknytning til leting og utvinning av petroleum.
2. avsetning av statens petroleum etter avsetningsinstruksen gitt Equinor ASA.

VIII

Utbyggingsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan pådra staten forpliktelser ut over bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, hvor øvre grense for statens forholdsmessige andel for det enkelte prosjekt/fase utgjør inntil 5 mrd. kroner knyttet til deltakelse i:

1. utbyggingsprosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel.
2. utviklingsprosjekter under Gassled eller andre interessentskap.

IX

Forpliktelser før plan for utbygging og drift og for anlegg og drift er behandlet

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan pådra staten forpliktelser ut over bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten knyttet til kontraktmessige forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift er godkjent eller før tillatelse til anlegg og drift er gitt, herunder forpliktelser knyttet til en pre-interessentskapsfase.

X

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS

som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Olje- og energidepartementet har fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

XI

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan godkjenne overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler for Petoro AS som forvalter av SDØE der det antas at ressursene i utvinningstillatelsen på tidspunkt for overdragelsen er mindre enn 3 mill. Sm³ oljeekvivalenter.

XII

Overdragelse og samordning av andeler i utvinnings-tillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å tre ut av interessentskapet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.
2. forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.
3. ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.
4. overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

XIII

Overdragelse av andeler i rørledninger mv.

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan godkjenne nødvendige transaksjoner for overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE for å innlemme rørledninger og transportrelaterte anlegg med SDØE-andel i Gassled eller andre interessentskap. Statens andel i Gassled eller andre interessentskap skal justeres for å gjenspeile innlemmelsen.

XIV

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 20 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

XV

Regnskapsføring av kontantinnkallinger mot mellomværende med statskassen

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan gi Petoro AS fullmakt til å postere inn- og utbetalinger for Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) mot mellomværendet med statskassen. Mellomværendet omfatter over-/underinnkalling av kontanter fra operatørselskapene (differansen mellom kontantinnkalling og avregning fra operatør), arbeidskapital, avregning fra operatør, merverdiavgift og mellomværende med betalingsformidler m.m.

2.1 Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner for rammeområde 12 Olje og energi

2.1.1 Innledning

Komiteen har ved Stortingets vedtak 15. oktober 2019 fått tildelt kapitler under rammeområde 12 Olje og energi, jf. Innst. 18 S (2019–2020). Ved Stortingets vedtak 27. november 2019 er netto utgiftsramme for rammeområde 12 fastsatt til -81 350 422 000 kroner, jf. Innst. 2 S (2019–2020).

Komiteen viser til partienes respektive merknader om rammeområde 12 i finansinnstillingen, jf. Innst. 2 S (2019–2020). Innstillingen omfatter forslaget til statsbudsjett for 2020 fra regjeringen Solberg, jf. Prop. 1 S (2019–2020), som ble lagt frem 7. oktober 2019.

Det vises til behandlingen av Innst. 2 S (2019–2020). Det vises videre til de respektive merknader i denne innstillingen.

Den foreliggende innstillingen gjengir i tabellform både regjeringens forslag, budsjettforliket og endringsforslag det er flertall for, og partienes primære alternative budsjettforslag fra finansinnstillingen. De alternative forslagene fikk ikke flertall under behandlingen 27. november 2019.

2.1.2 Høyre, Fremskrittpartiet, Venstre og Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer

OLJE OG GASS

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at olje- og gassvirksomheten er en bærebjelke i norsk økonomi. Petroleumsakтивitet på

norsk sokkel har gjennom de siste fem tiårene generert store verdier til det norske samfunnet, noe den også vil gjøre i tiårene som kommer. Petroleumsaktiviteten fortsetter å være avgjørende for å sikre lønnsomme arbeidsplasser i hele landet og å styrke vår felles velferd.

Petroleumsnæringen står i dag for den største enkelt delen av den samlede verdiskapingen i Norge, og med sitt betydelige bidrag til sysselsetting er den således vår klart største havnæring. Disse medlemmer vil samtidig understreke viktigheten av den teknologiske utviklingen som skjer i næringen. Dette bidrar kontinuerlig til mer ressurseffektiv og mer miljøvennlig utvinning av olje og gass, noe disse medlemmer er opptatt av.

Disse medlemmer understreker viktigheten av å ha gode og forutsigbare økonomiske virkemidler overfor petroleumssektoren, herunder CO₂-avgift og EUs klimavotesystem (EU-ETS). Dette er virkemidler som gir næringen en sterk egeninteresse i å begrense sine CO₂-utslipp. Andre viktige virkemidler som supplerer de økonomiske hovedvirkemidlene, er å stille krav til at selskapene synliggjør klimarisiko i sine utbyggingsplaner og at de utreder relevante avbøtende tiltak, krav om bruk av beste tilgjengelige teknologi ved utbygginger, at elektrifisering med kraft fra land vurderes ved alle nye planer, muligheter for offentlig støtte til utvikling og demonstrasjon av teknologier som gir lavere utslipp. Disse medlemmer viser til at norsk petroleumsproduksjon på grunn av dette i gjennomsnitt har lave utslipp sammenliknet med produksjonen i andre deler av verden. Disse medlemmer ønsker å fokusere på og styrke denne sammenhengen også i fremtiden.

Disse medlemmer viser også til at olje- og gassnæringen er sentral i utvikling av ny teknologi på veien mot fornybarsamfunnet. Eksempelvis bidrar utviklingen av en elektrifisert sokkel til teknologiutvikling innen havvind.

Disse medlemmer er opptatt av å sikre en stabil og ansvarlig petroleumsvirksomhet, der lønnsomhet, forutsigbarhet og god ressursforvaltning står sentralt. Herunder er det relevant å sikre næringen tilgang til nye prospektive areal med videreføring av dagens praksis med jevnlig konsesjonsrunder. Disse medlemmer viser til at regjeringen gjennom TFO 2019 – som omfatter areal i Nordsjøen, Norskehavet og Barentshavet – tar sikte på tildeling i løpet av første kvartal 2020. Den 25. konsesjonsrunden vil bli gjennomført av Olje- og energidepartementet etter at revideringen av forvaltningsplanen for Barentshavet og Lofoten er ferdig behandlet, og ved utlysning legges det vekt på miljøhensyn i tråd med forvaltningsplanen. Miljøfaglige råd er en del av premissene når regjeringen lyser ut leteareal, herunder utlysning av leteareal ved særlig verdifulle områder (SVO).

Disse medlemmer ser at det kreves omstilling og energidifferensiering for å lykkes i arbeidet med klimautfordringene. Etterspørselen etter olje og gass kan på sikt bli påvirket av dette. Norsk gass er en sentral del av energiomleggingen i EU, herunder som understøtting av variable fornybare kilder som sol og vind. Det vil fremover i tillegg være økt behov for eksport av gass til Europa gitt redusert egenproduksjon innen EU. CO₂-håndtering samt sikker fangst og lagring er også et område hvor Norge og EU samarbeider tett.

FLOM- OG SKREDFOREBYGGING

Disse medlemmer mener det er viktig å ta på alvor den risikoen og belastningen mange mennesker lever med i rasutsatte områder. Disse medlemmer viser til regjeringens samlede innsats for tiltak til forebygging av flom- og skredskader. Dette arbeidet er i de siste årene blitt trappet betydelig opp. Disse medlemmer viser til Prop. 1 S (2019–2020) fra Olje- og energidepartementet der det foreslås en ny særskilt bevilgning for å dekke uforutsette utgifter som oppstår i forbindelse med flom- og skredhendelser.

Disse medlemmer viser til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) sin viktige rolle i arbeidet med å bedre samfunnets evne til å håndtere risiko for flom og skred. Disse medlemmer viser til at regjeringens partiene velger å videreføre satsingen på flom- og skredforebygging under NVE gjennom kartlegging, arealplanlegging, overvåking, varsling og sikringstiltak.

Disse medlemmer har merket seg at arbeidet med nasjonal detaljert høydemodell fortsetter. Disse medlemmer viser til Prop. 1 S (2019–2020) hvor det er foreslått bevilget 420 mill. kroner i samlet ramme for dette programmet. Disse medlemmer vil understreke at arbeidet med detaljerte høydedata vil styrke grunnlaget for klimatilpasning og flom- og skredvern.

CO₂-HÅNTERING

Disse medlemmer viser til FNs klimapanel, som anslår at om lag 2/3 av de totale globale klimagassutslippene stammer fra energisektoren, og at det vil være både vanskelig og kostbart å nå togradersmålet uten realisering av fullskala CO₂-håndtering i Europa og resten av verden. Disse medlemmer er tilfreds med regjeringens videre satsing på CO₂-fangst og -lagring i Norge, og ser med glede at både Klemetsrud- og Brevikprosjektet viser positive resultater. Disse medlemmer viser til at regjeringen har signalisert en investeringsbeslutning i 2020/2021. Skal vi lykkes med prosjektene, er det essensielt at vi også lykkes med lagring av CO₂ på norsk sokkel. Disse medlemmer ser med tilfredshet på endringene som ble vedtatt i «Londonprotokollen», og at en nå kan transportere CO₂ over landegrensene. Disse medlemmer viser til at bevilgningene til CO₂-håndtering i 2020 videreføres på et høyt

nivå også i 2020. Det er viktig for å utvikle teknologi for fangst, transport og lagring av CO₂.

FORSKNING- OG NÆRINGSUTVIKLING

Disse medlemmer viser til at overføring av teknologi fra petroleumsnæringen er stor, både til fornybare kraftressurser og til maritim sektor. Dette er områder hvor Norge har en ledende rolle. Disse medlemmer viser til at regjeringen følger opp langtidsplanen for forskning og høyere utdanning, og at bevilgningene fremdeles ligger på et høyt nivå. Disse medlemmer viser til satsingen Equinor har på både bunnfast og flytende havvind, og mulighetene for teknologioverføring på tvers av sektorer. Bevilgningene til energiforskning videreføres på et høyt nivå, og bygger opp under regjeringens satsing på grønn teknologi. Det understrekes at dette er viktige bidrag for å sikre god omstillingsevne i hele bransjen.

FORNYBAR ENERGI

Disse medlemmer viser til at Norge har store energiressurser og en nær utslippsfri energiforsyning. Disse medlemmer understreker viktigheten av å legge til rette for en videre effektiv, sikker og miljøvennlig energiforsyning, lønnsom utbygging av fornybar energi og en helhetlig miljøvennlig forvaltning av vannressursene. Disse medlemmer understreker at den store regulerbare vannkraften er Norges rygggrad i energisystemet vårt, og at vannkraftressursene skal forvaltes slik at de kommer lokalsamfunnene og nasjonen til gode.

Disse medlemmer viser til at all kraftproduksjon innebærer miljøkonsekvenser, og er opptatt av at miljøhensyn må ivaretas i oppgradering eller utvikling av ny fornybar kraft. Gevinsten av økt kraftproduksjon må avveies mot viktige miljøhensyn.

Disse medlemmer peker på at det må legges til rette for at fossile energikilder erstattes av fornybar energi, både i transportsektoren og andre sektorer. For å få dette til mener disse medlemmer at det er viktig å investere i forskning og utvikling som gir ny kunnskap, kompetanse, teknologi og løsninger innen fornybar energi. Disse medlemmer vil spesielt trekke frem Hywind Tampen som et banebrytende teknologiprojekt innenfor flytende havvind.

2.1.3 Arbeiderpartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil legge til rette for at det utvikles, testes og implementeres teknologi som kan ta oss inn i lavutslippssamfunnet på en måte som utvikler næringer og skaper arbeidsplasser. Norge har gode forutsetninger for å bli en viktig leverandør av miljøteknologiske løsninger. Disse medlemmer vil ha en kraftfull styrking av ordninger som bidrar til denne omstillingen.

Disse medlemmer mener energi- og klimapolitikken må i sterkere grad bygge opp om næringspolitikken for å løse klimautfordringene og sikre økt verdiskaping og opprettholde velferden.

Petroleumsnæringen har en unik produktivitet, og disse medlemmer mener det derfor kreves en aktiv næringspolitikk som bidrar til nødvendig omstilling. For å nå klimamålene og etablere nye fremtidsrettede arbeidsplasser er det helt avgjørende å prioritere etablering av en fullskala verdikjede for fangst og lagring av CO₂, og at investeringsbeslutningen kommer i løpet av våren 2020.

Alle scenarier som viser hvordan vi kan begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader, krever karbonfangst og -lagring, og disse medlemmer mener det må tas en investeringsbeslutning for karbonfangst og lagring i 2020. Utsettelse og usikkerhet om rammebetingelsene gjør det krevende for selskapene som jobber med å utvikle teknologien for karbonfangst og -lagring i Norge. Det setter satsingen i fare. Uten CCS vil norsk industri vanskelig kunne nå klimamålene, og vi risikerer utflytting av norsk industri og tap av norske arbeidsplasser.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg IIs satsing på fullskala CO₂-håndtering presset fram teknologiutvikling i teknologisenteret på Mongstad. Det er i dag verdens største anlegg for å teste fangstteknologi og vesentlig for den internasjonale utviklingen av karbonfangst og -lagring. Disse medlemmer mener at det må gjennomføres to fangstprosjekter i Norge, for å øke sannsynligheten for at Norges CCS-satsing lykkes og for å sikre teknologiutvikling innenfor både avfalls- og prosessindustrien. Ved en investeringsbeslutning i 2020 vil et CCS-anlegg på Klemetsrud kunne kutte norske utslipp med 1,4 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i perioden 2024–2030, mens et anlegg i Brevik vil kunne kutte med 2,5 millioner tonn.

Disse medlemmer viser til at Norge har forutsetningene for å ta lederskap på den videre utviklingen av Nordsjøen. Vi har verdensledende kompetanse og naturlige fortrinn, slik at norsk leverandørindustri er godt posisjonert. Det er nødvendig å se utbygging av havvind og mulighetene for hydrogen i sammenheng med elektrifisering av olje- og gassinstallasjoner, fiskeri og havbruk, mineraler og utviklingen av Nordsjøen som sentrallager for karbon. Europa har satt strenge klimamål og skal etter hvert helt over til fornybar energi. Disse medlemmer mener det må til en målrettet satsing på havbasert fornybar energi, som bidrar til utvikling av demonstrasjons- og pilotanlegg av teknologi som er nær kommersialisering.

Nye næringer som havvind, hydrogen og karbonfangst og -lagring (CCS) står på skuldrene til olje- og gassindustrien. Norge trenger eksportinntekter, og vi må beholde vår posisjon som en viktig energileverandør til Eu-

ropa det neste hundreåret. For at disse mulighetene skal bli sett i sammenheng satte Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett av 10 mill. kroner til utvikling av en Nord-sjøplan.

Disse medlemmer mener at det må på plass en nasjonal sektoravtale mellom næringsliv på land og til havs, sammen med myndigheter, virkemiddelapparat, forskningsmiljøer og øvrige deler av klyngen, som sikrer at vi bygger opp industri, kompetanse, arbeidsplasser og eksporterbar teknologi for flytende havvind. Disse medlemmer mener det må settes en ambisjon om 10 pst. markedsandel av den globale omsetningen i havvindmarkedet for norske bedrifter, og en omsetning på 50 mrd. kroner.

Disse medlemmer er kritiske til at regjeringen velger å redusere energiforskningsprogrammene ENER-GIX og CLIMIT. Disse medlemmer mener at det er viktig å sikre at det er tilstrekkelig FoU-midler tilgjengelig i den kritiske fasen i 2020. Disse medlemmer vil styrke bevilgningen til FoU på karbonfangst og -lagring (CCS) til CLIMIT med 30 mill. kroner.

Tilgangen på ren, fornybar energi er et stort fortrinn for Norge. På veien mot lavutslippssamfunnet vil tilgangen på ren energi bli stadig viktigere for at Norge og verden skal nå sine klimamål. Disse medlemmer registrerer at flere deler av landet ikke har tilgang til nok kraft for å møte den økte etterspørselen fra transportsektoren, kraftforedlende industri, hydrogenproduksjon, elektrifisering av sokkel og ny næringsvirksomhet. Det er helt avgjørende å ta i bruk ny teknologi, digitalisering og styrking av nettet for å legge til rette for grønn omstilling.

Energisystemet er avgjørende i overgangen til lavutslippssamfunnet. Nesten all kraftproduksjon i Norge i dag er allerede fornybar og utslippsfri. I Norge er derfor hovedoppgaven å ta vår fornybare kraft bedre i bruk for økt verdiskaping og reduserte utslipp. Fra naturens side har Norge i tillegg et enormt potensial for nye fornybare energikilder – både til havs og på land. Norge er en nasjon som både har mye energi og kan mye om energi. Disse medlemmer viser til at energisektoren er i endring, og i mye av verdiskapingen som tidligere var knyttet til produksjon av energi, vektlegges nå forsyningssikkerhet, stabilitet og produkter mot sluttkunde. Den viktigste oppgaven nå er derfor å sørge for at fornybar energi langt på vei kan erstatte fossil energi. Det krever et fortsatt sterkt offentlig engasjement i kraftproduksjonen i Norge og et tett samspill mellom fornybar-næringene og petroleumssektoren, som sitter på verdifull kompetanse med stor overføringsverdi til fornybare vekstområder.

Norge har over 1 500 vannkraftverk som leverer 96 pst. av den fornybare og rene strømmen vår. Nær halvparten av kapasiteten ble bygget for over 50 år siden og nærmer seg sin tekniske levetid. Derfor mener disse

medlemmer at det er av stor verdi for kraftsystemet at vannkraften som allerede er bygd ut, opprettholdes og videreutvikles. Insentivene for investeringer i eldre kraftanlegg må bedres, slik at man kan opprettholde og videreutvikle den store verdien som ligger i allerede utbygde kraftanlegg, da det er et betydelig behov for vedlikehold og reinvesteringer i tiden fremover.

2.1.4 Senterpartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor ramme 12 settes til -81 166 022 000 kroner, som er en økning på 180 900 000 kroner i forhold til regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til at de rike olje- og gassforekomstene på norsk kontinentalsokkel har vært med på å danne grunnlaget for Norges største eksportnæring. Dette gir Norge en enestående økonomisk handlefrihet, men også et ansvar for å forvalte disse verdiene og ressursene på en langsiktig måte – som kommer fellesskapet til gode. Disse medlemmer vil understreke at forvaltningen innebærer et betydelig klima- og miljøansvar, samtidig som det også innebærer et ansvar for å legge til rette for næringsutvikling i hele landet. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet har forslag til tiltak for offensiv satsing på klima, både for å bidra til å nå Paris-målene, men også forebygge og håndtere skader som følger av klimaendringene.

Disse medlemmer viser videre til at det gjennom det statlige eierskapet i energiselskaper, Petoro, SDØE og gjennom skatte- og avgiftspolitikken skal sikres at verdiene fra næringen kommer fellesskapet til gode. Petroleumspolitikken må etter disse medlemmers mening utformes slik at den i størst mulig grad stimulerer lokal verdiskaping, gir positive ringvirkninger regionalt og bidrar til industriell utvikling.

Disse medlemmer er opptatt av at vi gjennom treffsikre tiltak bidrar til at konsekvensene av fremtidig fall i aktivitet i denne sektoren ikke fører til tap av verdifull kompetanse og redusert verdiskaping, men i størst mulig grad fører til en dreining over til et lavutslippssamfunn og over i et grønt skifte. Disse medlemmer ser at vi trenger en langsiktig politikk for kompetanse- og teknologioverføring fra petroleumsnæringen over til fornybarnæringen, og at dette forutsetter forutsigbare og tydelige rammevilkår.

Disse medlemmer mener at den norske modellen i energipolitikken, med hjemfallsrett og nasjonalt og lokalt eierskap til naturressursene, har vært avgjørende for en rettferdig fordeling av inntekter fra kraftsektoren. Disse medlemmer vil opprettholde, videreføre og sikre rammeverket rundt sektoren som sørger for at fellesskapet får sin andel av verdiene fra disse naturressursene. Disse medlemmer understreker at infrastrukturen i den forbindelse også er en del av det nasjo-

nale og lokale eierskapet. Disse medlemmer konstaterer at regjeringen fastholder sitt standpunkt når det gjelder tilskuddsordningen til utjevning av overføringstariffer. Denne ordningen skulle redusere de geografiske forskjellene i nettleien ved at nettselskapene i de delene av landet med høyest nettkostnader fikk et tilskudd, slik at de kunne redusere sluttbrukernes nettleie. Senterpartiet er kritisk til strukturendringer som fører til at mindre selskaper som driver godt, blir presset inn i større selskaper, og at fusjonering av slike selskaper har vært utpekt som en god løsning for fremtiden på dette området. Disse medlemmer mener dette i større grad er et ideologisk utgangspunkt enn et faktisk argument. Disse medlemmer imøteser derfor varslet sak om Stortingets krav om utredning av ny modell for utjevning av nettatariffer på, som er ventet våren 2020. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet har kritisert måten regjeringen år etter år har nedskalert ordningen med utjevning av nettatariffer, for å til slutt legge den ned helt. Disse medlemmer vil imidlertid understreke at det å få på plass en ny og mer rettferdig modell, gjennom den utredningen som Stortinget har vedtatt, er Senterpartiets primære politikk på området.

Disse medlemmer ser det som et mål at mest mulig av energien vi bruker, er fornybar. Satsing på produksjon av fornybar energi og teknologiutvikling gir grunnlag for næringsutvikling og verdiskaping i hele landet. Selv om Norge allerede er en stor produsent av fornybar energi, bør vi, etter disse medlemmers syn, satse mer på teknologiutvikling og utvikling av nye fornybare energikilder enn det vi gjør i dag. Behovet for et reelt og gjennomgående skifte fra fossilt til fornybart er økende, i henhold til forpliktelser Norge har inngått når det gjelder mål om utslippskutt.

Når den fossile energibruken erstattes med stadig mer fornybar energi, vil dette bidra til reduserte utslipp og gi muligheter for samfunnet vårt, men det vil også kreve en betydelig omstilling. Disse medlemmer legger til grunn at kraftoverskuddet i hovedsak må brukes til å utvikle og satse på kraftkrevende industri, samt elektrifisere mer av sokkelen. Samtidig må man gjennom eksisterende overføringskapasitet til utlandet utnytte fleksibiliteten dette gir i energimarkedet og sikre interessene til norsk industri og norske husholdninger. Disse medlemmer vil understreke at slik eksport ikke må gå på bekostning av, men ivareta, norske interesser generelt og norsk industri spesielt.

Disse medlemmer mener at det er helt nødvendig å vri forskningsinnsatsen til fornybar energi, og at petroleumsnæringen selv er i stand til å bære en større del av sitt forskningsarbeid. Disse medlemmer ser at nettopp forskning og utvikling er avgjørende viktig for å nå klimamålene våre. Særlig gjelder dette utviklingen av CO₂-håndtering og teknologien for fangst- og lagring av karbon (CCS). Disse medlemmer viser til

at denne teknologien er holdt frem som en viktig del av løsningen på de globale klimautfordringene, og hvor alvorlig det er at regjeringen i flere år har skapt usikkerhet rundt progresjon og finansiering av dette arbeidet. Disse medlemmer noterer at det nå er lagt et løp på to norske prosjekter mot en investeringsbeslutning ved statsbudsjettet for 2021. Disse medlemmer understreker at Senterpartiet vil jobbe videre for forutsigbarhet og kontinuitet i de to norske CCS-prosjektene. Disse medlemmer er opptatt av at det må gjøres mer for å få på plass teknologi for de store utslippskuttene, og hvor viktig det er at dette skjer i tråd med en så offensiv og effektiv tidslinje som mulig.

Disse medlemmer vil understreke at ved siden av olje og gass er vannkraften Norges viktigste naturressurs. Ren, klimavennlig og rimelig energi fra norske vassdrag har vært og er viktig for norsk industri. Utviklingen av denne naturressursen har vært muliggjort av et tett samarbeid mellom industri, stat og lokaldemokrati hvor prinsippet om en rimelig fordeling av verdiene har stått sentralt. Disse medlemmer er av den klare oppfatning at verdiene av denne ressursen skal komme kraftproduserende lokalsamfunn til gode.

Disse medlemmer viser til at kapitaliseringsrenten i vannkraftbeskatningen er betydelig høyere enn de alminnelige pengemarkedsrentene, og at forskjellen etter hvert er blitt svært stor siden kapitaliseringsrenten ikke er justert i takt med andre renter. Disse medlemmer vil understreke at dette har fått alvorlige konsekvenser for mange kommuner, og at det har gått ut over tjenester til innbyggerne i kommuner i hele landet. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett foreslår å nedjustere kapitaliseringsrenten fra 4,5 til 3 pst. og mener det for fremtiden må fastsettes et forutsigbart beregningssystem som tar hensyn til markedsrentene.

Disse medlemmer viser til Senterpartiets alternative budsjett og forslag om grunnrentebeskatning tilsvarende 36 pst. Disse medlemmer viser videre til at regjeringens stadige økning av grunnrentebeskatning rammer kraftnæringen hardt. Disse medlemmer vil understreke at denne skatteskjerpelsen ikke vil gi kraftnæringen incentiver til å investere og utvikle sin verdiskaping, og at Senterpartiet derfor ønsker å redusere grunnrenteskatten igjen.

Disse medlemmer viser til at vi opplever stadig mer ekstremvær, nedbør, flom og ødeleggelse enn før, og at dette fører til store naturskader og ødeleggelse blant annet på vei og eiendommer. Disse medlemmer mener at regjeringen ikke er i nærheten av å møte behovet som meldes på dette området, til tross for at både enkeltpersoner, lokalsamfunn og næringsliv har store utfordringer og økonomiske tap knyttet særlig til ras- og flomskader. Disse medlemmer vil også peke på at verdifull matjord langs elvedrag trues blant annet

på grunn av økte nedbørmengder og mer overflatevann. Disse medlemmer vil også understreke at mange mennesker lever side om side med den faren ras, flom og skred innebærer, og at dette er en betydelig belastning for dem det gjelder, både med hensyn til trygghet for liv og helse, men også når det gjelder økonomiske konsekvenser som følger av å være rammet av ekstremvær.

Disse medlemmer viser til at både NVE og KS over flere år har meldt at regjeringens linje ikke gjør det mulig å iverksette tilstrekkelig med forebyggende – eller reparerende – tiltak på dette området. Disse medlemmer mener regjeringen med dette undervurderer det store behovet for flomsikringstiltak og nødvendigheten av et langsiktig arbeid med flom- og skredforebygging.

2.1.5 Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett, hvor ramme 12 settes til -81 521 422 000 kroner, som er en nedgang på 174,5 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag. Dette medlem mener Norge må satse hardere og mer aktivt på å bli en grønn industrinasjon, og samtidig kutte satsingen på petroleum. Dette medlem peker på at Norge i dag løper høy risiko ved at oljenæringen utgjør en så vesentlig andel av vår økonomi. Dette medlem mener regjeringen er mer opptatt av å legge til rette for petroleumsnæringen heller enn å sette i gang den nødvendige vridningen av eksisterende kompetanse og teknologi over til fremtidens næringer. Regjeringen fører i dag en næringspolitikk og økonomisk politikk som favoriserer forurensning, eiendomsspekulasjon og uproduktive finansielle aktiva, med svært uheldige miljø- og fordelingskonsekvenser, samt svekket finansiell stabilitet. Dette medlem mener dette er en urettferdig og uansvarlig politikk, gitt de utfordringene vi står overfor.

Omstillingen fra petroleumsavhengighet skjer ikke uten at insentivene for å lete og bygge ut stadig flere oljefelt fjernes, slik at investeringsmidler og kompetanse kan flyttes til noe annet.

Dette medlem vil vise til en rapport som kom 20. november i år: « 2019 Report The Production Gap: The discrepancy between countries' planned fossil fuel production and global production levels consistent with limiting warming to 1.5°C or 2°C», som ble utgitt av flere institutter, blant annet Cicero, om nødvendigheten av å få ned gapet mellom den planlagte produksjonen og hvor mye fossile energikilder som må kuttes for å holde verden under 2 graders oppvarming. Rapporten viser at regjeringene, inkludert Norge, ikke har

tatt inn over seg at produksjonen må ned, og at vi ikke kan fortsette å subsidiere oljevirkosomhet gjennom ulike støtteordninger og insentiver til leting, eller fortsette å legge til rette for stadig mer oljeutvinning og leting.

Dette medlem viser derfor til forslag i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett om å kutte den offentlige finansierte forskningen på petroleum, og kutte i den statlige finansierte letingen etter olje, og gjøre det dyrere å forurense på sokkelen ved å øke CO₂-avgiften til 2 000 kroner tonnet.

Dette medlem peker på at det er et sterkt behov for forskning på nye løsninger innen fornybar energi, karbonfangst og -lagring, samt tiltak for å få ned klimagassutslippene. Det vises dermed til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett hvor det er foreslått å styrke den grønne forskningen med 500 mill. kroner, forskning på energi gjennom ENERGIX med 40 mill. kroner, og en økning på 100 mill. kroner i kompetanseoverføring fra olje til nye næringer gjennom Forskningsrådet.

KLIMATILPASNING

Dette medlem vil peke på at selv om vi klarer å nå målene for å redusere klimagassutslippene, kan allerede akkumulerte utslipp i seg selv bidra til å varme opp jorden med 1,5–2 grader. Dette innebærer store endringer i klimaet i Norge slik som mer ras, mer ekstremvær, tørke, flere flommer og høyere havnivå. Det kan også innebære store endringer globalt, som vil påvirke oss direkte gjennom svekkede importmuligheter for varer som før, korn og klær, eller indirekte gjennom sikkerhetsutfordringer og klimaflyktninger. Disse konsekvensene har det norske samfunnet ikke tatt alvorlig, eller tatt grep for å beskytte seg mot.

Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett hvor det er foreslått nesten 1,2 mrd. kroner ut over regjeringens forslag til dette formålet, hvorav 205 mill. kroner på ramme 12. Totalt sett er det foreslått en økning på 939 mill. kroner for klimatilpasning i Norge. Dette omfatter tilskudd til kommunene for tilpasning, rassikring av veier og tilskudd fra staten. I tillegg foreslås det å øke bistand med 250 mill. kroner ut over regjeringens forslag, til klimatilpasning i land som blir, og vil bli, rammet hardere enn oss.

Dette medlem viser til at det lenge har vært et tverrpolitisk ønske å realisere CO₂-fangst og -lagring i Norge, dette fordi det knapt finnes klimamodeller som med en rimelig sannsynlighet makter å nå internasjonale mål om å begrense den globale oppvarmingen til maksimalt 2 grader, og å bestrebe seg på å holde oppvarmingen til maksimalt 1,5 grader, uten å ta i bruk metoder for negative utslipp. Norge har betydelig relevant industriell kompetanse, større punktutslipp som er teknologisk mulige å fange, og dessuten gunstige naturgitte forhold gjennom lagringsmuligheter i oljeresservoarene på sokkelen, som gjør realisering av karbonfangst og -

lagring til en lovende mulighet i kampen mot klimaendringene. Karbonfangst og -lagring er både en næringsmulighet for Norge og et viktig tiltak for å klare klimamålene. Dessverre har regjeringen skapt usikkerhet om dette. Det er nødvendig å få på plass en investeringsbeslutning for fullskalaanleggene på Klemetsrud og Norcem i Breivik i 2020 før vi blir hengende etter andre land i utviklingen på området. Dette medlem vil videre vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett hvor det er satt av midler til videreføring av drift av demonstrasjonsanlegget på Mongstad ut året.

2.1.6 Miljøpartiet De Grønnes hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative forslag til statsbudsjett, der det foreslås en rekke endringer på rammeområde 12 for å sette i gang et ekte grønt skifte i Norge.

Dette medlem viser til klimapanelets rapport «Global Warming of 1.5°C», hvor det står at globale utslipp av klimagasser må reduseres med 40–50 pst. innen 2030 sammenlignet med 2010 for å klare å begrense økningen av den globale temperaturen til 1,5 grader. Dette medlem mener det er presserende å ta alvoret i rapporten til følge i utformingen av Norges statsbudsjett, og viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett, der ramme 12 settes til -79 152 922 000 kroner, en inntektsøkning på 2 194 000 000 kroner i forhold til regjeringens forslag, med følgende prioriteringer:

GRADVIS UTFASING AV PETROLEUMSVIRKSOMHETEN

Dette medlem viser til at klimaendringene truer med å utløse fundamentale endringer i det livsmiljøet som har vært grunnlaget for dagens sivilisasjon. Matforsyning, infrastruktur, artsmangfold, økonomi og overlevelsen til lokalsamfunn, byer og hele land står på spill. Forbrenning av fossil energi er hovedårsaken til disse endringene. Norge er i dag verdens syvende største eksportør av klimagassutslipp. Norsk petroleumsvirksomhet har hittil ført til at 14 milliarder tonn CO₂ har havnet i atmosfæren. Samtidig er verden på vei inn i en fornybarrevolusjon. I India vil energiministeren kun ha elbiler fra 2030, og Kina vil stanse salg av fossilbiler, ifølge Bloomberg. Frankrike vil forby bensin- og dieselbiler fra 2040, og det samme vil Storbritannia. Fornybar energi-produksjon fra sol og vind vokser svært raskt, og er allerede konkurransedyktig eller billigere enn fossil energi mange steder. Dette medlem mener regjeringen så langt ikke er i nærheten av å ta konsekvensen av utviklingen, ved å fortsette å investere tungt i olje- og gassnæringen.

Dette medlem viser til at verden allerede har funnet langt mer kull, olje og gass enn man kan brenne hvis oppvarmingen skal begrenses til 1,5 grader. Dette medlem er derfor av den oppfatning at å fortsette å

bruke milliarder av kroner på å lete etter nye fossile reserver i sårbare farvann ikke er en rasjonell strategi.

Dette medlem viser til at norsk økonomi er sterkt knyttet til oljen, noe vi har sett konsekvensene av siden oljeprisfallet i 2014 og 2015. Norges posisjon som en av verdens største produsenter av olje og gass har bidratt til nasjonal velstandsutvikling og har muliggjort en etablering av et solid velferdssystem. Men det siste tiårets enorme vekst i utvinningstempoet har ført til en lønnsvekst som er vanskelig for andre bransjer å følge, og som kan gjøre omstillingen bort fra denne næringen vanskeligere.

Dette medlem mener man bør nedsette en bredt sammensatt oljekommisjon, etter modell fra den tyske kullkommisjonen, med mandat å legge en plan for en gradvis utfasing av olje- og gassnæringen i Norge.

Dette medlem viser til at målene i Parisavtalen ikke vil bli nådd dersom vi forbrenner kullet, oljen og gassen i felt som allerede er i drift. Skal vi ta konsekvensene av de avtalene vi har underskrevet, samtidig som vi tar hensyn til IMF's råd, må Norge trekke tilbake utlysningene av nye oljefelt i 24. konsesjonsrunde og starte en gradvis utfasing av petroleumsvirksomheten.

Dette medlem viser til at den viktigste utfordringen i norsk og internasjonal politikk i denne situasjonen er å redusere Norges og verdens klimagassutslipp raskt nok til å unngå en global oppvarming på mer enn 2 grader og helst ikke over 1,5 grader. Ettersom hovedkilden til klimagassutslipp er forbruk av fossil energi, er hovedløsningen på problemet å fase ut produksjonen.

Dette reflekteres gjennom en rekke forslag i Miljøpartiet De Grønnes forslag til statsbudsjett for ramme 12. Det foreslås blant annet endringer i bevilgningene til petroleumsforskning og SDØE. Samtidig vil partiet sette i verk offensive tiltak for grønn næringsutvikling og grønne investeringer, blant annet gjennom Enova.

GRØNN OMSTILLING OG FORNYBAR ENERGI

Dette medlem viser til de siste års debatt og konflikt om utbygging av vindkraft på land, og til at regjeringen dropper nasjonal ramme for vindkraft etter massive protester mot utbygging flere steder i landet. Dette medlem mener Norge må satse tungt på energieffektivisering og utbygging av fornybar energi, både for å erstatte innenlands fossilt energiforbruk og for eksport, men at det må gjøres på en skånsom måte. Dette medlem mener nasjonal ramme for vindkraft ikke tok tilstrekkelig hensyn til natur og lokalbefolkning, og at det er blant årsakene til motstanden.

Dette medlem viser til rapporten «Offshore Wind Energy Outlook» fra IEA, som anslår at havvindnæringen vil kunne 15-dobles fram mot 2040, at det vil bli investert enorme beløp i næringen framover, og at havvind på sikt kan bli billigere enn landvind. For å

komme dit, trengs det politiske virkemidler. Norge kan, med vår kunnskap og kompetanse fra offshorenæringen, bli en sentral aktør i det globale havvindmarkedet. Derfor foreslår Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative budsjett å sette av betydelige midler til en storstilt havvindsatsing, som omfatter bunnfast havvind i tillegg til flytende, med mål om 100 TWh produksjon innen 2030.

Dette medlem viser til at nærmere 100 pst. av kraftproduksjonen i Norge kommer fra fornybare energikilder, først og fremst vannkraft. Samtidig har kraftnæringen et stort behov for reinvesteringer. Mye av den norske vannkraften ble bygget på 1950-, 60- og 70-tallet og begynner å nærme seg slutten på sin tekniske levealder. Mange nødvendige rehabiliteringsprosjekter som kan gi betydelige gevinster uten store naturinngrep, er omfattende og ligger nær opptil rene nyinvesteringer.

KARBONFANGST OG -LAGRING

Dette medlem viser til at hvis Norge og verden skal nå sine fastsatte klimamål, vil det være behov for fangst og lagring av CO₂ fra industriprosesser både i Norge og på kontinentet. Dette medlem mener det er svært alvorlig at regjeringen utsetter og trener satsingen på CCS i Norge. Dette medlem understreker at karbonfangst og lagring ikke må benyttes som påskudd for å forlenge oljealderen, men mange industriprosesser kan ikke redusere sine utslipp ved å endre fra fossil til fornybar energi. I sementindustrien kommer for eksempel deler av utslippene fra selve prosessen. I avfallsforbrenning kommer utslippene fra avfallet som forbrennes. Industrien har kommet langt i arbeidet med å redusere klimagassutslippene, men blir nødt til å redusere utslippene ytterligere. Skal vi få til dette, vil vi være avhengige av å fange og lagre CO₂-utslippene fra store punktutslipp.

Dette medlem viser til budsjettthøringen i energi- og miljøkomiteen den 22. oktober der en rekke aktører, blant andre NHO, Norsk Industri, Tekna og Norsk Fjernvarme, ba regjeringen sikre en investeringsbeslutning for fullskala CO₂-håndtering i løpet av 2020. Dette medlem forventer at regjeringen tar innspillene til følge.

ELEKTRIFISERING AV KYSTEN

Dette medlem viser til at Norge har et særlig stort potensial for å bygge opp nytt næringsliv knyttet til Norges store havområder og over 100 000 kilometer lange kystlinje. Den maritime næringen og fiskerinæringen har vært viktige inntektskilder i mange hundre år, og oljenæringen ble utviklet ut fra vår maritime spisskompetanse. Våre lange tradisjoner for å ta i bruk havet og bygge industriell virksomhet rundt dette, sammen med våre enorme fornybare energiresurser, er et viktig komparativt fortrinn som bør utnyttes til fulle når vi skal omstille oss bort fra en oljebasert økonomi. Framtidens kystnæringer må være utslippsfrie. Slik Nor-

ge allerede har blitt et utstillingsvindu for elektrifisert transport på veien, bør vi også bli det på havet ved å utvikle en utslippsfri kystflåte.

Dette medlem viser til at Norge kan sikre eksisterende og skape nye arbeidsplasser ved å satse på en utslippsfri kystflåte. Vi ser at det globale verdensmarkedet begynner å etterspørre fartøy med lavere utslipp. Der som vi er tidlig ute med å bygge opp en elektrisk eller utslippsfri fartøyflåte, vil det kunne gi norske rederier et konkurransemessig fortrinn. Dette medlem mener at det må settes som mål at landstrøm skal være utrullet i de største norske havnene innen 2021, og at norske havner skal stille krav om landstrøm for alle anløp innen 2024. Dette vil gi forutsigbarhet for skips- og cruisetrafikken.

Dette medlem mener også at det bør settes et mål om at fiskemerdene langs kysten skal være elektrifisert innen 2023. Dette må kombineres med eventuelle reguleringer gjennom konsesjonene som gis.

FLOM- OG SKREDFOREBYGGING

Dette medlem viser til at Norge står overfor et stort endringsprosjekt i møte med dramatiske klimaendringer. Den store klimaregningen for staten, norske kommuner og fylker begynner nå å vises i form av flommer, ras og store kostnader for å tilpasse veier, avløpsystemer, bebyggelse og infrastruktur til et annerledes klima. De økonomiske konsekvensene av mer ekstremvær som følge av klimaendringer kan beløpe seg til mellom 50 og 100 mrd. kroner årlig i siste halvdel av dette århundret. Utgiftene til å rydde opp etter ekstremvær og flom er allerede sterkt økende, og det samme er antallet mennesker som mister hus, hjem og eiendom som følge av klimaendringene. Denne trenden vil fortsette hvis det ikke gjøres omfattende investeringer i forebygging av naturskader som følge av klimaendringer.

Dette medlem foreslår derfor et nytt program som skal ruste opp landets evne til å håndtere klimaendringer. De viktigste tiltakene er etablering av en landsdekkende ordning med klima- og miljørådgivere og en sterk økning av investeringene i flom- og skredforebygging over hele Norge.

2.1.7 Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 12

Sammenligning av primære budsjettalternativ fra de ulike partiene slik de lå til grunn for finansinnstillingen under rammeområde 12. Tabellen viser avviket for budsjettforliket mellom regjeringspartiene Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti og partienes avvik (kapitler og poster med avvikende forslag) i forhold til vedtatt ramme for rammeområde 12. Endring i forhold til regjeringens forslag i Prop. 1 S (2019–2020) i parentes.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V og KrF	A	Sp	SV	MDG
Utgifter rammeområde 12 (i tusen kroner)								
1800		Olje- og energidepartementet						
	1	Driftsutgifter	190 278	190 278 (0)	180 278 (-10 000)	182 678 (-7 600)	190 278 (0)	190 278 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	16 500	16 500 (0)	16 500 (0)	12 500 (-4 000)	16 500 (0)	16 500 (0)
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	6 500	6 500 (0)	6 500 (0)	3 000 (-3 500)	6 500 (0)	6 500 (0)
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	12 800	14 300 (+1 500)	14 300 (+1 500)	12 800 (0)	17 800 (+5 000)	12 800 (0)
	72	Tilskudd til olje- og energiformål	4 500	4 500 (0)	4 500 (0)	4 500 (0)	500 (-4 000)	500 (-4 000)
1810		Oljedirektoratet						
	1	Driftsutgifter	309 500	309 500 (0)	284 500 (-25 000)	299 500 (-10 000)	279 500 (-30 000)	279 500 (-30 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	69 000	69 000 (0)	69 000 (0)	69 000 (0)	0 (-69 000)	0 (-69 000)
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	119 000	119 000 (0)	119 000 (0)	119 000 (0)	89 000 (-30 000)	89 000 (-30 000)
1815		Petoro AS						
	70	Administrasjon	360 000	360 000 (0)	360 000 (0)	355 000 (-5 000)	280 000 (-80 000)	0 (-360 000)
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat						
	22	Flom- og skredforebygging	220 000	220 000 (0)	300 000 (+80 000)	470 000 (+250 000)	425 000 (+205 000)	357 000 (+137 000)
	26	Driftsutgifter, Reguleringsmyndigheten for energi	57 500	57 500 (0)	57 500 (0)	14 500 (-43 000)	57 500 (0)	57 500 (0)
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging	66 000	66 000 (0)	251 00 0(+185 000)	66 000 (0)	66 000 (0)	466 000 (+400 000)
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	10 000 (+10 000)	10 000 (+10 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V og KrF	A	Sp	SV	MDG
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak	7 200	7 200 (0)	7 200 (0)	11 200 (+4 000)	7 200 (0)	7 200 (0)
1830		Forskning og næringsutvikling						
	50	Overføring til Norges forskningsråd	765 000	760 000 (-5 000)	760 000 (-5 000)	765 000 (0)	503 500 (-261 500)	805 000 (+40 000)
1840		CO₂-håndtering						
	50	Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO ₂ -håndtering	160 000	160 000 (0)	190 000 (+30 000)	160 000 (0)	160 000 (0)	160 000 (0)
	71	Tilskudd til Teknologisenter for CO ₂ -fangst på Mongstad	143 000	143 000 (0)	143 000 (0)	143 000 (0)	203 000 (+60 000)	143 000 (0)
	72	Fullskala CO ₂ -håndtering	215 000	215 000 (0)	215 000 (0)	215 000 (0)	215 000 (0)	3 215 000 (+3 000 000)
1850		Havvind						
	50	Havvind	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 000 000 (+1 000 000)
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten						
	30	Investeringer	28 000 000	28 000 000 (0)	28 000 000 (0)	28 000 000 (0)	28 000 000 (0)	27 000 000 (-1 000 000)
	24	Driftsresultat:	-10 000	-10 000 (0)	-10 000 (0)	-10 000 (0)	-10 000 (0)	-10 000 (0)
		Sum utgifter rammeområde 12	31 651 278	31 647 778 (-3 500)	31 907 778 (+256 500)	31 832 178 (+180 900)	31 456 778 (-194 500)	34 745 278 (+3 094 000)

Inntekter rammeområde 12 (i tusen kroner)

4810		Oljedirektoratet						
	1	Gebyrinntekter	30 000	30 000 (0)	30 000 (0)	30 000 (0)	10 000 (-20 000)	30 000 (0)
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten						
	24	Driftsresultat:	87 200 000	87 200 000 (0)	87 200 000 (0)	87 200 000 (0)	87 200 000 (0)	88 100 000 (+900 000)
		3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-2 100 000	-2 100 000 (0)	-2 100 000 (0)	-2 100 000 (0)	-2 100 000 (0)	-1 200 000 (+900 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V og KrF	A	Sp	SV	MDG
		Sum inntekter rammeområde 12	112 998 200	112 998 200 (0)	112 998 200 (0)	112 998 200 (0)	112 978 200 (-20 000)	113 898 200 (+900 000)
		Sum netto rammeområde 12	-81 346 922	-81 350 422 (-3 500)	-81 090 422 (+256 500)	-81 166 022 (+180 900)	-81 521 422 (-174 500)	-79 152 922 (+2 194 000)

2.2 Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitler og poster under rammeområde 12

Når det gjelder budsjettkapitler under rammeområde 12 som ikke er omtalt nedenfor, har komiteen ingen merknader og slutter seg til regjeringens forslag.

2.2.1 Kap. 1800 Olje- og energidepartementet

Det foreslås bevilget 231 078 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgning i 2019 var 243 346 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

Komiteen viser til at det er et overordnet mål for energipolitikken å sikre høy verdiskaping gjennom effektiv, miljøvennlig og bærekraftig forvaltning av energiresursene.

Komiteen viser til at petroleumsvirksomheten er Norges største næring målt i verdiskaping, statlige inntekter og investeringer, og eksportverdi. Næringen syssetter om lag 170 000 personer direkte eller indirekte.

Komiteen viser til at politikken på energi- og vannressursområdet skal legge til rette for en effektiv, sikker og miljøvennlig energiforsyning, bidra til en helhetlig og miljøvennlig forvaltning av vannressursene og bedre samfunnets evne til å håndtere flom- og skredrisiko.

Komiteen vil understreke betydningen av at utnyttelse av naturressursene har et langsiktig perspektiv, og ser dette som en svært viktig forutsetning for nasjonens velferdsutvikling og en bærekraftig utvikling.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at Olje- og energidepartementets hovedoppgaver er å tilrettelegge for en samordnet og helhetlig energipolitikk, hvor de samlede ressursene utnyttes på en best mulig måte, og ber regjeringen legge dette til grunn for sitt videre arbeid på området.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at klimakrisen er en enorm krise Norge som oljeprodukerende nasjon har vært med på å skape. Miljøhensyn og klima må derfor også bli en del av oppgavene for Olje- og energidepartementet.

Komiteen viser til at Stortinget i juni 2017 vedtok lov om klimamål (klimaloven) som lovfester målet om lavutslippssamfunnet i 2050. Komiteen er opptatt av at regjeringens arbeid for å nå dette målet prioriteres.

Komiteen er kjent med at Kielland-nettverket planlegger å holde en minnekonsert i anledning at det i mars 2020 er 40 år siden Alexander Kielland-ulykken, og i den anledning har søkt myndighetene om sponsorstøtte til å holde en minnekonsert. Komiteen ber Olje- og energidepartementet søke å bidra økonomisk

sammen med berørte departementer, slik at konserten lar seg realisere for å minne de omkomne etter en av Norges største industriulykker. Komiteen mener at støtten fra Olje- og energidepartementet kan dekket innenfor forslaget til samlet bevilgning for 2020 under kapitlet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener energi- og klimapolitikken i sterkere grad må bygge opp om næringspolitikken for å løse klimautfordringene, sikre økt verdiskaping og opprettholde velferden. Petroleumsnæringen har en unik produktivitet, og det kreves derfor en aktiv næringspolitikk som bidrar til nødvendig omstilling.

For å nå klimamålene og etablere nye fremtidsrette arbeidsplasser er det helt avgjørende å prioritere etablering av en fullskala verdikjede for fangst og lagring av CO₂, og at investeringsbeslutningen kommer i løpet av våren 2020.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti er kritiske til at regjeringen velger å redusere energiforskningsprogrammene ENERGIX og CLIMIT. Disse medlemmer registrerer at flere deler av landet ikke har tilgang til nok kraft for å møte den økte etterspørselen fra transportsektoren, kraftforedlende industri, hydrogenproduksjon, elektrifisering av sokkel og ny næringsvirksomhet. Det er helt avgjørende å ta i bruk ny teknologi, digitalisering og styrking av nettet for å legge til rette for grønn omstilling.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett hvor post 1 og post 21 er foreslått redusert med henholdsvis 7,6 mill. kroner og 4 mill. kroner.

Disse medlemmer viser videre til Senterpartiets alternative statsbudsjett hvor post 70, som omhandler kontingent til ACER, er foreslått redusert med 3,5 mill. kroner.

UTBYGGINGSPROSJEKTER PÅ NORSK SOKKEL

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til forslag til vedtak XIV og vilkårene for når utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel behandles av Stortinget og når saksbehandlingen gjøres av departementet. Forslaget innebærer at flere framtidige utbyggingsprosjekter vil bli avgjort av Olje- og energidepartementet uten diskusjon i Stortinget. I en tid med økende klimarisiko for norsk olje- og gassproduksjon, hvor sjansene for at lønnsomheten blir dårligere, mener dette medlem grensen for hvilke prosjekter som kan behandles av Olje- og energidepartementet, må settes lavere.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge følgende til grunn for utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel: Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 7 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at et enstemmig storting i 2013 samtykket i en heving av investeringsgrensen for forenklet myndighetsbehandling fra 10 til 20 mrd. kroner. Dette innebar en videreføring av en etablert praksis for myndighetsbehandling av utbyggingsprosjekter i petroleumssektoren. Store, selvstendige utbyggingsprosjekter skulle fortsatt bli forelagt Stortinget. Mindre prosjekter, som undervannsutbygginger med innfasing til eksisterende infrastruktur, behandles av departementet.

PROSJEKT UNDER UTBYGGING

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen i forslaget til statsbudsjett har en oversikt over de ulike petroleumsprosjektene som er under utbygging. I denne oversikten framgår det at Martin Linge-utbyggingen har en overskridelse i kostnadene på hele 85 pst. Dette medlem vil påpeke at dette er en overskridelse som er langt større enn overskridelsene ved det tidligere omdiskuterte Goliat-feltet. I budsjettet for 2017 ble overskridelsene for Goliat satt til 56 pst. Dette medlem viser også til svaret statsråden ga på Dokument nr. 15:86 (2019–2020) den 22. oktober 2019. På spørsmål om hvilken oljepris som er nødvendig for at staten skal sitte igjen med en positiv nåverdi (gå i pluss) ved Martin Linge-utbyggingen, pekte statsråden blant annet på: «Porteføljen av prosjekter under utbygging er svært lønnsom.» Dette medlem vil peke på at det i statsbudsjettet for 2020 ikke foreligger en lønnsomhetsgjennomgang av de ulike prosjektene.

Dette medlem mener det er behov for en lønnsomhetsgjennomgang av de ulike prosjektene. Petroleumsutbygginger er store infrastrukturinvesteringer der staten tar betydelig risiko, og lønnsomhetsvurderinger for enkeltfelt som følge av endrede forutsetninger er derfor interessant. Dette medlem mener videre at beregning av hvorvidt staten har utsikter til å sitte igjen

med positiv nåverdi (gå i pluss) ved ulike utbygginger, er vesentlig informasjon som Stortinget burde få, for å forstå virkningen av petroleumsskattesystemet i dagens markedssituasjon. Tross kostnadsoverskridelse for Martin Linge, og tidligere Goliat, får ikke Stortinget en vurdering av hva dette har å si for verken den samfunnsøkonomiske lønnsomheten eller for statens inntekter.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i kommende statsbudsjettforslag rapportere på lønnsomhetsutvikling på alle enkeltfelt under utbygging, og dessuten på statens utsikter til inntekter fra feltene.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til det store kuttet i bevilgningene til Norsk Oljemuseum i regjeringens forslag til statsbudsjett, et kutt som senere har blitt rettet opp i Stortinget, men bevilgningen ligger fortsatt et stykke unna det Oljemuseet har bedt om. Dette medlem mener det er viktig å ta vare på norsk oljehistorie for framtiden, og Sosialistisk Venstreparti foreslo derfor i sitt alternative budsjett en styrking av Oljemuseet med 5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett har foreslått å redusere bevilgningen til Norsok, som ledd i omstillingen av Norge.

2.2.2 Kap. 4800 Olje- og energidepartementet

Det foreslås bevilget 2 100 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen i 2019 var 2 083 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

Komiteen slutter seg til regjeringens forslag til bevilgning.

2.2.3 Kap. 1810 Oljedirektoratet

Det foreslås bevilget 497 500 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen i 2019 var på 505 000 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

Komiteen viser til den sentrale rollen Oljedirektoratet har i arbeidet med forvaltning av olje- og gassressursene på norsk sokkel. Direktoratet har forvaltningsmyndighet i tildeling av areal samt undersøkelser og utvinning av petroleumforekomster på sokkelen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett hvor post 1 er foreslått redusert med 10 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett har foreslått å redusere bevilgningen til statlig oljeleting med 69 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. I tillegg har Sosialistisk Venstreparti som følge av forslaget om stans i tildeling av nye lete- og utvinningstillatelser foreslått å kutte driftsutgiftene til Oljedirektoratet med 30 mill. kroner, samt kutte i bevilgningene til utvikling av utvinningsteknologi med 30 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett har foreslått å redusere bevilgningen til Oljedirektoratet med til sammen 129 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

2.2.4 Kap. 4810 Oljedirektoratet

Det foreslås bevilget 149 000 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen i 2019 var på 145 500 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

Komiteen viser til at av disse midlene budsjetteres det med gebyrinntekter fra undersøkelsestillatelser, utvinningstillatelser, seismiske undersøkelser, registreringer i petroleumsregisteret og refusjon av tilsynsutgifter.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett har redusert gebyrinntektene som følge av at det ikke gis nye tildelinger til undersøkelses- og utvinningstillatelser med 20 mill. kroner.

2.2.5 Kap. 1815 Petoro AS

Det foreslås bevilget 360 000 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen i 2019 var på 358 700 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

Komiteen viser til at Petoro ivaretar statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE). Det overordnede langsiktige målet for forvaltningen av SDØE-porteføljen er å maksimere inntektene til staten fra det direkte eierskapet på norsk kontinentalsokkel.

POST 70 ADMINISTRASJON

Det foreslås bevilget 360 000 000 kroner på post 70.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett hvor post 70 er foreslått redusert med 5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at partiet i sitt alternative budsjett foreslår å redusere Petoros nordområdeleting med 80 mill. kroner under kap. 1815, post 70, sammenlignet med regjeringens forslag. Dette medlem viser til at Stortinget neste år skal diskutere Forvaltningsplanen for Lofoten og Barentshavet. Dette medlem mener det er svært viktig å ikke tillate noen form for oljeboring i områder hvor iskanten kan forekomme.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett har foreslått å flytte Petoros aktivitet til SDØE.

2.2.6 Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat

Det foreslås bevilget 1 135 700 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen i 2019 var på 1 101 100 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

Dette er en økning på 3,1 pst. i forhold til saldert budsjett 2019.

Komiteen viser til at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har en viktig rolle i å forvalte vannressursene og de innenlandske energiresursene på en helhetlig og fremtidsrettet måte. I tillegg har NVE en viktig rolle i arbeidet med klimatilpasning og forebygging av flom og skred.

Komiteen viser til at kraftmarkedet er i endring, og at også Norge påvirkes av beslutninger i Europa. Overføringskabler for strøm knytter oss nærmere våre naboland, samtidig som den norske kraftprisen påvirkes av prisen på fossil energi og CO₂-kvoter.

Komiteen mener statens innsats for å bistå kommunene med å forebygge skader fra overvann er avgjørende for å forebygge og forhindre økte utfordringer knyttet til klimaendringene lokalt. I denne sammenheng har NVE en viktig rolle i å bistå kommunene med kompetanse og veiledning.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at partiet i sitt alternative budsjett har satt av til sammen 150 mill. kroner til egne miljørådgivere i kommunene. Disse vil være viktige i arbeidet med klimatilpasning. I tillegg har Sosialistisk Venstreparti foreslått en ordning med rentefrie lån for investeringer i vann- og avløp. Dette vil være med på å øke utskiftningstakten og sikre ren og trygg vannforsyning.

KLIMATILPASNING

Komiteen viser til at NVE har en viktig oppgave med å kartlegge risiko og forebygge og begrense skader som følge av flom og skred, blant annet som følge av klimaendringer. Komiteen viser til at flere steder i lan-

det også i 2019 er blitt rammet av kraftig flom og uvær. Komiteen mener det er viktig å fortsette arbeidet med å forebygge skader som følge av flom og skred, samtidig som vi aldri kan sikre oss fullt ut mot framtidige ulykker.

Komiteen vil understreke viktigheten av at vi tilpasser samfunnet et nytt klima. Nedbørmengdene øker, og elvene blir større. Nye områder blir mer rasutsatte. Komiteen påpeker viktigheten NVE har i oppfølgingen av kommuner, og deres arealplanlegging.

Komiteen viser til at det er et økende behov ikke bare for både fysiske tiltak som flom- og skredsikring, men også for mer kunnskap om risiko og sårbarhet knyttet til ekstremvær og klima. Klimarisikoutvalget har pekt på at selv om naturskadeforsikringsordningen sikrer bred tilgang til forsikring mot naturskader, kan ordningen gi manglende insentiver for forsikringstakere og kommuner til å investere i skadeforebyggende tiltak. Komiteen ber om at regjeringen vurderer virkemidler for å forebygge naturskader.

POST 26 DRIFTSUTGIFTER, REGULERINGSMYNDIGHET FOR ENERGI

Det foreslås bevilget 57 500 000 kroner på post 26.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett hvor post 26 som omhandler Reguleringsmyndigheten for energi, er foreslått redusert med 43 mill. kroner.

POST 74 TILSKUDD TIL MUSEUMS- OG KULTURMINNETILTAK

Det foreslås en bevilgning på 7,2 mill. kroner til museums- og kulturminnetiltak i 2020.

Telemarkskanalen

Det foreslås bevilget et tilskudd på 3 mill. kroner til Telemarkskanalen i 2020.

Komiteen merker seg at tilskuddet skal gå til rehabilitering og vedlikehold av de vassdragstekniske anleggene.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet merker seg at det bevilges midler til vedlikehold og rehabilitering, men kan ikke se at det bevilges til nødvendige investeringer. Disse medlemmer viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås å øke bevilgningen til Telemarkskanalen med 4 mill. kroner for å kunne gjennomføre planlagt investeringsplan.

TIDLIGERE POST 73 UTJEVNING AV OVERFØRINGSTARIFFER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at en stor del av verdiskapingen knyttet til vannkraftressursene i landet vårt skjer i dis-

triktene, og at nettleien paradoksalt nok ofte er dyrere her enn i byene.

Disse medlemmer viser til at den statlige tilskuddsordningen som tidligere har ligget under NVE og post 73, har bidratt til å jevne ut disse forskjellene, men at regjeringen gjennom behandlingen av statsbudsjettene for 2018 og 2019 i praksis la ned hele ordningen. Disse medlemmer merker seg at en bevilgning årlig som var på over 100 mill. kroner i 2013, i praksis ble redusert til 0 i løpet av fire statsbudsjetter.

Disse medlemmer vil understreke at disse partiene har støttet en ny modell for utjevning av nettariffer, og viser til at det under Stortingets behandling av saken ble understreket fra disse partienes side at en ny modell må utformes slik at nettleien kan differensieres avhengig av hvilket forsyningsområde kundene tilhører, og ivareta insentiver til kostnadseffektivitet i nettselskapene. Disse medlemmer viser til at regjeringens svar på dette har vært sammenslåinger og omorganisering av nettselskapene.

I Granavolden-plattformen ser komiteens medlemmer fra Senterpartiet imidlertid at regjeringen har varslet en utredning av tiltak for å utjevne nettleien for alle forbrukere. Saken er ventet til behandling i Stortinget våren 2020. Disse medlemmer mener det viktigste fremover, slik saken ligger, er å få på plass andre modeller for tariffutjevning, for å sikre likebehandling og rettferdig nettleie. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet derfor vil arbeide videre med å få til en systemendring i tråd med vårt syn når Stortinget får saken til behandling. Disse medlemmer deler ikke det som har vært regjeringens syn i saken, nemlig at sammenslåinger av nettselskaper for å få færre og større enheter er eneste løsning.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til tiltak i Granavolden-plattformen hvor regjeringen vil utrede og fremme tiltak for å utjevne nettleien for alle forbrukere gjennom et mest mulig effektivt organisert strømmett. Videre vises det til omtale av oppfølging av Stortingets vedtak nr. 84, 3. desember 2018, om utjevning av nettleien, hvor regjeringen tar sikte på å komme tilbake til Stortinget på egnet måte våren 2020.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at partiet i sitt alternative budsjett har foreslått å bevilge 10 mill. kroner til utjevning av overføringstariffer for å få en likere nettleie i landet.

POST 22 FLOM- OG SKREDFOREBYGGING

Det foreslås bevilget 220 000 000 kroner til flom- og skredforebygging på post 22.

Komiteen vil understreke hvor alvorlig det er når lokalsamfunn, enkeltpersoner og bedrifter rammes av flom og skred, og de betydelige økonomiske konsekvenser dette har for den enkelte og for hele samfunnet. Komiteen viser til komiteens møte med Meteorologisk institutt som viste til at nedbøren har økt med 18 pst. siden 1900, og at vi må forberede oss på enda hyppigere og kraftigere nedbør som følge av klimaendringene. Temperaturen på Svalbard har økt seks ganger så mye som temperaturen i Oslo. Styrregn øker mest, men vi vil også få mer snøsmelteflom og økt skredfare. Komiteen støtter Klimarisikoutvalget som mener naturskadeordningene bør innrettes mer på forebygging. I NOU 2015:16 Overvann i byer og tettsteder kom det tydelig frem at mange kommuner opplever overvannsutfordringene som en stor kostnads- og velferdstrussel. Forsikringsselskaper viser også til at de årlig erstatter bygningsskader som skyldes overvann og flom med ca. to milliarder kroner. I tillegg kommer erstatningsutbetalinger til skader på kjøretøy og infrastruktur. Komiteen mener NVE og andre myndigheter bør sørge for at kommunene settes bedre i stand til å håndtere utfordringene og at det bygges opp lokal kompetanse på overvann.

Komiteen vil peke på at behovet for flomsikrings tiltak er stadig økende, og at dette vil være en stadig viktigere del av de klimatilpasningstiltakene det norske samfunnet må gjøre i årene fremover.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at både NVE og KS over flere år har meldt at det med dagens bevilgningsnivå ikke vil være mulig å iverksette tilstrekkelig med forebyggende – eller reparerende – tiltak på dette området. Flertallet viser til at vi opplever stadig mer ekstremvær, mer nedbør, mer flom og mer ødeleggelser som følge av dette. Flertallet vil påpeke at i en tid hvor flere og flere får merke klimaendringer på kroppen, er ikke regjeringen i nærheten av å møte behovet som meldes. Flertallet viser til at både enkeltpersoner, lokalsamfunn og næringsliv har store utfordringer og økonomiske tap knyttet særlig til ras- og flomskader, og at verdifull matjord langs elvedrag trues blant annet på grunn av økte nedbørsmengder og mer overflatevann. Flertallet mener dette fordrer økte bevilgninger på området, men merker seg at det fra regjeringen kun foreslås en marginal økning på området.

Flertallet mener regjeringen undervurderer det store behovet for flomsikringstiltak og langsiktig arbeid med flom- og skredforebygging, samtidig som alt tyder på at vi vil oppleve mer ekstremt vær i årene fremover.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser i den forbindelse til NVEs tidligere meldte be-

hov på området, og at Senterpartiets alternative budsjett møter dette med å foreslå å styrke bevilgningen til flom- og skredforebygging med 250 mill. kroner ut over regjeringens budsjettforslag for 2020.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at NVE gjentatte ganger har påpekt behovet for en styrking av satsingen på flom- og skredforebyggende arbeid. Dette medlem viser til at regjeringen på ingen måte har sørget for at de nødvendige midlene kommer på plass, til tross for at regjeringsmedlemmer gjentatte ganger har understreket behovet for økt innsats i mediene når det har vært alvorlige flom- eller skredhendelser. I Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett er det foreslått en kraftig økning i satsingen på flom- og skredforebyggende tiltak med 205 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at NVE anslår at det samlede behovet for flom- og skredforebyggende tiltak er minst sju ganger så stort som regjeringens bevilgning. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å øke bevilgningen til flom- og skredsikring med 537 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

POST 60 TILSKUDD TIL FLOM- OG SKREDFOREBYGGING, *kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72*

Det foreslås bevilget 66 000 000 kroner på post 60.

POST 72 TILSKUDD TIL FLOM- OG SKREDFOREBYGGING, *kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60*

Det foreslås bevilget 6 000 000 kroner på post 72.

POST 74 TILSKUDD TIL MUSEUMS- OG KULTURMINNETILTAK, *kan overføres*

Det foreslås bevilget 7 200 000 kroner på post 74.

2.2.7 **Kap. 4820 Norges vassdrags- og energidirektorat**

Det foreslås bevilget 147 000 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Dette er en reduksjon på 24,2 pst. i forhold til saldert budsjett 2019. Bevilgningen i 2019 var på 194 000 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

2.2.8 **Kap. 2490 NVE Anlegg**

Det budsjetteres ikke med driftsresultat på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). I saldert budsjett 2019 var det ikke noe driftsresultat.

Komiteen merker seg de foreslåtte endringene i NVE anlegg.

2.2.9 Kap. 5490 NVE Anlegg

Det foreslås bevilget 100 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen i 2019 var på 100 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

2.2.10 Kap. 1830 Forskning og næringsutvikling

Det foreslås bevilget 809 000 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen i 2019 var på 845 500 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

Komiteen viser til de overordnede målene for forskning og næringsutvikling, som er å bidra til økt verdiskaping, sysselsetting og kompetanse i energi- og petroleumssektorene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, støtter dette.

Videre mener komiteen dette er viktig for å kunne bygge broer basert på verdiskaping, kompetanse og teknologi til fremtidens arbeidsplasser og næringer med redusert miljø- og klimapåvirkning i et internasjonalt marked.

Komiteen konstaterer at Norges omfattende naturressurser danner grunnlag for både betydelige forskningsmiljøer og en stor leverandørindustri. Samtidig skal støtte til FoU øke mulighetene for norsk næringsliv og kompetanse til å konkurrere i et internasjonalt marked for miljø- og klimavennlige energiløsninger. Komiteen mener FoU er avgjørende for framtidig verdiskaping og Norges konkurransevne i et krevende internasjonalt marked.

HAVVIND

Komiteen vil understreke at havvind er noe mer enn et fremtidig industrieventyr. Havvind kan også være en viktig del av klimaløsningen her og nå.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at havvind spås å bli blant de viktigste fornybare energikildene i verden i fremtiden. Flertallet merker seg og deler regjeringens entusiasme for flytende havvind, selv om entusiasmen foreløpig ikke følges opp av tilstrekkelig satsing.

Storbritannia har, gjennom sin sektoravtale for havvind, satt et mål om 30 GW havvind på sokkelen innen 2030. Mesteparten av dette vil være bunnfast havvind, som i motsetning til flytende havvind i flere tilfeller kan være lønnsomt å bygge ut i stor skala nå.

Flertallet viser til at verden må halvere klimagassutslippene innen 2030 for å begrense oppvarmingen til 1,5 grader, og at det ifølge FNs klimapanel vil

trengs enorme mengder ny fornybar energi for å nå målet. I det perspektivet mener flertallet at man ikke har tid til å vente på at flytende havvind skal bli en teknologisk moden løsning.

Selv om ingen energiteknologi er miljømessig uproblematisk, mener flertallet det er grunn til å tro at en storsatsing på offshore vind vil være mindre konfliktfylt og føre til mindre alvorlige naturinngrep enn storstilt utbygging av vindkraft på land.

Flertallet viser videre til at en storstilt havvindutbygging kan skape mange nye arbeidsplasser. I Storbritannia anslås det at havvindsatsingen vil bidra til 27 000 nye arbeidsplasser fram mot 2030.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere en sektoravtale for havvind etter modell fra den britiske Offshore Wind Sector Deal, med mål om 100 TWh årlig produksjon innen 2030.»

FORSKNING

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, ser at havets rolle har fått økt betydning som følge av de store klimaendringene. Forskning viser til havforsuring og at havets økosystem ikke klarer å tilpasse seg de raske endringene. Det kan få dramatiske konsekvenser for fiskeri. Men havet kan også være en del av løsningen med havvind, avkarbonisering av sjøtransport, tareskogen har større klimaeffekt enn regnskog, og sjømat, som er en viktig proteinkilde med lavt klimeavtrykk. Flertallet mener det er viktig å styrke havforskning.

Flertallet viser til at Bjerknnessenteret er verdensledende på karbonsyklus i havet, og på fortidsklima, som er avgjørende for å forstå klimaendringer i nåtid og fremtid. Bjerknnessenteret er det eneste forskningscenter i Norden som har en vesentlig rolle i den fjerde og femte hovedrapporten til FNs klimapanel (IPCC). Senteret har kun finansiering ut 2021. Uten grunnfinansiering vil ikke senteret kunne opprettholde en tydelig profil, ha forskningsgrupper på tvers av ulike institusjoner, og bidra til å løse de store samfunnsutfordringene slik de gjør i dag. Flertallet er opptatt av at Bjerknnessenteret i løpet av 2020 får en varig grunnfinansiering.

Flertallet reagerer på at regjeringen foreslår kutt i forskningsprogrammene ENERGIX og Climit. Dette er områder som er avgjørende for å sikre en mer klima- og miljøvennlig energimiks i fremtiden.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet registrerer at regjering

gen reduserer forskningsbevilgningene for petroleumssektoren med 29 mill. kroner. Det vil svekke satsing på helse, arbeidsmiljø, sikkerhet, reduksjon av klimagasser og energieffektivisering.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at partiet i sitt alternative budsjett har foreslått å øke bevilgningene til forskningsprogrammet Energix med 40 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Dette medlem vil som del av arbeidet med å omstille oss bort fra olje kutte bevilgningene til petroleumsforskning med 301,5 mill. kroner.

CO₂-HÅNDBTERING

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at et CO₂-lager også gir mulighet for å dekarbonisere naturgass og produsere hydrogen.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, har ved flere anledninger etterlyst en beslutning om videreføring av driften ved Teknologisenteret på Mongstad (TCM), som løper ut i august 2020. Senteret er verdensledende og trenger forutsigbarhet.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett har foreslått å øke kap. 1830, post 50 med 40 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag, og å omdisponere midlene på posten som i dag går til petroleumsforskning, til forskning på mer miljøvennlige energikilder, blant annet havvind.

2.2.11 Kap. 1840 CO₂-håndtering

Det foreslås bevilget 628 000 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen i 2019 var på 657 500 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

FNs klimapanel har de senere årene lagt fram en rekke klimarapporter hvor det har framkommet mange alvorlige varsku om at verden må handle enda raskere og enda mer kraftfullt for å redusere klimautslippene i tråd med målene i Parisavtalen og for å hindre økt global oppvarming. Alle scenarioer som viser hvordan vi kan begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader, krever karbonfangst og -lagring.

Komiteen viser til at Norge har noen unike muligheter til å skape nye satsingsområder som vil ha stor global etterspørsel, særlig innenfor karbonfangst og -lagring. Å satse på forskning og teknologiutvikling som både kutter utslipp hjemme og globalt er bra for

klimaet, og vil samtidig kunne gi markedsfortrinn i et globalt marked i endring.

Komiteen har merket seg at regjeringen vil bidra til å utvikle teknologi for fangst, transport og lagring av CO₂, og viser til at regjeringens strategi for arbeidet med CO₂-håndtering omfatter tiltak gjennom både Climit og TCM, for forskning, utvikling og demonstrasjon og arbeidet med å følge opp ambisjonen om å realisere en kostnadseffektiv løsning for fullskala CO₂-håndteringsanlegg i Norge.

Teknologisenteret på Mongstad (TCM) er en viktig arena for utvikling, testing og kvalifisering av teknologi for CO₂ fangst.

Komiteen er svært opptatt av at arbeidet med å realisere en fullskala verdikjede for fangst og lagring av CO₂ må ha høy prioritet. EU har CO₂-fangst og -lagring som en av hovedprioriteringene i det nye innovasjonsfond for lavutslippsteknologi. Syv store europeiske industriaktører har signert intensjonsavtaler med Northern Lights om mulighet for å lagre CO₂ på sokkelen. I tillegg til å rense norske og europeiske punktutslipp kan dette gi grunnlag for forretningsmuligheter i Norge.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til regjeringens offensive satsing på karbonfangst og -lagring. I Prop. 85 S (2017–2018) presenterte regjeringen status i arbeidet med fullskala demonstrasjonsanlegg for fangst og lagring av CO₂. Regjeringen vil bidra til en kostnadseffektiv teknologi for fangst, transport og lagring av CO₂. Disse medlemmer viser videre til behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2019, der regjeringen styrket arbeidet med CO₂-håndtering gjennom å dekke en stor andel av kostnadene til en undersøkelsesbrønn for et CO₂-lager.

Komiteen viser til at Equinor, Shell og Total gjennomfører forprosjektering av CO₂-transport og -lagring på norsk sokkel. Som et ledd i dette arbeidet skal det bores en undersøkelsesbrønn.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, mener investeringsbeslutning for karbonfangst og -lagring (CCS) må tas så tidlig som mulig og senest innen utgangen av 2020. Utsettelse og usikkerhet om rammebetingelsene gjør det krevende for selskapene som jobber med å utvikle teknologien for karbonfangst og -lagring i Norge. Det setter satsingen i fare. Uten CCS vil norsk industri vanskelig kunne nå klimamålene, og vi risikerer utflytting av norsk industri og tap av norske arbeidsplasser. Flertallet mener at det skal gjennomføres to fangstprosjekter i Norge for å øke sannsynligheten for at Norges CCS-satsing lykkes og for å sikre teknologiutvikling innenfor både avfalls- og prosessin-

dustrien. Flertallet viser til at ved en investeringsbeslutning i 2020 vil et CCS-anlegg på Klemetsrud kunne kutte norske utslipp med 1,4 million tonn CO₂-ekvivalenter fra 2024 til 2030, mens et anlegg i Brevik vil kunne kutte norske utslipp med 2,5 millioner tonn.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at det er behov for å sikre at det er tilstrekkelig FoU-midler tilgjengelig i den kritiske fasen i 2020, og vil styrke bevilgningen til FoU på karbonfangst og -lagring til CLIMIT.

På denne bakgrunn fremmer komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta en investeringsbeslutning for karbonfangst og -lagring i 2020.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det gjennomføres to karbonfangstprosjekter i Norge, for å øke sannsynligheten for at Norges CCS-satsing lykkes og for å sikre teknologutvikling innenfor både avfalls- og prosessindustrien.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at det er understreket både fra tverrpolitisk og faglig hold at norsk forskning på demonstrasjon og fullskala utbygging av CO₂-håndtering kan bidra til å redusere kostnadene og med det bidra til raskere utbredelse av teknologien internasjonalt. Flertallet viser videre til at fullskala fangst og lagring av CO₂ vil være en viktig del av løsningen på klimautfordringen globalt, og er en viktig forutsetning for å nå målene forankret i Parisavtalen.

Flertallet viser til at regjeringen synes å ha gjort det til en vane de siste årene å skape usikkerhet rundt finansieringen av dette viktige arbeidet. Både når det gjelder konseptstudie, forprosjektering av fullskala CO₂-håndtering, og nå i forbindelse med investeringsbeslutning for de prosjektene det er bestemt å videreføre, ser flertallet at det har vært stadige utsettelse. Flertallet viser til at disse partier har vært med på å legge press på denne saken i Stortinget jevnlig, og vil fortsatt følge tett opp at man går videre med prosjektene ved Norcems sementfabrikk i Brevik og Fortum Oslos anlegg på Klemetsrud i tråd med den tidslinjen regjeringen nå har forespeilet. Flertallet vil understreke hvor viktig det er med forutsigbarhet og langsiktighet knyttet til utvikling og investeringer i karbonfangstanlegg i industrien. Flertallet merker seg at den nåværende planen for prosjektet tilsier at Stortinget kan fatte investeringsbe-

slutning i forbindelse med Stortingets behandling av statsbudsjett for 2021. Flertallet vil understreke hvor viktig det er at denne tidsplanen nå overholdes, og at regjeringen ikke legger opp til ytterligere forsinkelser og usikkerhet for prosjektene. Flertallet viser til at disse partier vil jobbe videre for at de norske CCS-prosjektene får nødvendig forutsigbarhet og kontinuitet, slik at vi får på plass teknologi for de store utslippskuttene.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til det store kuttet i bevilgningene til Teknologisenteret for CO₂-fangst på Mongstad i regjeringens forslag til statsbudsjett. Dette medlem frykter dette kuttet vil svekke satsingen på karbonfangst og -lagring, et virkemiddel som er helt avgjørende i klimakampen. Dette medlem viser derfor til partiets alternative budsjett, hvor det foreslås å øke bevilgningen med 60 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Dette medlem viser videre til svaret på budsjettsspørsmål 483 fra Sosialistisk Venstreparti til finansministeren:

«Hva er kostnaden ved å videreføre driften på TCM DA ut 2020?»

Spørsmålet er forelagt Olje- og energidepartementet, som har gitt følgende svar:

«Gassnova forhandler nå med industriaktørene om en ny avtale for videre drift av TCM etter august 2020. Statens kostnader for videre drift ut 2020 vil være avhengig av resultatene av forhandlingene og utkast til ny avtale.

Dersom en legger til grunn videreføring av dagens avtale og premisser, vil statens andel av utgiftene ved å videreføre driften på TCM ut 2020 utgjøre om lag 60 mill. kroner mer enn forslag til bevilgning for 2020. Regjeringen vil ta stilling til samlet bevilgning og videreføring av driften ved TCM når det foreligger utkast til ny avtale, senest i forbindelse med revidert budsjett for 2020. Som beskrevet i Prop. 1 S (2019-2020), ønsker staten økt industrideltakelse og -finansiering.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett har foreslått å øke kapittel 1840, post 72 og setter av 3 mrd. kroner ut over regjeringens forslag til et fond for karbonfangst og -lagring ved Klemetsrud og Brevik.

2.2.12 Kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten

SDØEs andel av investeringene på kontinentalsokkelen forventes for 2020 å bli 28 000 mill. kroner, jf. Prop. 1 S (2019-2020). I saldert budsjett 2019 var SDØEs andel av investeringene 27 000 mill. kroner.

Komiteen har merket seg at SDØEs andel av investeringene på kontinentalsokkelen for 2020 forven-

tes å bli 28 000 mill. kroner, noe som er en økning på 1 000 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2019.

Komiteen merker seg videre at de største investeringene som er planlagt gjennomført i 2020, er knyttet til Troll, Johan Castberg, Johan Sverdrup, Snorre, Oseberg, Gullfaks, Heidrun og Draugen. Komiteen merker seg at ved utgangen av 2018 var de kontraktsmessige forpliktelsene på 33 000 mill. kroner for nye og eksisterende felt.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er enig i at det må skje en nedtrapping av petroleumsaktiviteten på sokkelen. Dette medlem peker på at det viktigste virkemiddelet for å oppnå dette er stopp i utdelingen av utvinningstillatelser på sokkelen og andre insentiver for leting, slik som skattesystemet og refusjonsordningen. Dette medlem viser til at SDØEs investeringer er et resultat av de tillatelsene som er gitt, og at det derfor ikke er grunnlag for et lavere budsjettanslag for neste år.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at verden allerede har funnet mer olje og gass enn det er mulig å brenne uten å bryte 1,5-gradersmålet. Dette medlem ønsker derfor en gradvis nedtrapping av petroleumsaktiviteten. Dette medlem legger til grunn at en slik nedtrapping også vil redusere investeringsnivået til SDØE, og foreslår å redusere kap. 2440, post 30 med 1 mrd. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

2.2.13 Kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten

Driftsinntektene for 2020 anslås til 142 300 mill. kroner. Driftsinntektene i saldert budsjett 2019 var på 163 500 mill. kroner.

Driftsresultatet for SDØE anslås til 87 200 mill. kroner i 2019. Driftsresultatet i 2019 var på 107 900 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2019. Netto kontantstrøm fra SDØE anslås for 2020 til 84 700 mill. kroner.

Komiteen har merket seg at netto kontantstrøm fra SDØE er budsjettert til anslagsvis 84 700 mill. kroner i 2020, og at dette er en nedgang fra 105 900 mill. kroner i saldert budsjett 2019. Komiteen merker seg videre at regjeringen legger til grunn en oljepris per fat på 476 kroner i 2020, som er 107 kroner lavere enn i saldert budsjett for 2019.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne ønsker en gradvis nedtrapping av petroleumsaktiviteten og foreslår å redusere lete- og feltutviklingsutgifter på kap. 5440, post 24 med 900 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

2.3 Oppfølging av anmodningsvedtak under rammeområde 12

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at målet om 10 TWh redusert energibruk i eksisterende bygg innen 2030 første gang ble vedtatt av Stortinget i forbindelse med behandlingen av energimeldingen i 2016 (Meld. St. 25 (2015–2016) og vedtak 870 (2015–2016)).

Flertallet viser til at Stortinget har etterlyst en konkret nedtrappingsplan og virkemiddelpakke for å realisere målet (bl.a. vedtak nr. 714 (2016–2017)), og under behandlingen av statsbudsjettet for 2018 var Stortinget tydelig på at vedtaket ikke kunne anses som oppfylgt, og ba regjeringen komme tilbake med en plan (Innst. 9 S (2017–2018)).

Flertallet viser til at det i Granavolden-plattformen er gjentatt at målet om 10 TWh skal realiseres. Flertallet mener at når regjeringen i statsbudsjettet for 2020 nok en gang forsøker å kvittere ut dette målet uten å komme med noe nytt, er det svært skuffende. Det eneste regjeringen presenterer i statsbudsjettet, er en gjentakelse av at bygningsenergidirektivet og energieffektiviseringsdirektivet skal implementeres. Det har vært lovet i flere år, og direktivene er snart 10 år gamle. Flertallet mener et av grepene for å realisere målet om 10 TWh er å trappe opp Enovas innsats for å redusere energibruken i bygg. Flertallet viser til at Stortinget ga en føring i budsjettet for 2015 om at Enova skulle stille til disposisjon minst 250 mill. kroner til en rettighetsbasert ordning for enøk-tiltak i husholdningene. I 2017 ble 165 mill. kroner delt ut til husholdningene, og i 2018 ble det brukt om lag 275 mill. kroner til å støtte nesten 15 000 energitiltak i norske boliger. Så langt i 2019 er det blitt bevilget 307 mill. kroner fra Enova til husholdningene. Men flertallet viser til at Enova har varslet redusert støtte på enkelte områder til husholdningene i 2019. Første justering, der flere tiltak ble fjernet og satser redusert, kom i juni 2019. Neste forringelse av ordningen er varslet å komme i april 2020.

Flertallet anser ikke at stortingsvedtak nr. 714 fra 2016–2017, om 10 TWh energisparing innen 2030, er fulgt opp. Regjeringen må komme tilbake til Stortinget med en egen plan for hvordan målet om 10 TWh skal nås.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at vi har en rekke virkemidler for energieffektivisering i både nye og eksisterende bygg i Norge. Byggteknisk forskrift (TEK) stiller strenge energikrav til bygg. Gjennom EUs produktreguleringer stilles stadig strengere energikrav til produkter, hvor produktene med dårligst energiytelse blir tatt ut av

markedet. Enova har støtteordninger for energieffektivisering i boliger, borettslag og yrkesbygg, og støtten til eksisterende bygg er utvidet til å gjelde flere typer tiltak. Disse medlemmer legger til grunn at Enova vurderer hvilke tiltak som skal få støtte, og justerer støttesatsene basert på hva som skal til for å utløse tiltakene.

Disse medlemmer viser til at NVE har gjennomgått virkemidlene for energieffektivisering i bygg og har beregnet hvordan dette påvirker utviklingen i eksisterende byggs energibruk fra 2016 til 2030. NVEs anslag viser en redusert energibruk på mer enn 10 TWh i eksisterende bygg i 2030, noe som innebærer at vi ligger godt an til å nå målet med eksisterende virkemidler.

Disse medlemmer viser til at gjennomføringen av EUs energieffektiviseringsdirektiver krever innføring av flere nye virkemidler. Vi vil da få en styrket virkemiddelpakke med eksisterende og nye virkemidler for å realisere målet om 10 TWh energisparing i tråd med anmodningsvedtak 714 (2016–2017).

Disse medlemmer viser til at energieffektiviseringsdirektivet krever at landene etablerer en langsiktig strategi for renovering av bygninger. Disse medlemmer viser til at en slik strategi vil være integrert i den generelle bolig- og bygningspolitikken og svarer godt på anmodningsvedtak 714 (2016–2017) om å etablere en konkret nedtrappingsplan i bygg.

Disse medlemmer anser anmodningsvedtak 714 (2016–2017) som fulgt opp.

3. Rammeområde 13 – Miljø

Oversikt over bevilgningsforslagene på de ulike kapitler og poster under rammeområde 13 i Prop. 1 S (2019–2020).

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

I

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 13

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2019–2020)
Utgifter			
<i>Klima- og miljødepartementet</i>			
1400		Klima- og miljødepartementet	
	1	Driftsutgifter	293 006 000
	21	Spesielle driftsutgifter	102 724 000
	50	Helhetlig profilering, grønne løsninger	10 514 000
	51	Den naturlige skolesekken	10 169 000
	70	Frivillige miljøorganisasjoner og allmenntilgjengelige miljøstiftelser	52 541 000
	71	Internasjonale organisasjoner	89 371 000
	74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	5 002 000
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	101 328 000
1410		Kunnskap om klima og miljø	
	21	Miljøovervåking	268 937 000
	22	Miljøkartlegging	122 208 000
	23	MAREANO, <i>kan overføres</i>	45 577 000
	50	Basisbevilgninger under Norges forskningsråd til miljøforskningsinstituttene	200 961 000
	51	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	334 753 000
	53	Internasjonalt samarbeid om miljøforskning	7 083 000
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	38 007 000
	72	Tilskudd til GenØk - Senter for biosikkerhet	5 145 000
1411		Artsdatabanken	
	1	Driftsutgifter	32 587 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	7 122 000
	70	Tilskudd til arter og naturtyper, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i> ..	29 666 000
1412		Meteorologiformål	
	50	Meteorologisk institutt	339 635 000
	70	Internasjonale samarbeidsprosjekt	146 127 000
1420		Miljødirektoratet	

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2019–2020)
	1	Driftsutgifter	712 534 000
	21	Spesielle driftsutgifter	306 097 000
	22	Statlige vannmiljøtiltak	242 770 000
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres</i>	149 260 000
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	30 167 000
	31	Tiltak i verneområder, <i>kan overføres</i>	89 419 000
	34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i>	2 053 000
	35	Statlige erverv, skogvern, <i>kan overføres</i>	454 612 000
	36	Statlige erverv, marint vern, <i>kan overføres</i>	6 200 000
	38	Restaurering av myr og annen våtmark, <i>kan overføres</i>	16 625 000
	39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	12 483 000
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing, <i>kan overføres</i>	187 832 000
	63	Returordning for kasserte fritidsbåter	2 000 000
	64	Skrantesykeprøver fra fallvilt	1 200 000
	65	Tiltak i kommuner med ulverevir i Hedmark, Akershus og Østfold	20 560 000
	69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	74 962 000
	70	Tilskudd til vannmiljøtiltak, <i>kan overføres</i>	40 792 000
	71	Marin forsøpling, <i>kan overføres</i>	70 290 000
	72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	141 361 000
	73	Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i>	80 426 000
	74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien	1 472 500 000
	75	Utbetaling for vrakpant og tilskudd til kjøretøy og fritidsbåter, <i>overslagsbevilgning</i>	586 176 000
	76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	170 659 000
	77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	15 416 000
	78	Friluftsmål, <i>kan overføres</i>	183 891 000
	79	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	450 000
	81	Naturarv og kulturlandskap, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	66 311 000
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper, <i>kan overføres</i>	45 355 000
	83	Tilskudd til tiltak mot fremmede arter, <i>kan overføres</i>	4 000 000
	84	Internasjonalt samarbeid	5 508 000
	85	Naturinformasjonssentre, <i>kan overføres</i>	75 413 000
1422		Miljøvennlig skipsfart	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 706 000
	70	Tilskudd til private, <i>kan nyttes under post 21</i>	26 188 000
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø	
	1	Driftsutgifter	28 518 000
1425		Fisketiltak	
	21	Spesielle driftsutgifter	99 000
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	17 145 000
1428		Enova SF	
	50	Overføring til Klima- og energifondet	3 184 450 000
1471		Norsk Polarinstitutt	
	1	Driftsutgifter	244 359 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	83 238 000
	50	Stipend	522 000
1472		Svalbards miljøvernfond	
	50	Overføringer til Svalbards miljøvernfond	20 658 000
1474		Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning	
	50	Tilskudd til statlige mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i> ...	23 891 000
	70	Tilskudd til private mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i> ...	28 812 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2019–2020)
1481		Klimakvoter	
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 002 000
	22	Kvotekjøp, generell ordning, <i>kan overføres</i>	290 000 000
	23	Kvotekjøp, statsansattes flyreiser, <i>kan overføres</i>	310 000
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	1	Driftsutgifter	99 573 000
	73	Klima- og skogsatsingen, <i>kan overføres</i>	3 081 543 000
Sum utgifter rammeområde 13			14 649 799 000

Inntekter

Inntekter under departementene

4400		Klima- og miljødepartementet	
	2	Diverse inntekter	455 000
	3	Refusjon fra Utenriksdepartementet	30 565 000
4411		Artsdatabanken	
	2	Diverse inntekter	428 000
4420		Miljødirektoratet	
	1	Oppdrag og andre diverse inntekter	7 571 000
	4	Gebyrer, forurensningsområdet	52 045 000
	6	Gebyrer, fylkesmannsembetenes miljøvern avdelinger	36 832 000
	7	Gebyrer, kvotesystemet	8 492 000
	8	Gebyrer, naturforvaltningsområdet	655 000
	9	Internasjonale oppdrag	45 218 000
4423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø	
	1	Gebyrer, radioaktiv forurensning	1 000 000
4471		Norsk Polarinstittutt	
	1	Salgs- og utleieinntekter	11 575 000
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	63 790 000
	21	Inntekter, Antarktis	14 250 000
4481		Salg av klimakvoter	
	1	Salgsinntekter	8 288 459 000
Sum inntekter rammeområde 13			8 561 335 000
Netto rammeområde 13			6 088 464 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400, post 1	kap. 4400, post 2
kap. 1411, post 21	kap. 4411, post 2
kap. 1420, post 1	kap. 4420, post 1
kap. 1420, post 23	kap. 4420, postene 4, 6, 8 og 9
kap. 1423, post 1	kap. 4423, post 1
kap. 1471, post 1	kap. 4471, postene 1 og 3
kap. 1471, post 21	kap. 4471, post 21
kap. 1472, post 50	kap. 5578, post 70

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til overskridelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan:

1. overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 1 Driftsutgifter, til dekning av honorar, transaksjonskostnader og utgifter til faglig bistand i forbindelse med salg av klimakvoter.
2. overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning, med et beløp som svarer til inntekter fra salg av klimakvoter under statens kvotekjøpsprogram som er regnskapsført på kap. 4481 Salg av klimakvoter, post 1 Salgsinntekter.

IV

Kjøp av klimakvoter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan inngå avtaler om kjøp av klimakvoter innenfor en samlet ramme på 1 200 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser under kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning.

V

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan gjøre bestillinger ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1411		Artsdatabanken	
	21	Spesiell driftsutgifter	8,7 mill. kroner
1420		Miljødirektoratet	
	31	Tiltak i verneområder	5 mill. kroner
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	1,3 mill. kroner
	33	Statlige erverv, nytt landbasert vern	1,2 mill. kroner
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	16,6 mill. kroner
	35	Statlige erverv, skogvern	351,3 mill. kroner
	36	Statlige erverv, marint vern	2,8 mill. kroner
	38	Restaurering av myr og annen våtmark	3,1 mill. kroner
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	73	Klima- og skogsatsingen	450 mill. kroner

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1411		Artsdatabanken	
	70	Tilskudd til arter og naturtyper	13,5 mill. kroner
1420		Miljødirektoratet	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	55 mill. kroner
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing	424,6 mill. kroner
	71	Marin forsøpling	15 mill. kroner
	78	Friluftformål	3 mill. kroner
1428		Enova SF	
	50	Overføring til Klima- og energifondet	400 mill. kroner
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	73	Klima- og skogsatsingen	1 650 mill. kroner

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan pådra forpliktelser for fremtidige år til å kjøpe materiell og til å gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger under kap. 1420 Miljødirektoratet, postene 39, 69 og 79 Oppryddingstiltak, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 31 mill. kroner.

VIII

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 gis unntak fra bestemmelsene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger av tilskudd til utviklingsformål kan foretas én gang i året for FNs klima- og skogprogram, FNs kontor for narkotika og kriminalitet (UNODC), Verdensbankens Forest Carbon Partnership Facility, Forest Investment Program og Bio-Carbon Fund plus.
2. Utbetalinger av kjernebidrag til Global Green Growth Institute kan foretas i henhold til organisasjonens regelverk.
3. Utbetalinger av tilskudd til Det grønne klimafondet (GCF) og til fond forvaltet av FNs Multi Partner Trust Fund og Inter-American Development Bank (IDB) kan foretas i henhold til regelverket for det enkelte fond.

IX

Utbetaling til Verdensbankens karbonfond

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 gis unntak fra forutsetningene i Stortingets vedtak av 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger gjennom at tilskudd til Verdensbankens Forest Carbon Partnership Facility Carbon Fund kan utbetales med det formål å betale for fremtidige verifiserte utslippsreduksjoner.

X

Utbetaling av tilskudd til offentlig-privat samarbeid

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 gis unntak fra forutsetningene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om at utbetalinger av gitte bevilgninger kun skal skje ved behov, slik at det kan utbetales tilskudd til risikoreduksjon for investeringer i avskogingsfri og bærekraftig råvareproduksjon i tråd med kriteriene for kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak, post 73 Klima- og skogsatsingen.

XI

Utbetaling av renter på tilskudd

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge under Klima- og skogsatsingen på kap. 1482, post 73, kan benyttes til tiltak etter avtale mellom Klima- og miljødepartementet og den enkelte mottaker.

XII

Omgjøring av betingede lån til tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan gi Enova SF fullmakt til å omgjøre betingede lån fra Klima- og energifondet til tilskudd etter forhåndsdefinerte og forutsigbare betingelser.

XIII

Oppheving av anmodningsvedtak

Vedtak nr. 753, 2. juni 2017 oppheves.

3.1 Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner for rammeområde 13 Miljø

3.1.1 Innledning

Komiteen har ved Stortingets vedtak 15. oktober 2019 fått tildelt kapitler under rammeområde 13 Miljø, jf. Innst. 1 S (2019–2020). Ved Stortingets vedtak 27. november 2019 er netto utgiftsramme for rammeområde 13 fastsatt til 6 090 464 000 kroner, jf. Innst. 2 S (2019–2020).

Komiteen viser til partienes respektive merknader om rammeområde 13 i finansinnstillingen, jf. Innst. 2 S (2019–2020). Innstillingen omfatter forslaget til statsbudsjett for 2020 fra regjeringen Solberg, jf. Prop. 1 S (2019–2020), som ble lagt frem 7. oktober 2019.

Det vises til behandlingen av Innst. 2 S (2019–2020) 27. november 2019. Det vises videre til de respektive merknader i denne innstillingen.

Den foreliggende innstillingen gjengir i tabellform regjeringens forslag, budsjettforliket og endringsforslagene det er flertall for, og partienes primære alternative budsjettforslag fra finansinnstillingen. De alternative forslagene fikk ikke flertall under behandlingen 27. november 2019.

3.1.2 Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti sine hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til regjeringens forslag til statsbudsjett for 2020, Prop. 1 S (2019–2020), og nasjonalbudsjettet for 2020, Meld. St. 1 (2019–2020).

FORSKNING, UTVIKLING OG INNOVASJON

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti merker seg at regjeringen har fortsatt sin

satsing og prioritering på forskning, utvikling og innovasjon for å bidra til å utvikle lav- og nullutslippsløsninger og kutte klimagassutslipp i Norge. På denne måten vil Norge også skape grønn teknologi som kommer resten av verden til gode. Disse medlemmer merker seg at regjeringen prioriterer styrking av Nullutslippfondet gjennom Enova, som vil sette Enova i stand til å trappe opp satsingen på nullutslippsteknologi i næringstransporten og medvirke til ytterligere utslippsreduksjoner. Over de to årene 2019 og 2020 stilles det over 1 mrd. kroner til disposisjon for fondet.

Rammene for miljøteknologiordningen i Innovasjon Norge har blitt betydelig styrket de siste årene. Disse medlemmer viser samtidig til Nysnø Klimainvesteringer AS, som regjeringen opprettet i 2017 som et statlig eid investeringsselskap med formål om å bidra til reduserte klimagassutslipp gjennom investeringer. For 2020 foreslås det 700 mill. kroner til investeringskapital til selskapet. Det er en økning på 200 mill. kroner fra inneværende år.

INTERNASJONALT SAMARBEID

Disse medlemmer vil understreke at det ikke er mulig å nå verdens klimamål uten omfattende internasjonalt samarbeid. Disse medlemmer vil derfor fremheve regjeringens forslag til økt bevilgning til klima- og miljøbistand. Norges viktigste bidrag til den internasjonale klimakrisen er vårt internasjonale arbeid. Det gjelder både bevaring av regnskog, teknologioverføringer og utbygging av fornybar energi i verdens fattigste land. Disse medlemmer vil understreke at regjeringen har innfridd forpliktelsen om doubling av budsjettet til fornybar energi, i tråd med utviklingsmeldingen fra 2017 (Meld. St. 24 (2016–2017)). Fornybar energi er avgjørende for å lykkes i både kampen mot klimaendringene og i fattigdomsbekjempelsen – verdens to store utfordringer. Disse medlemmer vil også understreke den viktige betydningen avtalen med EU om felles oppfyllelse av utslippsmålet for 2030 (Prop. 94 S (2018–2019)) har for norsk klimapolitikk.

MARIN FORSØPLING OG MIKROPLAST

Disse medlemmer understreker at marin forsøpling og mikroplast er en stor utfordring – både nasjonalt og internasjonalt. Det er derfor avgjørende at vi adresserer utfordringen i Norge, men også over bistandsbudsjettet. Disse medlemmer vil særlig fremheve at det foreslås en satsing på 100 mill. kroner i 2020 til havrettede tiltak rettet mot klimatilpasning, forebygging og marin forsøpling i utviklingsland. Regjeringens forslag om å videreføre tilskuddsordningen til opprydding av marint avfall og til forebyggende arbeid på 70,3 mill. kroner er også noe disse medlemmer vil fremheve. Disse medlemmer ser som et viktig tiltak at det bevilges midler til Senter for oljevern og marint miljø i Svolvev for arbeidet med ny og mer effektiv oljeverntechnologi i nordområdene.

ROVDYR

Disse medlemmer viser til føringen om binner. Disse medlemmer peker på at den todelte målsettingen i rovdyrpolitikken kan være krevende, og at det, som før, må gjøres en konkret vurdering i det enkelte tilfelle. Rovviltforliket ligger fast.

CO₂-NØYTRALT DRIVSTOFF

Disse medlemmer ber regjeringen om å etablere kontakt med industrimiljøer for å avklare potensialet for industrisatsing ved produksjon av CO₂-nøytralt, syntetisk drivstoff gjennom karbonfangst og hydrogenproduksjon samt gjennom dette utrede klimapotensialet både i industrien og i transportsektoren.

GRØNN SKIPSFART OG TRANSPORT

Disse medlemmer viser til at grønn skipsfart er en viktig del av arbeidet med grønn omstilling i transportsektoren, og merker seg at regjeringen la fram en handlingsplan for grønn skipsfart i juni 2019, der regjeringen redegjør for sine ambisjoner om å halvere utslippene fra innenriks sjøfart og fiske innen 2030. Disse medlemmer ønsker dessuten å understreke viktigheten av regjeringens satsing på klimavennlig transport. Disse medlemmer ønsker spesielt å trekke fram bymiljø-/byvekstavgiftene og belønningsordningen. Disse avtalene er gjensidig forpliktende avtaler mellom staten, fylkeskommuner og kommuner for å nå målet om at veksten i persontransport i byområdene skal skje med kollektivtransport, sykkel og gange. Disse medlemmer fremhever at disse avtalene er viktige verktøy for å sikre en bedre samordning i areal- og transportpolitikken. Disse medlemmer er spesielt tilfredse med at det i Prop. 1 S (2019–2020) fra Klima- og miljødepartementet er foreslått 5,4 mrd. kroner til disse avtalene, som er en økning på 46 pst. fra 2019.

3.1.3 Arbeiderpartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at rapporter fra FNs klimapanel har kommet med mange alvorlige varsku om at verden må handle enda raskere og enda mer kraftfullt for å redusere klimautslippene for å hindre økt global oppvarming. Uten handling vil verden stå overfor store endringer. Klimaendringene er alvorlige og allerede i gang, og ifølge forskere vil temperaturen fortsette å øke drastisk, selv om vi kutter alle klimagassutslipp i morgen. Men hvis vi handler nå, vil vi kunne unngå de mest alvorlige konsekvensene av klimaendringene. Derfor haster det med å styrke innsatsen både hjemme og ute.

Statsbudsjettet for 2020 viser at framskrivninger for utslipp av klimagasser i 2020 er høyere enn i 2018. Dette viser med all tydelighet både at klimapolitikken ikke fungerer, og at regjeringen ikke evner å styre for å nå målene for 2020. Regjeringen har også erkjent at Stortingets mål for klimakutt innen 2020 ikke blir innfridd. Samtidig er målene for 2030 langt unna. Selv om regje-

ringen har forpliktet seg til å kutte 45 pst. innen 2030, viser budsjettet at regjeringen ikke planlegger for å gjøre store nok nasjonale klimakutt til nå klimamålene for 2020 og 2030.

Disse medlemmer erkjenner at Norge ikke klarer å nå klimamålet for 2020. Derfor mener disse medlemmer at det er behov for kunnskap om hva som er årsaken til at Norge ikke har nådd målet om å kutte 30 pst. av utslippene fra 1990-nivå i 2020. Da målet ble vedtatt, ble det lagt til grunn at bidragene fra nasjonale tiltak, det europeiske kvotesystemet og statens kjøpsprogram for kvoter i andre land forventes å være tilstrekkelige til at Norge overholder sin utslippsforpliktelse. Utslippstallene for 2018 viser med all tydelighet at dette ikke har vært tilstrekkelig.

Disse medlemmer viser til Stortingets klimaforlik (Innst. S. nr. 145 (2007–2008) og Innst. 390 S (2011–2012)) og målsettingene for kutt i norske klimagassutslipp innen 2020. Disse medlemmer viser til regjeringens rapportering etter lov om klimamål (klimaloven), som estimerer samlede utslipp for 2020 til 51 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Gitt at estimatene treffer, ligger det an til at målet om utslippskutt i Norge innen 2020 ikke nås.

Norge har tatt på seg en forpliktelse under Parisavtalen og i lov om klimamål om å redusere utslippet av klimagasser i 2030 med minst 40 pst. fra referanseåret 1990. Dette innebærer en omfattende kraftanstrengelse på tvers av sektorer for å oppnå målet. Disse medlemmer mener at klimapolitikken er og må være sektorovergripende, og en god målstyring med tydelig kommuniserte forventninger, ansvarsfordeling og rapportering på tvers av departementer er avgjørende for å nå klimamålene.

Derfor mener disse medlemmer det er nødvendig å undersøke hvordan styringssystemene for norsk klimapolitikk har fungert siden klimaforliket, og hvorfor utslippsmålet for 2020 etter alt å dømme ikke blir oppnådd. Ambisjonene i norsk klimapolitikk tilsier at hele bredden i norsk forvaltning må bidra til måloppnåelse og disse medlemmer mener det er viktig å lære av svakheter i målstyringen av klimaarbeidet.

Disse medlemmer foreslår derfor at det er behov for å utføre en uavhengig gjennomgang og utredning av styringssystemene for norsk klimapolitikk om hvorfor utslippsmålet for 2020 ikke blir oppnådd, og hva som må endres for å sikre en bedre målstyring av klimaarbeidet i norsk forvaltning frem mot 2030.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2020, hvor det legges til rette for en omstilling av samfunnet som er både rettferdig og som kutter utslipp. Skatter og avgifter må innrettes for å fremme smarte klimavennlige løsninger. Norge må bruke muligheten til å utvikle miljøteknologi og skape trygge, grønne arbeidsplasser i hele landet. Trygghet for jobb, velferd og god fordelingspolitikk er avgjørende for at alle blir med i omstillingen til et mer bærekraftig sam-

funn. For Arbeiderpartiet går jobbskaping og klimapolitikk hånd i hånd, og disse medlemmer vil gjøre det lettere for folk å gjøre klimavennlige valg i hverdagen.

Alle scenarier som viser hvordan vi kan begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader, krever karbonfangst og -lagring. Derfor haster det med å få på plass en løsning for fangst, transport og lagring av CO₂ fra industri i Norge slik at usikkerheten rundt prosjektene på Klemetsrud og Norcem fjernes. Disse medlemmer mener det haster med å få på plass investeringsbeslutningen for å gjøre Nordsjøen til Europas sentrallager for karbonfangst og -lagring.

Tap av natur er en like stor trussel mot vårt livsgrunnlag som klimaendringene. Sammen med klimaendringene er ødelagt natur den største miljøutfordringen verden står overfor. Da må vi også gjøre jobben hjemme. Disse medlemmer vil styrke satsing for å stanse tap av natur og sikre en bærekraftig forvaltning av naturkapitalen vår. Disse medlemmer mener vi må ta hensyn til miljø- og naturvern i alt vi foretar oss. Disse medlemmer mener at Norge skal føre en ansvarlig natur- og miljøpolitikk basert på prinsippet om bærekraftig utvikling og føre-var-prinsippet. Vi vil gjennom sterke miljømyndigheter, miljøfokusede sektormyndigheter og kommuner med styrket miljøkompetanse og kapasitet sørge for en arealforvaltning som sikrer bærekraftig forvaltning av naturen som binder jordsmonnet, lagrer karbon, beskytter mot erosjon og er viktig for overvannshåndtering og flomdemping.

Disse medlemmer mener at når politiske beslutninger skal fattes, må det være like naturlig å reddegjøre for klimamessige konsekvenser som økonomiske. I alle store politiske saker må vi altså spørre oss: består vi klimatesten?

Disse medlemmer vil ta klimaendringene på alvor ved:

1) Klimavennlig verdiskaping over hele landet:

Norge har noen unike muligheter til å skape nye satsingsområder som vil ha stor global etterspørsel, særlig innenfor kraftforedlende industri med CO₂-håndtering, grønn skipsfart og flytende havvindteknologi. Å satse på forskning og teknologiutvikling som både kutter utslipp hjemme og globalt, er bra for klimaet og vil samtidig kunne gi markedsfortrinn i et globalt marked i endring.

Disse medlemmer vil styrke Enova gjennom å prioritere satsing på transport, industri og energi. Disse medlemmer vil øke kravet om avfallsforebygging, gjenvinning og økt bruk av gjenbrukte materialer – en viktig vei til et grønt skifte og en sirkulær økonomi. Disse medlemmer mener at det haster å få på plass en nasjonal strategi for en sirkulær økonomi som blant annet omfatter virkemiddelapparatet, skattesystemet og prising av uttak av jomfruelige naturressurser.

2) Klimavennlig transport over hele landet:

Disse medlemmer vil styrke Enova for å legge til rette for null-utslippsløsninger i transportsektoren. Det må bygges ut en infrastruktur for ladestasjoner i hele landet og i de mest sentrale havnene. Det er behov for å utvikle ordninger som stimulerer til bygging av grønne skip i alle fartøygrupper. Disse medlemmer mener at næringslivets transportere trenger sterkere virkemidler for å nå målet om å halvere utslippene innen 2030 og for å få til et raskere teknologiskifte. En forpliktende miljøavtale om utslippsreduksjoner vil være et viktig virkemiddel.

3) Klimavennlig industri:

Norge har unik kompetanse innen kraftforedlende industri, maritim, marin og energi som må videreutvikles i overgangen til mer bærekraftig verdiskaping. Disse medlemmer mener at å utvikle sikker og konkurransedyktig karbonfangst og -lagring er avgjørende for å redusere klimaavtrykket. Arbeiderpartiet vil også ha en mer aktiv politikk sammen med byggenæringen for å øke energisparing i eksisterende bygg.

4) Klimavennlige og klimatilpassede lokalsamfunn:

Kommunene er helt avgjørende for å redusere klimautslipp og bidra til gode lokalsamfunn. Disse medlemmer vil styrke kunnskapen i kommunene, slik at innsatsen for klimaforebygging og andre tiltak som reduserer klimautslippene, styrkes gjennom å øke klimasatsmidlene til kommunene.

Disse medlemmer vil prioritere en opprustning av vannkraftanlegg for å få mer ut av fornybar vannkraft, men også for å forebygge skader som følge av flom, ras og skred. I tillegg vil disse medlemmer øke innsatsen mot flom og skred i NVE.

5) Stanse tap av natur og sikre arts mangfold:

Naturen skaffer oss ren luft, rent vann, stabilt klima og høstbare overskudd av fornybare ressurser fra hav og vassdrag, skoger og landområder. Disse medlemmer vil prioritere kunnskap og forskning og øke tilskudd til å stanse tap av arter og naturtyper i tillegg til vern av skog. Disse medlemmer vil følge opp de nasjonale målene for natur og arts mangfold ved å styrke innsatsen for å sikre at økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester, at ingen arter og naturtyper skal utrykkes, at utviklingen for truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres, og at et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende generasjoner.

3.1.4 Senterpartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor ramme 13 settes til 5 327 304 000 kroner.

Disse medlemmer vil understreke klimaendringene som vår tids største utfordring. Disse medlemmer ser at den store politiske utfordringen vi

står overfor, er å finne den klimapolitikken som virker best for å nå 1,5-gradersmålet, og samtidig ivaretar hensynet til å produsere nok mat, samt geografisk og sosial utjevning. Disse medlemmer deler synet om at klimaendringene er menneskeskapt som følge av et stort og stadig økende forbruk av fossilt karbon i form av olje, gass og kull, og at vår fremtid er avhengig av at vi bruker mindre av det fossile og mer av det grønne karbonet. Disse medlemmer ser hvordan dette krever en omfattende omstilling, planlegging og konkrete og sterke virkemidler.

Disse medlemmer ser at dersom en skal oppnå forbedringer og lykkes i målene om utslippskutt, må klimapolitikken ses i en større sammenheng. Dette innebærer en helhetlig tilnærming til igangsetting og gjennomføring av politiske satsinger, prioriteringer og planer på nær sagt alle områder. Dette forutsetter etter disse medlemmers mening at tiltak som innføres og kutter utslipp i en sektor, men som fører til utslipp i en annen sektor, på et annet område eller som karbonlekkasje til et annet land, ikke er gode tiltak. Disse medlemmer vil nevne landbrukspolitikk og kjøttproduksjon i den forbindelse. Tiltak som reduserer kjøttproduksjonen innenfor landegrensene, men som fører til kjøttimport over landegrensene, er ikke tiltak Senterpartiet kan stille seg bak.

Disse medlemmer viser til Prop. 1 S (2019–2020) del IV «Rapportering etter Lov om klimamål (klimalova)» og tiltakene som er listet opp under kap. 14.3.2 Jordbruk. Disse medlemmer vil understreke at denne delen av budsjettproposisjonen ikke er konkret behandlet i forbindelse med behandling av statsbudsjettet. Det er disse medlemmers mening at opplisting av tiltak derfor ikke kan anses som behandlet av Stortinget, og at det derfor heller ikke kan tolkes dithen at Stortinget har sluttet seg til å iverksette disse tiltakene.

Disse medlemmer mener det er grunnleggende viktig at utslippskutt skjer i alle sektorer, og at virkemidlene gir reelle kutt i utslipp, samt byr på faktiske og praktisk anvendbare alternativer til fossile løsninger. Vurderingen av hvilke virkemidler som er best egnet til å utløse tiltakene, kan imidlertid ikke være upåvirket av andre politiske mål og samfunnshensyn, men være basert på en helhetlig tilnærming. Disse medlemmer mener at den øvelsen regjeringen gjør ved å sette for eksempel norsk matproduksjon og bosatte i distriktenes behov for transport med bil opp mot mål utelukkende om reduserte klimautslipp er en teoretisk tilnærming som ikke gjenspeiler de faktiske problemstillingene folk står i. Disse medlemmer mener videre at en slik politikk vanskeliggjør klimapolitikken, debatten om virkemidler og den helt nødvendige oppslutningen om de praktiske løsningene. Disse medlemmer mener at en god og rettferdig klimapolitikk tar hensyn til de forskjellene som er i landet vårt, og legger til rette for at alle

får tilgang til klimavennlige løsninger og teknologi. Disse medlemmer kan ikke se det annerledes enn at vi er avhengige av at så mange som mulig drar i samme retning for å få til de kuttene som Norge trenger å gjøre, men at dette ikke kan skje dersom tiltakene motarbeider den norske modellen hvor vi er et land med spredt befolkning, aktivitet og utvikling – også i distriktene.

Disse medlemmer er derfor av den oppfatning at den strategiske, helhetlige og målrettede satsingen for å oppnå våre klimamål må innebære en differensiert tilnærming og forståelse for at ulike tiltak kan fungere i ulike deler av landet. Disse medlemmer viser igjen til betydningen av bred oppslutning om norske omstillingstiltak og mener derfor generelle tiltak som slår urettferdig ut, må unngås. Disse medlemmer understreker i den sammenheng at vi, parallelt med omskifting til et grønt samfunn, må sikre de sentrale bærebjelkene i den norske modellen, som består av en langvarig tradisjon for sosial og geografisk utjevning.

Disse medlemmer viser til Senterpartiets utgangspunkt om hvor viktig det er å få på plass politikk og tiltak for å redusere de store utslippene. Disse medlemmer vil understreke at det ikke er målet om en klimapolitikk som kutter klimautslipp i tråd med både nasjonale og internasjonale forpliktelser, som skiller partiene i dag. Imidlertid er det, etter disse medlemmers mening, forskjell på hvilken innretning man mener er til det beste for å nå utslippsmålene.

Disse medlemmer viser til nærings- og tungtransporten, som i dag står for dobbelt så store utslipp som personbiltransport. Disse medlemmer mener at det lenge omtalte CO₂-fondet for næringstransport er et svært viktig tiltak for omstilling på dette området, og at regjeringen nå har valgt en modell som ikke er i tråd med næringsens ønske, og som ikke har løsninger for tungtransporten. Disse medlemmer mener det er bekymringsfullt at løsninger for tungtransporten ikke er prioritert høyere.

I tillegg til dette vil disse medlemmer understreke sin bekymring for de hindringene regjeringen legger i veien for biodrivstoff som klimavirkemiddel. Når regjeringen vil innføre full veibruksavgift på biodrivstoff, så er det alvorlig. Disse medlemmer viser til at avgiftsfritaket har vært viktig for å få tungtransporten til å benytte biodrivstoff. Beregninger fra Drivkraft Norge viser nå at den totale bruken av biodrivstoff vil gå ned på grunn av regjeringens politikk. Disse medlemmer vil understreke hvor viktig det er at det gis langsiktige og trygge rammevilkår for biodrivstoff. Disse medlemmer mener regjeringen nå gjør det dyrere å velge klimavennlig, og at dette er spesielt bekymringsfullt med tanke på de utslippskuttene vi trenger å gjøre i transportsektoren. Disse medlemmer peker på behovet for å få på plass løsninger, særlig for tungtransporten,

og at regjeringens politikk nå fører til et stort tilbakeskritt på dette området.

Disse medlemmer viser til at det også under andre områder som transport og næring foreslås styrking i Senterpartiets alternative budsjett til tiltak som gjør miljøvennlig transport og næringsutvikling mulig også i distriktene. Disse medlemmer vil i den forbindelse vise til tiltak knyttet til transport og klima. Dette innebærer blant annet satsing på jernbanen, både nye prosjekter, og forbedring av eksisterende strekninger. Videre bevilges det tilskudd til pendlerparkeringer, og det satses på kollektivtransport i distriktene i tillegg til en betydelig satsing på tiltak for å overføre gods fra vei til sjø.

Disse medlemmer er av den oppfatning at en grønn omlegging av næringslivet vil kunne bli en betydelig styrke for Norge, og viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor det foreslås en styrking av bioøkonomiordningen samtidig som bevilgningene til investeringselskapet Nysnø, som skal investere i selskap som tar rolle i utvikling av ny, klimavennlig teknologi innenfor en rekke ulike sektorer, økes betydelig. Disse medlemmer vil understreke at dette er gode eksempler på ordninger og tiltak som favner bredt.

Disse medlemmer viser til Senterpartiets utgangspunkt om at økt bruk av skogressursene er helt avgjørende i klimapolitikken. Disse medlemmer viser videre til at aktivt skogbruk kan øke opptaket av karbon i skogen, og at biomassen som utvinnes, kan bli til fornybare materialer, energi og en rekke andre klimanøytrale produkter. Disse medlemmer mener derfor at Norge trenger en handlingsplan for skog, som en del av klimaløsningen.

Disse medlemmer viser til at skog i vekst tar opp karbon, og at vi derfor må bruke skogen mer aktivt enn vi gjør, og at hovedvekten knyttet til forvaltning av skog må ligge på bærekraftig bruk – ikke økt vern.

Disse medlemmer er derfor bekymret for at EUs nye klimaregelverk og regneregler for skog kan gi store utfordringer for de konkrete mulighetene Norge har til å nytte skogressursene i klimaarbeidet. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet har vært klare på at regjeringen ikke bør forplikte Norge etter et EU-regelverk dersom det ikke er sikkert at Norge kan utnytte et handlingsrom og faktisk bruke skogens potensial i det grønne skiftet.

Disse medlemmer viser til at det ifølge Norsk institutt for bioøkonomi (Nibio) er grunnlag for å øke avvirkingen med minst 5 millioner kubikkmeter i året. Disse medlemmer viser videre til at vi hogger bare litt over halvparten av tilveksten på norske skogarealer, og at kvantumet kan økes ytterligere gjennom utbygging og forbedring av infrastrukturen knyttet til tømmertransport. Disse medlemmer vil vise til at det også er rom for å utnytte skogsavfall i større grad, noe

som utgjør anslagsvis 20–30 pst. av biomassen i gran-skog. Disse medlemmer vil peke på at skogen ikke bare gir klimaeffekt når den står på rot, men at man ved å utføre hogst på riktig tidspunkt kan bruke biomassen til klimavennlige produkter over en bred skala. Disse medlemmer vil derfor understreke at Senterpartiet ikke støtter vern som et virkemiddel knyttet til klima og skog, fordi en fortsatt bærekraftig bruk og forvaltning av norske skogressurser vil ivareta muligheten til både å bruke skogen aktivt i klimaarbeidet, men også hensynet til skogen som økosystem. Disse medlemmer vil understreke at det er et viktig prinsipp for Senterpartiet at skogvern skal skje frivillig. Disse medlemmer støtter ikke bruk av tvang på dette området og vil videre på denne bakgrunn vise til Senterpartiets alternative budsjett, som foreslår å redusere bevilgningen til skogvern. Disse medlemmer vil understreke at midler som er avsatt til erstatning for frivillig vern, må prioriteres, men at Senterpartiet ikke har samme målsetting når det gjelder vern av skog, som regjeringen har. Disse medlemmer vil vise til at Senterpartiet i alternativt forslag til statsbudsjett foreslår en annen innretning av skogpolitikken, og derfor legger frem andre virkemidler og tiltak i den forbindelse enn regjeringen.

Disse medlemmer vil holde frem Senterpartiets prinsipp om at klimapolitikk må være konkret og praktisk, og vil i den forbindelse understreke den viktige rollen kommunene spiller i klimapolitikken. Disse medlemmer mener kommunene har gode forutsetninger for å finne lokale klimapolitiske løsninger som er konkrete og gjennomførbare i kommunene. Disse medlemmer ser at kommunene har et stort klimapotensial som hittil ikke har fått nødvendig oppmerksomhet, og at det i mange kommuner arbeides godt med utslippskutt og lokalt tilpasset klimapolitikk. I kommunene er det mulig å differensiere politikken etter hvilke utfordringer og muligheter som finnes lokalt, og dette er etter disse medlemmers mening fornuftig bruk av samfunnets midler. I Senterpartiets alternative budsjett styrkes derfor kommunalt klimaarbeid for å bedre legge til rette for økt klimainnsats lokalt.

Disse medlemmer er sterkt bekymret for konsekvensene av regjeringens rovviltpolitikk. Disse medlemmer viser til at rovviltbestandene truer beitebruket slik vi kjenner det i dag, og at mange mennesker opplever redusert livskvalitet i hverdagen på grunn av rovviltsituasjonen. Disse medlemmer viser videre til at tilskudd til rovvilttiltak dekker en rekke viktige, avhjelpende tiltak i rovviltforvaltningen, som kostnader til kompensasjon for kommunale jaktlag ved skadefelling, og kompetansetiltak for jegere.

Disse medlemmer viser til følgende ordlyd om «Rovviltforvaltning», på side 91 i Klima- og miljødepartementets budsjettproposisjon, Prop. 1 S (2019–2020):

«For å auke sannsynet for å auke bestanden av brunbjørn opp mot bestandsmålet, vil regjeringa leggje føringar om at område med kjent førekomst av binner må prioriterast til bjørn inntil det nasjonale bestandsmålet er nådd.»

Disse medlemmer reagerer sterkt på at regjeringen går ut over rovviltforliket, og vil påpeke at endringer av Stortingets rovviltforlik må gjøres gjennom aktive vedtak og ikke gjennom beskrivelser av den aktive rovviltforvaltningen.

Disse medlemmer vil påpeke at rovviltforvaltningen skal iverksette uttak når bjørnebiner skader og dreper husdyr i beiteprioriterte områder selv om bestandsmålet ikke er nådd. Raske uttak av rovdyr som gjør skade i beiteprioriterte områder er svært viktig for å skape forutsigbare rammer for beitebrukerne og konfliktreduksjon.

Disse medlemmer viser til at rovviltforvaltningen bygger på prinsippet om arealdifferensiert forvaltning. Dette innebærer at beitebrukere i beiteprioriterte områder skal ha sikkerhet for at det skal gjennomføres uttak av rovvilt når det oppstår rovdyrangrep på husdyr.

Disse medlemmer er spesielt opptatt av at det skal være mer midler tilgjengelig til konkrete tiltak som fungerer i områder der rovdyr, beitedyr og befolkning lever i konflikt, og at dette må innebære muligheten til å drive effektiv lisensjakt, like fullt som å drive ekstra tilsyn i beiteområder. Disse medlemmer vil understreke at det er behovet som må avgjøre hvilket av tiltakene som skal iverksettes. Disse medlemmer vil understreke at den økende konfliktsituasjonen i dagens rovdyrpolitikk gjør det nødvendig å sette i verk mer omfattende tiltak enn det som blir gjort i dag, og behovet for at disse er så treffsikre og lokalt forankret som mulig. Disse medlemmer viser til Senterpartiets alternative budsjett og forslag om å styrke bevilgningene til konfliktreduserende tiltak i rovdyrforvaltningen.

3.1.5 Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at klimakrisen er vår tids største utfordring, men at vi dessverre er på etterskudd med å bekjempe den. Dette medlem vil understreke at vi ikke lenger kan vente med å gjennomføre store utslippskutt. Det er ikke tilstrekkelig at hvert budsjett fremover er marginalt grønnere enn det forrige. Budsjettene må gjenspeile de dramatiske utfordringene vi står overfor. Regjeringens budsjett styrer mot å bryte klimamålene for 2020, og prognosene tilsier at Norge ikke kommer til å foreta de helt nødvendige utslippskuttene innenlands innen 2030 heller.

Regjeringens klimapolitikk er åpenbart utilstrekkelig for at Norge skal nå forpliktelsene i Parisavtalen. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti

tidligere har utformet en konkret plan for utslippskutt i Norge. Forslagene i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett gir en konkret oppfølging av denne.

Dette medlem vil peke på at utslipp må kuttes og næringslivet omstilles, ikke bare fordi det er et historisk ansvar og Norge har kapasitet til å klare det, men også fordi det er nødvendig å få til en omstilling av næringslivet for å sikre framtidige arbeidsplasser og framtidig velferd. Sosialistisk Venstreparti har derfor satt i gang arbeidet med en grønn ny deal – en plan for hvordan klimagassutslipp kuttes samtidig som vi bidrar til ny næringsutvikling. Omstillingen må imidlertid skje på en rettferdig måte: Den økonomiske ulikheten må bli mindre.

GRØNN OMSTILLING OG KUTT I KLIMAGASSUTSLIPP

Dette medlem vil peke på at den grønne omstillingen av norsk næringsliv og industri går for sakte. Dette medlem mener derfor Norge trenger en plan som forener klima- og næringspolitikken for fremtidsrettet verdiskaping i Norge. Vi må bygge nye næringer som ikke forurenser, samtidig som vi reduserer våre klimagassutslipp dramatisk. Vår velferd, velstand og våre arbeidsplasser er avhengig av at vi klarer dette skiftet.

Dette medlem vil understreke at dersom vi skal lykkes med omstillingen, må hele Norges økonomi og næringsliv innrettes mot å løse oppgaven. Det krever at staten går foran med en aktiv politikk og tar risiko, som skaper nye markeder for et grønt næringsliv. Da trengs betydelige satsinger i budsjettet, samtidig som eksisterende virkemidler må vris fra forurensende virksomhet til fornybare satsinger, og forurensning må bli dyre.

Dette medlem mener det er avgjørende at samfunnets institusjoner støtter opp under samfunnets hovedmål, som fremover vil være å bekjempe klimakrisen.

Dette medlem mener at selv om utfordringen er formidabel, har Norge gode forutsetninger for å klare den: Vi har store naturressurser, et rikt hav, store skoger, god tilgang på energi og teknologi, og høykompetente arbeidere.

Dette medlem viser til at vi må kutte klimagassutslipp så fort som mulig, og at det derfor er avgjørende å forsterke de ordningene som kan bidra til dette. Dette medlem vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det er foreslått en økning på 1,5 mrd. kroner til Enova ut over regjeringens forslag. Midlene skal gå til programmer i industrien for elektrifisering, energieffektivisering og utvikling av nye teknologier og gjennomføre løsninger som kan implementeres og bidra til å kutte store klimagassutslipp, men som ennå ikke er lønnsomme. Det er også foreslått å styrke miljøteknologiordningen med 700 mill. kroner ut over regjeringens forslag, noe som er avgjørende for å omstille industrien og få ned klimagassutslippene. Dette

medlem vil vise til forslag om å øke overføringen til Nysnø, statens investeringsfond for grønn teknologi, med 1,1 mrd. kroner ut over regjeringens forslag for å kunne utvikle fondet videre.

Dersom klimagassutslippene skal gå ned, og omstilling lønne seg, så er et av de mest hurtigvirkende tiltakene å øke kostnaden ved å forurense. Dette medlem vil derfor vise til forslag i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett om å øke CO₂-avgiften med 50 pst. og øke CO₂-avgiften på sokkelen til 2 000 kroner tonnet.

Dette medlem vil vise til at en forutsetning for grønn omstilling er at de folkene som i dag arbeider i petroleumsrelaterte næringer kan ta med sin kompetanse inn i andre næringer. Da må staten sørge for strukturer som gjør det mulig. I Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett er det foreslått et grønt kompetansefond med 100 mill. kroner for å gjøre dette mulig.

Dette medlem mener at det er avgjørende at folk både tar del i og drar nytte av klimaomstillingen. Derfor er det nødvendig å gi norske innbyggere enklere tilgang til tilskudd for å installere solkraft eller energieffektivisere sine boliger. Derfor har Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett foreslått at tilskuddene for dette fra Enova økes, og at det må kunne kombineres med lån fra Husbanken, slik at det blir mulig for flere enn i dag å bruke disse ordningene. Per i dag har ikke regjeringen fulgt opp vedtak om å lage plan for energieffektivitet. Derfor vil Sosialistisk Venstreparti foreslå at det lages en konkret plan for å spare de 10 TWh som Stortinget tidligere har vedtatt i behandlingen av Meld. St. 25 (2015–2016) Kraft til endring – Energilpolitikken mot 2030, hvor Stortinget 13. juni 2016 gjorde vedtak nr. 870 (2015–2016):

«Stortinget ber regjeringen fastsette et mål om 10 TWh redusert energibruk i eksisterende bygg sammenlignet med dagens nivå.»

Dette ble i hovedsak gjentatt i Representantforslag 67 S (2016–2017) om en sterkere satsing på arbeidet for å nå målet om 10 TWh energieffektivisering i vedtak nr. 714 (2016–2017).

VEITRAFIKK

Dette medlem mener at omstillingen av veitrafikken må skje raskere. Fra 2017 til 2018 økte utslippene fra denne sektoren med 2,8 pst. ifølge SSBs tall om utslipp til luft. Det er nødvendig å få til en storstilt utbygging av lademuligheter for elbil, samt å gi støtte til lading i borettslag og sameier og hurtiglading over hele landet. Det vises til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det er satt av 250 mill. kroner ut over regjeringens forslag til Enova for å oppnå dette. Sammen med høyere bilavgifter på fossile biler vil denne politikken sørge for at Norges veitrafikk elektrifiseres

raskere enn det som er tilfelle med regjeringens politikk.

Regjeringen har foreslått å innføre veibruksavgift på biodrivstoff ut over omsetningskravet. Dette vil ikke føre til at palmeolje utelukkes, men setter et tak på bruk av biodrivstoff og påfører en del aktører store utgifter. Dette medlem viser til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett er foreslått en kompensasjonsordning på 300 mill. kroner til en ubyråkratisk ordning for refusjon av avgiften krone for krone for de som kan dokumentere at de ikke bruker palmeolje.

GRØNNE KOMMUNER

Dette medlem vil peke på at kommunene og fylkene spiller en nøkkelrolle i å få ned klimagassutslippene i Norge. De skal ta i bruk teknologi, stille krav og bruke innkjøpsmakt slik som vi har sett blant annet i elfergerevolusjonen. Men de må settes i stand til det. Dette medlem vil derfor vise til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett vil øke tilskuddene til ordningen hvor kommunene kan prøve ut prosjekter – Klimasats – med 100 mill. kroner, og sørge for at de kan få flere folk som arbeider med dette i kommunene.

Dette medlem vil også påpeke at det er nødvendig å finne en løsning for å gi fylkene og kommunene insentiver til å ta i bruk miljøvennlige løsninger. I dag må de selv bære risikoen ved å ta i bruk nye løsninger. Det foreslås derfor i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett å sette av 300 mill. kroner i tilskudd til nullutslippskollektivtrafikk. Kommunene må også ha nok kompetanse for å få til gode innkjøp og gode beslutningsgrunnlag. Dette medlem viser derfor til forslag om å sette av dedikerte tilskudd til miljørådgivere på til sammen 150 mill. kroner ut over regjeringens forslag på flere rammer. Det settes også av midler til Anskaffelsesakademiet, som vil styrke den faglige kompetansen på innovative og miljøvennlige innkjøp i Norge.

TA VARE PÅ NATUREN

Dette medlem vil vise til at naturen er grunnleggende for vår eksistens. Den gir oss klær, medisiner og materialer. En av de viktigste rapportene som kom i år, var fra naturvernpanelet, IPBES, som slår fast at tapet av naturmangfold går historisk raskt og vil true hele menneskeheten. Dette medlem viser til at det er en økt bevissthet rundt behovene for vern og restaurering av urørt natur, og at dette må følges opp politisk.

Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det er satt av betydelig midler utover regjeringens forslag for å ta vare på naturen i Norge. Dette omfatter over 655 mill. kroner i økt støtte til å ta vare på truet natur, herunder 200 mill. kroner til skogvern og 50 mill. til satsingen på nasjonalparker. Det er foreslått midler til å få i gang et forskningsprogram om årsakene til at insekter forsvin-

ner. Det er også foreslått økte midler til å ta vare på arts- mangfoldet i elver, fjorder og hav, ta vare på villaksen og øke satsingen ut over regjeringens forslag på giftopprydning i norske fjorder. Ansvar for å ta vare på naturen er internasjonalt. Det er derfor også foreslått 200 mill. kroner mer til klima- og skogsatsing for regnskogsbevaring ut over regjeringens forslag.

Dette medlem vil peke på at naturen også gir oss mulighet til friluftsliv. Å ferdes fritt ved sjøen, på fjellet og i skogen er en del av vår kultur. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det er foreslått å øke støtten til friluftaktiviteter i hele landet med 50 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Sosialistisk Venstreparti øker også støtten til miljøorganisasjonene.

I dag er det ingen kostnad ved å bygge ned natur. Dette medlem vil derfor foreslå at det utredes en egen avgift på bruk av torv, som en start.

3.1.6 Miljøpartiet De Grønnes hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, hvor ramme 13 settes til 14,9 mrd. kroner, en økning på om lag 8,8 mrd. kroner i forhold til regjeringens forslag, for å finansiere en lang rekke satsinger på Klima- og miljødepartementets budsjett.

Dette medlem viser til klimaloven som trådte i kraft 1. januar 2018. Ifølge klimaloven skal regjeringen i forslaget til statsbudsjett redegjøre for hvordan Norge kan nå sine klimamål og klimaeffekten av fremlagt budsjett. Dette skal følge de vanlige budsjettprosessene.

Dette medlem merker seg at regjeringen ikke leverte noen plan for hvordan Norge skal ta sine utslippkutt frem mot 2030 i sitt forslag til statsbudsjett. Dette medlem viser til at regjeringen bryter 2020-målet, og at man ikke ligger an til å nå 2030-målet med gjeldende politikk. Dette medlem forventer at regjeringen legger fram en forpliktende handlingsplan så snart som mulig som viser hvordan vi skal nå 2030-målet, og at regjeringen sørger for å ta kuttene man er forpliktet til, innenlands.

Dette medlem viser til IPCCs spesialrapport om konsekvensene av 1,5 graders oppvarming. Rapporten slår fast at konsekvensene av temperaturøkningen er store og dramatiske. I dag forsvinner mangfoldet av liv på jorda mer enn tusen ganger raskere enn det som er naturlig. Antallet ville dyr, fisk og sjøfugl er halvert de siste 40 årene. Utryddelsen av arter og ødeleggelsen av naturområder pågår også i Norge.

Dette medlem viser videre til hovedrapporten fra det internasjonale naturpanelet IPBES, som blant annet slår fast at en av åtte millioner arter er utrydningstruet, herunder en tredel av alle korallrev og en tredel av alle marine pattedyr, og at plastforurensningen er ti-doblet siden 1980. Dette medlem viser til at

verden står midt i en naturkrise som er like alvorlig som klimakrisen, og at krisene må løses parallelt.

Dette medlem viser til at Miljøpartiet De Grønne vil prioritere å verne de uberørte områdene vi har, og restaurere nok natur til å skape bærekraftige økosystemer. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det blant annet foreslås økte bevilgninger til Artsdatabanken, miljøforskningsinstituttene og en styrking av Miljødirektoratet. Det settes også av midler til å etablere et program for restaurering og reetablering av våtmarker, naturskog og andre viktige naturtyper, og å sette et mål om at 15 pst. av forringede økosystemer skal restaureres innen 10 år.

KLIMA

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det blant annet foreslås en kraftig økning i bevilgningene til Klimasats-ordningen, finansiering av klima- og miljørådgivere i alle kommuner og innkjøp og «brenning» av klimavoter under rammeområde 12. Dette medlem viser til at Miljøpartiet De Grønne også foreslår en lang rekke klimatiltak på andre budsjettområder.

KRETSLØPSØKONOMI

Dette medlem understreker at Norge i sitt statsbudsjett bør starte arbeidet mot et mål om å redusere Norges økologiske fotavtrykk til et bærekraftig nivå. I dag hadde vi trengt nesten tre jordkloder hvis alle skulle levd som oss. Dette medlem viser til at de største grepene for å redusere det økologiske fotavtrykket skjer på andre rammer, spesielt gjennom økt beskatning av miljøskadelig forbruk og tiltak for å fremme en kretsløpsøkonomi.

NATURMANGFOLD OG NATURVERN

Dette medlem viser til at en villere, rikere og mer robust natur kan gi større naturopplevelser for millioner av nordmenn og dermed bedre livskvalitet for mange. Ni av ti nordmenn oppgir at de utøver friluftsliv på en eller annen måte. Naturen er derfor viktig for svært mange nordmenn. Selv om vi mennesker er avhengig av naturen og velfungerende økosystemer, er norsk natur og mange norske økosystemer nå skadet etter mange tiår med for høyt ressursuttak og store naturinngrep. Over halvparten av dyrelivet på kloden er blitt borte de siste 45 årene. Utryddelsen av arter og ødeleggelsen av naturområder pågår også i Norge. Trenden forsterkes av at den sittende regjering har svekket miljøforvaltningen, økt byggingen av motorveier, åpnet for subsidiering av skogsbilveier i urørte områder og tillatt fornyelseskjøring med snøscooter.

Dette medlem viser til at Miljøpartiet De Grønne jobber for en radikal endring av naturvernpolitikken. Vi trenger drastiske tiltak for å redde de resterende

artene, villmarkene og økosystemene. Men vern er ikke nok. Vi må også restaurere de naturrikdommene vi har ødelagt.

Dette medlem viser til at det med dagens skogvernpolitikk vil ta mange tiår å etablere et forsvarlig vern av norsk skognatur. Dermed vil mange arter utrykkes før vi rekker å bevare leveområdene deres. Dette medlem viser til at Stortinget har vedtatt å stanse tap av biologisk mangfold innen 2020, og at dette målet, i likhet med klimamålet for 2020, vil brytes. Dette medlem vil ha en politikk som tar livsgrunnlaget på alvor, og viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, som inneholder en rekke tiltak for å verne mer natur.

Dette medlem viser videre til at Miljøpartiet De Grønne foreslår en kraftig økning i bevilgningen til vannmiljøtiltak i sitt alternative budsjett. Dette medlem viser til at Norge ligger langt etter med implementeringen av vanddirektivet. Dette etterslepet må hentes inn ved å styrke arbeidet med å bedre den økologiske vanntilstanden i Norge. I tillegg må innsatsen for å bevare villaksbestandene styrkes kraftig. Det samme gjelder innsatsen for truede arter.

BRED STYRKING AV KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

Dette medlem viser til at Klima- og miljødepartementets ansvar og oppgaver vokser. Samtidig vokser de konkrete effektene av klimaendringer i Norge og dermed oppgavene med å følge dem opp. Videre fører mange trender i samfunnet til økende belastning på areal og natur i Norge. I en slik utvikling blir det nødvendigvis mer krevende for Klima- og miljødepartementet å ivareta sin oppgave med å bevare norsk natur i samsvar med et bredt ønske i opinionen, nasjonale politiske mål og internasjonale forpliktelser. Dette medlem mener regjeringens forslag til statsbudsjett ikke sikrer det nødvendige løftet i kapasitet på Klima- og miljødepartementets arbeidsområder.

KLIMA- OG MILJØSATSING I KOMMUNER OG NÆRMILJØER

Dette medlem viser videre til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås at det settes av penger til en storstilt satsing på klimaforebygging og klimakompetanse i kommunene. Det foreslås at det etableres en ny post 63 under kap. 1400, med bevilgninger som skal finansiere etableringen av stillinger som klima- og miljørådgivere. Disse skal være pådrivere og ressurser for klimatiltak, klimatilpasning og andre miljøtiltak i kommunene.

3.1.7 Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 13

Sammenligning av primære budsjettalternativ fra de ulike partiene slik de lå til grunn for partienes primære budsjettalternativ i finansinnstillingen under rammeområde 13. Tabellen viser avviket for budsjettforliket mellom regjeringspartiene Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti og partienes avvik (kapitler og poster med avvikende forslag) i forhold til vedtatt ramme for rammeområde 13. Endring i forhold til regjeringens forslag i Prop. 1 S (2019–2020) i parentes.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V og KrF	A	Sp	SV	MDG
Utgifter rammeområde 13 (i tusen kroner)								
1400		Klima- og miljødepartementet						
	1	Driftsutgifter	293 006	293 006 (0)	293 006 (0)	278 306 (-14 700)	293 006 (0)	333 006 (+40 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	102 724	102 724 (0)	102 724 (0)	102 724 (0)	122 724 (+20 000)	125 824 (+23 100)
	22	Framtidsombud	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	500 (+500)
	51	Den naturlige skolesekken	10 169	10 169 (0)	10 169 (0)	10 169 (0)	10 169 (0)	13 169 (+3 000)
	52	Miljøkompetanse for arbeidslivet	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	10 000 (+10 000)
	53	Utvikling av klimabudsjett og -regnskap	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	5 000 (+5 000)
	63	Miljørådgivere i kommunene	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	300 000 (+300 000)
	64	Støtte fellesgrill	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	5 000 (+5 000)
	65	Områdesatsing i byer	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	80 000 (+80 000)
	70	Frivillige miljøorganisasjoner og allmennyttige miljøstiftelser	52 541	52 541 (0)	52 541 (0)	57 541 (+5 000)	60 541 (+8 000)	57 795 (+5 254)
	71	Internasjonale organisasjoner	89 371	89 371 (0)	89 371 (0)	89 371 (0)	89 371 (0)	95 371 (+6 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V og KrF	A	Sp	SV	MDG
	74	Tilskudd til AMAP	5 002	5 002	5 002	5 002	5 002	6 002
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+1 000)
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak	101 328	101 328	101 328	101 328	101 328	136 328
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+35 000)
1410		Kunnskap om klima og miljø						
	21	Miljøovervåking	268 937	268 937	286 937	268 937	278 937	368 937
				(0)	(+18 000)	(0)	(+10 000)	(+100 000)
	22	Miljøkartlegging	122 208	122 208	122 208	122 208	157 208	157 208
				(0)	(0)	(0)	(+35 000)	(+35 000)
	23	MAREANO	45 577	45 577	45 577	45 577	45 577	57 577
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+12 000)
	25	Følgeforskning av økologisk tilstand (ny post)	0	0	0	0	0	20 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+20 000)
	50	Basisbevilgninger under Norges forskningsråd til miljøforskningsinstituttene	200 961	200 961	200 961	200 961	250 961	240 961
				(0)	(0)	(0)	(+50 000)	(+40 000)
	51	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	334 753	334 753	334 753	334 753	334 753	388 753
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+54 000)
	53	Internasjonalt samarbeid om miljøforskning	7 083	7 083	7 083	7 083	7 083	17 083
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+10 000)
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	38 007	38 007	38 007	38 007	38 007	48 007
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+10 000)
	72	Tilskudd til GenØk – Senter for biosikkerhet	5 145	5 145	5 145	5 145	7 145	5 145
				(0)	(0)	(0)	(+2 000)	(0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V og KrF	A	Sp	SV	MDG
	73	Infrastrukturtiltak til miljøinstituttene	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	5 000 (+5 000)
1411		Artsdatabanken						
	1	Driftsutgifter	32 587	32 587 (0)	32 587 (0)	32 587 (0)	32 587 (0)	47 587 (+15 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	7 122	7 122 (0)	7 122 (0)	7 122 (0)	7 122 (0)	10 122 (+3 000)
	70	Tilskudd til arter og naturtyper	29 666	29 666 (0)	49 666 (+20 000)	29 666 (0)	49 666 (+20 000)	29 666 (0)
	71	Kvalitetssikrings-system	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	5 000 (+5 000)
1420		Miljødirektoratet						
	1	Driftsutgifter	712 534	712 534 (0)	712 534 (0)	691 134 (-21 400)	712 534 (0)	752 534 (+40 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	306 097	306 097 (0)	306 097 (0)	306 097 (0)	306 097 (0)	412 097 (+106 000)
	22	Statlige vannmiljøtiltak	242 770	242 770 (0)	242 770 (0)	257 270 (+14 500)	297 770 (+55 000)	274 770 (+32 000)
	25	Restaurering av forringede økosystemer	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	100 000 (+100 000)
	30	Statlige erverv, båndlegging av fri-luftsområder	30 167	30 167 (0)	30 167 (0)	30 167 (0)	30 167 (0)	90 167 (+60 000)
	31	Tiltak i verneområder	89 419	89 419 (0)	89 419 (0)	89 419 (0)	89 419 (0)	109 419 (+20 000)
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	20 000 (+20 000)
	33	Statlige erverv, nytt vern	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	80 000 (+80 000)
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	2 053	2 053 (0)	2 053 (0)	2 053 (0)	52 053 (+50 000)	52 053 (+50 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V og KrF	A	Sp	SV	MDG
	35	Statlige erverv, skogvern	454 612	454 612 (0)	484 612 (+30 000)	254 612 (-200 000)	654 612 (+200 000)	769 612 (+315 000)
	36	Statlige erverv, marint vern	6 200	6 200 (0)	6 200 (0)	6 200 (0)	6 200 (0)	26 200 (+20 000)
	37	Skogplanting på nye arealer som klimatil- tak (ny)	0	0 (0)	0 (0)	70 000 (+70 000)	0 (0)	0 (0)
	38	Restaurering av myr og annen våt- mark	16 625	16 625 (0)	16 625 (0)	16 625 (0)	36 625 (+20 000)	28 625 (+12 000)
	39	Oppryddingstiltak	12 483	12 483 (0)	12 483 (0)	12 483 (0)	58 483 (+46 000)	42 483 (+30 000)
	61	Tilskudd til klima- tiltak og klimatil- passing	187 832	187 832 (0)	229 832 (+42 000)	247 832 (+60 000)	337 832 (+150 000)	587 832 (+400 000)
	63	Returordning for kasserte fritidsbå- ter	2 000	2 000 (0)	2 000 (0)	2 000 (0)	32 000 (+30 000)	2 000 (0)
	65	Tiltak i kommuner med ulverevir i Hedmark, Akers- hus og Østfold	20 560	20 560 (0)	20 560 (0)	0 (-20 560)	30 560 (+10 000)	35 560 (+15 000)
	69	Oppryddingstiltak	74 962	74 962 (0)	74 962 (0)	74 962 (0)	74 962 (0)	274 962 (+200 000)
	70	Tilskudd til vann- miljøtiltak	40 792	40 792 (0)	40 792 (0)	40 792 (0)	40 792 (0)	115 792 (+75 000)
	71	Marin forsøpling	70 290	70 290 (0)	70 290 (0)	75 290 (+5 000)	120 290 (+50 000)	153 290 (+83 000)
	73	Tilskudd til rovvilt- tiltak	80 426	80 426 (0)	80 426 (0)	100 426 (+20 000)	80 426 (0)	125 426 (+45 000)
	77	Diverse organisa- sjoner og stiftelser m.m.	15 416	15 416 (0)	15 416 (0)	16 416 (+1 000)	15 416 (0)	23 416 (+8 000)
	78	Friluftsføremål	183 891	183 891 (0)	183 891 (0)	193 891 (+10 000)	233 891 (+50 000)	281 891 (+98 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V og KrF	A	Sp	SV	MDG
	80	Tilskudd til å hindre utslipp av gum-migranulat og andre mikroplast-utslipp	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	35 000 (+35 000)
	81	Naturarv og kul-turlandskap	66 311	66 311 (0)	66 311 (0)	66 311 (0)	66 311 (0)	101 311 (+35 000)
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper	45 355	45 355 (0)	80 355 (+35 000)	45 355 (0)	85 355 (+40 000)	105 355 (+60 000)
	84	Internasjonalt samarbeid	5 508	5 508 (0)	5 508 (0)	5 508 (0)	5 508 (0)	8 508 (+3 000)
	85	Naturinforma-sjonscentre	75 413	77 413 (+2 000)	77 413 (+2 000)	75 413 (0)	87 413 (+12 000)	83 413 (+8 000)
	86	Bekjempe villsvin (ny)	0	0 (0)	0 (0)	10 000 (+10 000)	0 (0)	0 (0)
1427		CO₂-fond for næringstransport						
	70	CO ₂ -fond for næringstransport	0	0 (0)	1 000 000 (+1 000 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
1428		Enova SF						
	50	Overføring til Klima- og energifon-det	3 184 450	3 184 450 (0)	2 849 950 (-334 500)	2 484 450 (-700 000)	4 684 450 (+1 500 000)	8 384 450 (+5 200 000)
1471		Norsk Polarinsti-tutt						
	21	Spesielle driftsut-gifter	83 238	83 238 (0)	83 238 (0)	83 238 (0)	83 238 (0)	93 238 (+10 000)
1474		Fram –Nordområ-desenter for klima- og miljøforskning						
	50	Tilskudd til statlige mottakere	23 891	23 891 (0)	23 891 (0)	23 891 (0)	23 891 (0)	28 891 (+5 000)
	70	Tilskudd til private mottakere	28 812	28 812 (0)	28 812 (0)	28 812 (0)	28 812 (0)	33 812 (+5 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V og KrF	A	Sp	SV	MDG
1481		Klimakvoter						
	26	Innkjøp og sletting av kvoter i ETS-systemet	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	259 000 (+259 000)
1482		Internasjonale klima- og utviklings tiltak						
	1	Driftsutgifter	99 573	99 573 (0)	99 573 (0)	99 573 (0)	99 573 (0)	102 573 (+3 000)
	73	Klima- og skogsatsingen	3 081 543	3 081 543 (0)	3 081 543 (0)	3 081 543 (0)	3 281 543 (+200 000)	3 451 543 (+370 000)
	74	Internasjonal finansieringsordning for livet i havet	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	200 000 (+200 000)
		Sum utgifter rammeområde 13	14 649 799	14 651 799 (+2 000)	15 462 299 (+812 500)	13 888 639 (-761 160)	17 207 799 (+2 558 000)	23 474 653 (+8 824 854)
Inntekter rammeområde 13 (i tusen kroner)								
		Sum inntekter rammeområde 13	8 561 335	8 561 335 (0)	8 561 335 (0)	8 561 335 (0)	8 561 335 (0)	8 561 335 (0)
		Sum netto rammeområde 13	6 088 464	6 090 464 (+2 000)	6 900 964 (+812 500)	5 327 304 (-761 160)	8 646 464 (+2 558 000)	14 913 318 (+8 824 854)

3.2 Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitler og poster under rammeområde 13

Når det gjelder budsjettkapitler og poster under rammeområde 13 som ikke er omtalt nedenfor, har komiteen ingen merknader og slutter seg til regjeringens forslag.

3.2.1 Kap. 1400 Klima- og miljødepartementet

Det foreslås bevilget 664 655 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgning i 2019 var på 664 582 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

Komiteen viser til at klima- og miljøutfordringene er globale, og at Norge har teknologi, kompetanse og kapital til å yte viktige bidrag til å redusere utslipp gjennom nasjonale og internasjonale tiltak. Komiteen mener norsk klima- og miljøpolitikk må bygge på respekten for kunnskap, føre-var-prinsippet og forvalteransvaret som hver generasjon har på vegne av sine etterkommere. Komiteen peker på behovet for effektiv og resultatorientert forvaltning av de tilgjengelige ressursene på klima- og miljøområdet. Komiteen mener det er helt nødvendig at alle statsbudsjetter bidrar til at Norge styrer mot lavutslippssamfunnet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at statsbudsjettet for 2020 viser at framskrivninger for utslipp av klimagasser i 2020 er høyere enn i 2018. Dette viser med all tydelighet både at klimapolitikken ikke fungerer, og at regjeringen ikke evner å styre for å nå målene for 2020. Regjeringen har også erkjent at Stortingets mål for klimakutt innen 2020 ikke blir innfridd. Samtidig er målene for 2030 langt unna. Selv om regjeringen har forpliktet seg til å kutte 45 pst. innen 2030, viser budsjettet at regjeringen ikke planlegger for å gjøre store nok nasjonale klimakutt for å nå klimamålene for 2020 og 2030.

Disse medlemmer viser til at ifølge klimaforliket fra 2008 og 2012 var det enighet om at klimautslippene i 2020 ikke skulle overstige 48,6 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Men i regjeringens budsjettforslag anslås det at utslippene i 2020 vil ligge på om lag 51,0 millioner tonn CO₂-ekvivalenter.

Disse medlemmer erkjenner at Norge ikke klarer å nå klimamålet fra 2020. Derfor mener disse medlemmer at det er behov for kunnskap om hva som er årsaken til hvorfor Norge ikke har nådd målet om å kutte 30 pst. av utslippene fra 1990-nivå i 2020. Da målet ble vedtatt, ble det lagt til grunn at bidragene fra nasjonale tiltak, det europeiske kvotesystemet og statens kjøpsprogram for kvoter i andre land, forventes å være tilstrekkelig til at Norge overholder sin utslipps-

forpliktelse. Utslippstallene for 2018 viser med all tydelighet at dette ikke har vært tilstrekkelig.

Disse medlemmer mener at det er behov for en uavhengig gjennomgang og utredning av styringssystemene for norsk klimapolitikk om hvorfor utslippsmålet for 2020 ikke blir oppnådd, og hva som må endres for å sikre en bedre målstyring av klimaarbeidet i norsk forvaltning frem mot 2030.

Disse medlemmer mener det vil være viktig å få kunnskap om hvordan klimamålene er blitt operasjonalisert og koordinert mellom sektorer og departement og om ansvarsfordelingen for måloppnåelse har vært tilstrekkelig klar og omforent på tvers av sektorer og departement, om hvordan klimamålene er blitt hensyntatt i beslutningsprosessene for måloppnåelsen og på hvilken måte de enkelte departementer har planlagt, målt og gjort underveis-evalueringer for oppnåelse av klimamålene. For å legge til rette for at målene for 2030 og 2050 skal oppnås, er det viktig å ta med erfaringene om virkningen av innretningen på klimapolitikken for at måling, framskrivninger og rapportering knyttet til klimamålene gjøres bedre og hvilke systemiske endringer som må skje for å sikre en effektiv målstyring av klimaarbeidet i norsk forvaltning.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen opprette en kommisjon som skal utføre en gjennomgang av styringssystemene for norsk klimapolitikk, hvorfor utslippsmålet for 2020 ikke blir oppnådd, og hva som må endres for å sikre en bedre målstyring av klimaarbeidet i norsk forvaltning frem mot 2030.»

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Det foreslås bevilget 293 006 000 kroner på post 1.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett hvor post 1 foreslås kuttet med 14,7 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett har foreslått å øke bevilgningen på post 1 med 40 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER

Det foreslås bevilget 102 724 000 kroner på post 21.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det er nødvendig å ha kompetanse og personer som arbeider med å finne miljøløsninger for å kunne ivareta de klima- og miljøutfordringene vi står overfor i dag. Dette medlem vil vise til forslag i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett hvor

Sosialistisk Venstreparti styrket budsjettet til Klima- og miljødepartementet med 20 mill. kroner på post 21 ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett har foreslått å øke bevilgningen på post 21 med 23,1 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

POST 50 HELHETLIG PROFILERING, GRØNNE LØSNINGER

Det foreslås bevilget 10 514 000 kroner på post 50.

Komiteen viser til at regjeringen har satt av 10,514 mill. kroner i budsjettet for 2020 for å fremme helhetlig profilering av norske grønne løsninger, kap. 1400, post 50. Formålet er å øke eksport og å trekke internasjonale investorer til Norge. Komiteen viser til at utstillingsvinduet for norske bærekraftige og grønne løsninger, «The Explorer», ble lansert i 2019, og at arbeidet med å undersøke ulike partnerskapsmodeller med næringslivet er i gang.

POST 51 DEN NATURLIGE SKOLESEKKEN

Det foreslås bevilget 10 169 000 kroner på post 51.

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 10,2 mill. kroner til tilbudet Den naturlige skolesekken, som er et viktig bidrag til at skolene kan legge til rette for bruk av nærmiljøet og miljø og friluftsliv i undervisningen. Gjennom barnehage, skole og fritidsordninger har man unike muligheter til å nå store og viktige grupper med fysisk aktivitet. Komiteen viser til at når barn i tidlig alder lærer gleden av å være daglig aktive ute, vil mange av dem være aktive resten av livet.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett foreslår å styrke bevilgningen til Den naturlige skolesekken med 3 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

POST 70 FRIVILLIGE MILJØORGANISASJONER OG ALLMENN- TIGE MILJØSTIFTELSE

Det foreslås bevilget 52 541 000 kroner på post 70.

Komiteen legger stor vekt på den frivillige innsatsen som gjøres av engasjerte enkeltmennesker i miljø- og kulturvernorganisasjonene. Komiteen mener det norske samfunnet ville vært fattigere uten de frivilliges initiativ og engasjement. De frivillige miljøorganisasjonene og allmenntilgjengelige miljøstiftelsene representerer en viktig arena for samarbeid, og har bidratt til å skape det samfunnet vi har i dag.

Komiteen viser til at formålet med tilskuddsordningen til frivillige miljøorganisasjoner og allmenntil-

ge miljøstiftelser er å legge til rette for et bredt folkelig engasjement og større kunnskap om miljø- og klimasaker. Komiteen mener det er viktig at frivilligheten vokser frem nedenfra, og at den skal ha en selvstendig stilling i samfunnet. Komiteen viser til at 77 pst. av bevilgningen på post 70 går til frivillige miljøorganisasjoner og 23 pst. til allmenntilgjengelige miljøstiftelser.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at frivillig engasjement for miljø og klima har vært avgjørende for den norske debatten og for å skape bevissthet rundt klima- og miljøsakene.

Sosialistisk Venstreparti har i sitt alternative statsbudsjett for 2019 foreslått å øke bevilgningen til miljøorganisasjoner og stiftelser med 5 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Dette medlem vil også vise til forslag i partiets alternative statsbudsjett om å øke støtten til kulturminneorganisasjonene med 3 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at miljøorganisasjonene representerer svært viktige samfunnsinteresser, og at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett foreslår å øke bevilgningen på posten med 5,234 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

POST 71 INTERNASJONALE ORGANISASJONER

Det foreslås bevilget 89 371 000 kroner på post 71.

Komiteen viser til at Norge bidrar til driften av en rekke internasjonale organisasjoner, avtaler, konvensjoner og sekretariat som utfører viktig miljøarbeid av verdi for Norge.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett foreslår å øke bevilgningen på post 71 med 6 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

POST 74 TILSKOT TIL AMAP, *kan overføres*

Det foreslås bevilget 5 002 000 kroner på post 74.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett foreslår å øke bevilgningen på post 74 med 1 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

POST 76 STØTTE TIL NASJONALE OG INTERNASJONALE MILJØ- TILTAK, *kan overføres*

Det foreslås bevilget 101 328 000 kroner på post 76.

Komiteen viser til at Klima- og miljødepartementet støtter en rekke nasjonale og internasjonale miljøtiltak over post 76 på statsbudsjettet, gjennom

både øremerkede og frie midler. Komiteen viser til at midlene skal medvirke til nasjonale tiltak, slik at Norge oppfyller internasjonale forpliktelser innenfor naturmangfold, klima og forurensning, og nasjonale mål innenfor alle resultatområder.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett foreslår å øke bevilgningen på post 76 med 35 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

3.2.2 *Kap. 4400 Klima- og miljødepartementet*

Det foreslås bevilget 31 020 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen i 2019 var på 2 258 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

Komiteen har merket seg at Klima- og miljødepartementet under denne posten fører mer tilfeldige inntekter, blant annet prosjektmidler fra Nordisk ministerråd. Komiteen viser til at inntekter under denne posten gir grunnlag for tilsvarende merutgifter under kap. 1400, post 1 Driftsutgifter.

3.2.3 *Kap. 1410 Kunnskap om klima og miljø*

Det foreslås bevilget 1 022 671 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen i 2019 var på 956 710 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

Komiteen viser til at kapitlet omfatter midler til å utvikle et helhetlig kunnskapsgrunnlag på tvers av resultatområdene. Dette omfatter blant annet miljøovervåking, miljøkartlegging (herunder arbeidet med Økologisk grunnkart), grunnbevilgninger til miljøforskningsinstituttene, forskningsprogram i Norges forskningsråd og andre tilskudd til miljøforskningsinstituttene, jf. Prop. 1 S (2019–2020).

Komiteen peker på at norsk natur må forvaltes kunnskapsbasert for å sikre en miljøpolitikk som bygger på forvalteransvaret. Komiteen viser til at god og oppdatert kunnskap om natur er avgjørende for å sikre samfunnsøkonomisk gode beslutninger.

Komiteen viser til at Stortinget har vedtatt et mål om å stanse tap av biologisk mangfold i Norge innen 2020. Komiteen mener innsatsen til miljøvernforskning og miljøovervåking må reflektere de store utfordringene Norge står overfor på miljøområdet.

Komiteen mener miljøforskningsinstituttene utfører en god og viktig jobb for å bedre kunnskapsgrunnlaget om norsk natur, miljøutfordringer og løsninger. Instituttene bidrar også til næringsutvikling innen bioøkonomi og til naturressursutnyttelse med lavere økologisk fotavtrykk.

Komiteen peker på at det fremdeles er store behov for forskning på betydningen av samlet belastning

og sumvirkninger av arealinngrep, økosystemsammenhenger, arealinngrep og taksonomi/biosystematikk, og at en styrking av kunnskapen om samlet belastning på naturen anbefales sterkt av blant annet økosystemtjesteutvalget (NOU 2013:10).

Komiteen viser til at den teknologiske utviklingen og kunnskapsutviklingen på området går raskt, og at det følgelig er viktig å tilpasse strategier og ambisjoner etter denne utviklingen.

POST 21 MILJØOVERVÅKING

Det foreslås bevilget 268 937 000 kroner på post 21.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at god kunnskap er nødvendig som grunnlag for god forvaltning og valg av tiltak for å nå nasjonale og internasjonale mål for naturmangfold om å stanse tap av arter og naturtyper. Disse medlemmer mener at kunnskapsgrunnlaget må både utvikles og styrkes, slik at vi har et best mulig grunnlag for å iverksette tiltak og virkemidler for å nå de nasjonale målene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative budsjett hvor det foreslås å øke bevilgningen til miljøovervåking post 21 med 18 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det er nødvendig å få på plass et eget program for insektovervåking. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett har foreslått å øke bevilgningen på post 21 med 10 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett foreslår å øke bevilgningen på post 21 med 100 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

POST 22 MILJØKARTLEGGING

Det foreslås bevilget 122 208 000 kroner på post 22.

Komiteen merker seg at arbeidet med Økologisk grunnkart går framover, og at regjeringen varsler i Prop. 1 S (2019–2020) at en kartportal vil bli lansert i løpet av 2020. Et slikt kart over verdifull natur kan bidra til å redusere konflikter, forsinkelser og kostnader i utbyggingssaker.

Komiteen peker på at Miljødirektoratets arbeid med å få kartlagt naturtyper og arter, samt Artsdatabankens arbeid med å gjøre grunnkartet tilgjengelig for samfunnet, bidrar til å få på plass viktig infrastruktur for

naturkunnskap og til å skape engasjement for norsk natur.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil understreke viktigheten av at kartleggingen tydelig identifiserer den mest verdifulle naturen, og at dette er det viktigste målet med Økologisk grunnkart.

Disse medlemmer understreker at det haster med å få på plass et økologisk grunnkart for Norge. Kun ett av fire av de mest verdifulle naturområdene i Norge er kartlagt. Det betyr at vi mangler et solid og tilgjengelig kunnskapsgrunnlag om hvor den truede naturen finnes. Skal vi få det, må vi kartlegge naturen vår, både for arter og naturtyper. Dette ser også utbyggerne store fordeler av og er noe komiteen tidligere har sluttet seg til å få fortløpende.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett har foreslått å øke bevilgningen på post 22 med 35 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett foreslår å øke bevilgningen på post 22 med 35 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag, for å styrke arbeidet med økologisk grunnkart ytterligere.

POST 23 MAREANO, *kan overføres*

Det foreslås bevilget 45 577 000 kroner på post 23.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at MAREANO har viktig erfaring og metodikk som kan brukes i et større program for marin bioprospektering, og at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett foreslår å øke bevilgningen over kap. 1410, post 23 med 12 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

POST 50 BASISLØYVINGAR UNDER NOREGS FORSKNINGSRÅD TIL MILJØFORSKINGSINSTITUTTA

Det foreslås bevilget 200 961 000 kroner på post 50.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at det er langt igjen for å få et kunnskapsgrunnlag som er nyttig for å hindre at verdifull natur går tapt for alltid. Kun ett av fire av de mest verdifulle naturområdene i Norge er kartlagt. Det er behov for mer forskning på betydningen av samlet belastning og sumvirkninger av arealinngrep, økosystemssammenhenger, restaurering og taksonomi/biosys-

tematikk. Det må utvikles metoder for å synliggjøre og vektlegge summen av påvirkninger på naturen, som er et krav i naturmangfoldloven og konsekvensutredningsforskriften. En styrking av kunnskapen om samlet belastning på naturen anbefales sterkt av blant annet økosystemtjenesteutvalget.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2020 har foreslått å øke bevilgningen til miljøforskningsinstituttene med 50 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Dette kan blant annet gå til et nytt syntesesenter som har vært etterspurt.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett foreslår å øke bevilgningen på post 50 med 40 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

POST 51 FORSKNINGSPROGRAM UNDER NOREGS FORSKNINGSRÅD

Det foreslås bevilget 334 753 000 kroner på post 51.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett foreslår å øke bevilgningen på post 51 med 54 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

POST 53 INTERNASJONALT SAMARBEID OM MILJØFORSKNING

Det foreslås bevilget 7 083 000 kroner på post 53.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne ønsker å styrke miljøforskning på klimendringer, naturmangfold og utvikling av en internasjonal bioøkonomi, og viser til sitt alternative statsbudsjett der det foreslås å øke post 53 med 10 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

POST 70 NASJONALE OPPGÅVER VED MILJØFORSKINGSINSTITUTTA

Det foreslås bevilget 38 007 000 kroner på post 70.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett foreslår å øke bevilgningen på post 70 med 10 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

POST 72 TILSKOT TIL GENØK – SENTER FOR BIOTRYGGLEIK

Det foreslås bevilget 5 145 000 kroner på post 72.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2020 har foreslått å øke

bevilgningen til GenØk – Senter for biosikkerhet med 2 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

3.2.4 *Kap. 1411 Artsdatabanken*

Det foreslås bevilget 69 375 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen i 2019 var på 69 793 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

Komiteen vil peke på at Artsdatabanken er en nasjonal kunnskapsbank om naturmangfold i Norge, som forsyner samfunnet med oppdatert og lett tilgjengelig kunnskap om arter, populasjoner og naturtyper – en kunnskap som er essensiell i en fremtid med fare for betydelige trusler mot norsk naturmangfold.

Komiteen viser til at Artsdatabanken gjennom innhenting, systematisering og formidling av kunnskap fra en rekke institusjoner, som universitetsmuseene, miljøforskningsinstitutter, forvaltningsorganer, frivillige organisasjoner, konsulentselskap og andre kommersielle virksomheter, bygger viktige broer mellom vitenskap og samfunn, der mange opptrer både som brukere og bidragsyttere.

Komiteen viser til at Artsdatabanken lager rødliste for arter, rødliste for naturtyper, gjør risikovurderinger for fremmede arter i Norge, aktivt vedlikeholder oversikt over artenes systematikk og navn, utvikler og vedlikeholder type- og beskrivelsessystem for natur (Natur i Norge (NiN)) og har viktige oppgaver i arbeidet med å etablere teknisk infrastruktur for innsamling og formidling av det økologiske grunnkartet. Komiteen mener Artsdatabanken skal gi offentlig forvaltning, forskning, undervisning, organisasjoner og andre brukere i allmennheten oppdatert og lett tilgjengelig informasjon om biologisk mangfold, og være en pådriver i innovasjon og utvikling av elektroniske kart og annen infrastruktur for innsamling og formidling av data om naturmangfoldet i Norge.

Komiteen understreker at Artsdatabanken skal ha et eget styre og en sterk og uavhengig faglig rolle som kunnskapskilde for alle sektorer i samfunnet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti merker seg at Artsdatabanken er et prioritert område for regjeringen, noe som igjen reflekteres i styrkede budsjetter. Disse medlemmer merker seg at i 2018 produserte Artsdatabanken ny Framandliste for Norge, med omfattende oppfølging av resultatene i etterkant. I tillegg ble ny rødliste for naturtyper ferdigstilt. Videre viser disse medlemmer til investeringer knyttet til systemutvikling av Artskart og Artsobservasjoner. Disse medlemmer understreker Artsdatabankens viktige rolle.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk

Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at tap av naturmangfold er en like stor trussel mot vårt livsgrunnlag som klimaendringene. Et bærekraftig samfunn er fullstendig avhengig av naturen. Norge har forpliktet seg til gjennom konvensjonen om biologisk mangfold å stanse tapet av arter og naturtyper. Flertallet viser til at for å bidra til å stanse tap av biologisk mangfold og for å sikre at økosystemtjenestene er vel fungerende og leverer nødvendige økosystemtjenester, er det avgjørende å styrke kunnskapen om arter og naturtyper i Norge.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett hvor det foreslås å øke bevilgningen til Artsdatabanken, post 70, med 20 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2020 har foreslått å øke bevilgningen til Artsdatabanken med 20 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett foreslår å øke bevilgningen på kap. 1411 med til sammen 23 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

3.2.5 *Kap. 4411 Artsdatabanken*

Det foreslås bevilget 428 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen i 2019 var på 417 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

3.2.6 *Kap. 1412 Meteorologiformål*

Det foreslås bevilget 485 762 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen i 2019 var på 486 448 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

POST 50 METEOROLOGISK INSTITUTT

Det foreslås bevilget kr 339 635 000 på post 50.

Komiteen viser til at Meteorologisk institutt (MET) sitt arbeid med å overvåke og varsle vær er en kritisk samfunnsfunksjon. MET må ha et observasjonsnettverk som dekker Norge, våre havområder og Svalbard tilstrekkelig godt til å kunne utarbeide værvarsel så vel som å studere klimaet og klimaendringene. Komiteen merker seg at regjeringen foreslår å overføre ansvaret for å forvalte eiendommene til MET på Blindern i Oslo til Statsbygg og dermed øker overføringen til MET for å kompensere for leie i tråd med praksis for tidligere forvaltningsoverføringer.

Komiteen vil understreke at Meteorologisk institutt har en samfunnskritisk funksjon og står for den of-

fentlige meteorologiske tjenesten for både sivile og militære formål i Norge. Instituttet er blant de fremste kunnskapsmiljøene i Norge på klimaendringer, og har dermed en viktig rolle i å forberede Norge på et endret klima.

3.2.7 *Kap. 1420 Miljødirektoratet*

Det foreslås bevilget 5 267 322 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen i 2019 var på 4 249 127 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

Komiteen viser til at Miljødirektoratet er Klima- og miljødepartementets rådgivende og utøvende fagorgan innen klima, naturforvaltning og forurensning. Komiteen viser videre til at Miljødirektoratet er viktig for å gjennomføre den nasjonale politikken og for å gjennomføre konkrete tiltak. Komiteen viser til Miljødirektoratets rolle, myndighet og ulike ansvarsområder, hvor bl.a. arbeidet med å utarbeide indikatorer for å måle status for tilpasning til klimaendringene, koordinere overvåking av natur, klima og forurensning samt oppfølging av de ulike nasjonale målene innen natur og miljøforvaltning, er sentralt. Komiteen viser videre til at Miljødirektoratet har en sentral rolle i å bistå Klima- og miljødepartementet med å tilrettelegge regjeringens helhetlige arbeid med klimatilpasning, og at direktoratet har fått mange nye oppgaver.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at det fremdeles gjenstår arbeid for å følge opp stortingsmeldingen om naturmangfold og Stortingets innstilling til denne, jf. Innst. 294 S (2015–2016), selv om dette begynner å bli noen år siden.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at her spiller Miljødirektoratet en nøkkelrolle, og arbeidet for å utvikle et system for fastsetting av god økologisk tilstand for hovedøkosystemene, utarbeidelse av økologisk grunnkart og utvikling av kvalitetsnormer – særlig for myr – må prioriteres.

Komiteen viser til at dersom vi skal skape et grønt skifte der hensyn til natur og miljø skal veie tungt, er det viktig at Miljødirektoratet har faglig kompetanse og ressurser til å ivareta dette arbeidet. En rekke av satsingene i miljøpolitikken er avhengig av ressurser til god gjennomføring. Miljødirektoratet har en rekke forvaltnings- og tilsynsoppgaver som andre sektorer og ulike næringer er avhengige av at gjøres på en tilfredsstillende og effektiv måte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at over flere år har Miljødirektoratet måttet gjennomføre kutt i forbindelse med ABE-reformen. Også i år skjer dette med til sammen et kutt på ca. 6,9 mill. kroner. Summen er derimot ikke synliggjort i selve budsjettproposisjonen direkte, og er derfor vanskelig tilgjengelig. Samtidig som det gjennomføres slike kutt, økes forventningene, og oppgavene til miljøforvaltningen øker. Disse medlemmer mener at når slike kutt gjennomføres år etter år, vil det på sikt svekke forvaltningens mulighet til å levere på de satsinger Stortinget og regjeringen pålegger dem.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til Miljødirektoratets viktige oppgaver og høye kompetanse. Disse medlemmer merker seg at Miljødirektoratet får styrket sine bevilgninger, blant annet for tiltaksrettede forvaltningsoppgaver for naturmangfold, friluftsliv, forurensning og klima.

Videre viser disse medlemmer til ABE-reformen. I den forbindelse vil disse medlemmer påpeke at Arbeiderpartiet budsjetterer med ABE-reformen i sitt alternative statsbudsjett. Sosialistisk Venstreparti budsjetterer også med ABE-reformen i sitt alternative statsbudsjett. Senterpartiet budsjetterer med ABE-reformen i sitt alternative statsbudsjett i tillegg til å foreslå ytterligere kutt i blant annet etater og direktorater.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett er foreslått massive satsinger som vil gå til direktoratet. Dette vil gi flere ressurser og oppveier virkningene av ABE-reformen selv om det ikke står som en egen satsing.

DET INTERNASJONALE NATURPANELET

Komiteen viser til at FNs naturpanel – IPBES – la frem sin første Global Assessment Report i Paris 6. mai 2019. Den viser at arter dør ut i et tempo mellom ti og tusen ganger raskere enn naturlig på grunn av menneskeskapte årsaker: arealbruk, klimagassutslipp, forurensning, rovdrift på naturen og introduksjon av fremmede arter. Rapporten viser at natur er avgjørende for menneskets livsgrunnlag.

VANNFORVALTNING

Komiteen mener det er viktig å satse på en helhetlig vannforvaltning, som handler både om å ta vare på naturmangfoldet og å bruke naturens egen flomdempende kapasitet samt styrke andre økosystemtjenester. Forvaltningen av vannressursene handler om

god drikkevannskvalitet, badevannskvalitet, folkehelse og friluftsliv, matproduksjon og framtidig samfunnsutvikling. Vann og vassdrag er også svært viktige naturtyper i Norge og er levested for mange nøkkelarter. Så mange som 260 vannlevende arter er utrydningstruet i Norge.

Komiteen viser til at i perioden fram mot 2021 skal Norge gjennomføre vanddirektiv og vannforskrift i form av faktiske tiltak. Komiteen mener også det er viktig å sikre premisser og ressurser for lokalt og regionalt engasjement og deltakelse i vannforvaltningen, slik forutsetningen er i vanddirektivet og vannforskriften.

SKJØTSEL AV VERNEOMRÅDER, RESTAURERING AV NATURMM.

Komiteen viser til at Stortinget gjennom behandlingen av naturmangfoldmeldingen (Innst. 294 S (2015–2016)) har vedtatt at 15 pst. av de forringede økosystemene skal være restaurert innen 2025. Komiteen mener dette krever at det settes i verk tiltak for å restaurere de naturtyper vi kjenner behovet for – som skog, vassdrag og våtmarker, inkludert myr. I arbeidet med å definere mål for god økologisk tilstand mener komiteen det skal avklares hva som bør regnes som forringede økosystemer, og hvilke som bør prioriteres for eventuell restaurering.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet, mener miljømyndighetene har ansvar for å ivareta vernede områder, og at behovet for skjøtselstiltak i verneområdene er stort.

Komiteen viser til at nesten en tredjedel av norske verneområder er truet av mangel på skjøtselstiltak. Slike tiltak er nødvendige for å hindre gjengroing, og for å fjerne fremmede organismer og forsøpling. Mange verneområder har derfor behov for skjøtsel. I tilfeller der endret arealbruk har ført til gjengroing, vil det være behov for rydding og tynning av skog og kratt. Flere verneområder har fått inn fremmede arter, som eksempelvis mink, sitkagran, norsk gran og edelgran, som utgjør en trussel mot naturmangfoldet og er i strid med vernevedtaket. For å sikre verneverdiene vil det kunne være behov for å fjerne innslag av slike fremmede, skadelige arter.

NASJONALPARKER

Komiteen viser til at nasjonalparkene er et kvalitetsstempel som gis til de beste kvalitetene norsk natur har å vise til, og at nasjonalparker er en verdi for reiseliv og for stolthet og folkehelse i lokalsamfunnene der de ligger.

Komiteen viser til at nasjonalparker og andre verneområder er en viktig del av reiselivet i Norge. Nasjonalparksentre og andre besøkssentre med naturinngang er utviklet til kunnskapsbaserte spydspisser

for et naturbasert reiseliv. Noen av sentrene er utviklet til moderne opplevingssentre med tema som norsk natur, naturarv, klima og miljø. Komiteen viser til at flere av sentrene har en høy andel besøk fra norske og utenlandske turister, og er av stor betydning for utviklingen av lokale og regionale reiselivsaktører.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet, vil peke på at våre nasjonalparker er ujevnt fordelt på naturtyper og regioner, og at det er behov for flere nasjonalparker i lavlandet og i kystnære områder. Flertallet viser til at vi gjennom internasjonale avtaler har forpliktet oss til å stanse tapet av arter og naturtyper innen 2020, og at nasjonalparker og andre verneområder er viktige for å sikre naturmangfoldet.

TRUEDE ARTER OG NATURTYPER

Komiteen viser til Innst. 294 S (2015–2016) fra energi- og miljøkomiteen om Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold, jf. Meld. St. 14 (2015–2016). Her skrev en samlet komité:

«Komiteen vil vise til at det i forbindelse med utarbeidelsen av naturmangfoldloven ble lagt opp til at et relativt høyt antall arter skulle prioriteres. Komiteen vil understreke at i Ot.prp. nr. 52 (2008–2009) Om naturmangfoldloven, vises det til utredninger fra Direktoratet for naturforvaltning, som mener at ca. 400 arter totalt kan være aktuelle som prioriterte arter. Komiteen viser til de respektive partiers merknader i Innst. O. nr. 100 (2008–2009) om naturmangfoldloven. Komiteen mener at ambisjonsnivået for prioriterte arter og utvalgte naturtyper bør være slik det ble lagt opp til i forbindelse med utarbeidelsen av naturmangfoldloven, og at det nå haster med å komme i gang med å ta i bruk de nye moderne, dynamiske og treffsikre virkemidlene for å stanse tapet av naturmangfold.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at så langt har bare seks naturtyper og 13 arter blitt prioritert etter naturmangfoldloven. Det er foreslått to nye, men de er ennå ikke blitt prioritert. Flertallet viser til at vi dermed har langt igjen til å nå målet, og at betydelig arbeid gjenstår.

Flertallet vil særlig understreke at situasjonen for sjøfuglene fortsetter å være alvorlig. Det er nødvendig at den planlagte handlingsplanen for sjøfugl blir god, ferdigstilt og at tiltakene kan settes raskt i gang.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at det i Innst. 294 S (2015–2016) også står:

«Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, mener det er riktig å prioritere

å forbedre tilstanden til de sterkt truede eller kritisk truede artene i Norge, som har en vesentlig del av sin europeiske utbredelse i Norge eller på Svalbard.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti mener dette er et viktig poeng, og det er slik regjeringen prioriterer sin oppfølging.

Komiteen viser til at vi står foran en rekke vassdrag som skal igjennom vilkårsrevisjoner. Disse revisjonene vil gi muligheter for å ta større hensyn til fisk og annet liv påvirket av vassdragsreguleringen, og videre til landskapsverdier og friluftsliv, gjennom å innføre moderne vilkår. I mange tilfeller vil det være mulig å skape langt mer liv i elver og gamle elveleier gjennom relativt små justeringer og endringer i vannføring.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at restaurering av natur og arts mangfold i og langs vassdrag sikres gjennom de kommende vilkårsrevisjonene for vassdrag.»

RESTAURERING AV MYR

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet, viser til at restaurering av myr og annen våtmark medvirker til å redusere klimagassutslipp, bedre den økologiske tilstanden med myrenes rike naturmangfold og dempe flom. Flertallet viser til at restaurering ifølge FNs klimapanel er et billig tiltak for å redusere klimagassutslippene i jordbruket, og at tiltaket også ble trukket fram i Klimakur 2020 som et aktuelt tiltak i Norge.

Avfall og marin forsøpling

Komiteen viser til at plast utgjør den største delen av alt marint avfall og kan bli værende i havet i hundrevis av år. En ny rapport anslår at det havner 8 millioner tonn plast i havet hvert år. Det er like mye som mengden tunfisk som fiskes hvert år. Mengden er forventet å doble seg innen 2030, og firedoble seg innen 2050.

Komiteen viser videre til at plasten dreper fisk, sjøfugl og andre dyr som følge av kvelning og andre livstruende skader. Plast brytes ned til mikropartikler og tas opp i dyr og marine næringskjeder, og mye blir værende i miljøet i hundrevis av år fremover. Komiteen erkjenner at plastforsøplingen i havet er et internasjonalt miljøproblem, som må løses med internasjonalt samarbeid. Men Norge må også sørge for at vi ikke bidrar til plastforurensningen. Mye marin forsøpling skjer også lokalt.

Komiteen viser til at Hold Norge Rent årlig arrangerer Strandryddedagen, der de registrerer hva som er vanligst å finne. Personlig forbruk antas å være kilden til 45 pst. av det marine avfallet som ble samlet inn i fjor, mens hele 42 pst. ser ut til å være fiskerirelatert. Isopor har i flere år vært den nest vanligste gjenstanden (etter udefinerbare plastbiter), og mye av dette antas å komme fra byggeplasser. Andre gjengangere som også ligger på topp ti, er tau, drikkeflasker, korker, bomullspinner, pakkebånd og strips.

Komiteen viser videre til at Miljødirektoratet mener utstyr og avfall fra fiskeri- og oppdrettsnæring er en betydelig nasjonal kilde til plastforurensning. Her trengs det forsterket innsats.

Komiteen mener det er viktig at eksisterende virkemiddelbruk evalueres og videreutvikles. Videre er det viktig at det settes av tilstrekkelige midler for å rydde opp i marin forsøpling før den gjør skade. Det er dessuten avgjørende at det arbeides videre for å hindre at forsøpling oppstår. Komiteen vil etterlyse framdrift i arbeidet med utvidede produsentansvarsordninger og utredningene om forbud mot salg av enkelte engangsprodukter.

Komiteen mener videre at nye ulike retur- og panteordninger må vurderes for å hindre avfall på avveie.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at kampen mot marin forsøpling er høyt prioritert. Regjeringen har styrket arbeidet mot marin forsøpling i Norge og styrket kampen mot spredning av mikroplast. Disse medlemmer merker seg at Norge har påtatt seg en internasjonal lederrolle i kampen mot marin forsøpling. Arbeidet bidrar blant annet til effektiv avfallshåndtering, opprydding og forebygging.

OPPRYDDING MILJØGIFTER

Komiteen er bekymret for miljøtilstanden i mange av landets fjorder, havner og innsjøer som følge av historisk forurensning.

STØTTE TIL KLIMATILPASNING- OG KLIMATILTAK

Komiteen viser til at klimaendringene er i gang. I Norge opplever vi styrtregn, flom og ras. Denne sommeren har vi også opplevd omfattende tørke. Aller hardest rammes likevel mennesker i fattige land. Klimaendringene rammer hardt og urettferdig. Stortinget har vedtatt mål for kutt i klimagasser i Norge fram mot både 2020 og 2030, og det er en stor jobb å skulle nå målene.

Komiteen viser til at Miljødirektoratet administrerer en rekke ordninger som skal bidra til kunnskap og omstilling til lavutslippssamfunnet, og det er derfor viktig at de får de ressursene som skal til for effektivt å utfø-

re oppgavene sine. Komiteen understreker at en viktig oppgave er å sikre kunnskap om ulike klimatiltak og klimavirkemidler, slik at politikutformingen kan skje på best mulig grunnlag.

Komiteen viser videre til at Miljødirektoratet administrerer tilskuddsordninger til klimatiltak og klimatilpasning i kommunene. På få år har disse ordningene blitt populære ordninger som bidrar til mye aktivitet. Det er til sammen søkt om 1,6 mrd. kroner siden ordningen ble opprettet. Komiteen mener ordningene er viktige for å sikre at kommunene blir med på klimadugnaden.

REN OG TRYGG LUFT

Komiteen viser til at flere byer sliter med for høy luftforurensning. Barn, gravide, syke og eldre er særlig sårbare. Folk med allergi, astma og luftveislidelser får ekstra helseplager. Hjertesyke mennesker blir sykere og kan dø for tidlig. Veitrafikken er hovedårsaken til den skadelige luften. Også vedfyring i gamle ovner er et problem, i tillegg til utslipp fra industri og skip i havner. Komiteen understreker at Miljødirektoratet har en viktig rolle i arbeidet med å sikre ren og trygg luft for alle. Miljødirektoratet følger opp kommunenes arbeid med tiltaksutredninger, og sammen med Fylkesmannen utfører de tilsyn med kommunenes arbeid på området. Miljødirektoratet har, sammen med blant annet Folkehelseinstituttet, utført viktig kunnskapsarbeid for å utvikle nye nasjonale mål for ren og trygg luft.

Komiteen viser til at for å holde fram det avgjørende arbeidet med å sikre ren og trygg luft for alle, er det viktig at Miljødirektoratet får tilstrekkelig med virkemidler og ressurser for å utføre sin del av oppgavene.

FRILUFTSFORMÅL

Komiteen viser til at friluftsliv er svært viktig for veldig mange mennesker i Norge. Gjennom friluftslivet blir folk glade i naturen, og det er bra for folkehelsen. Det offentlige må derfor legge til rette for at alle som ønsker det, skal ha god tilgang til naturen. Komiteen viser videre til Handlingsplanen for friluftsliv som regjeringen la fram sommeren 2018, og komiteen vil understreke viktigheten av at denne følges opp.

STØTTE TIL FRIVILLIGE MILJØORGANISASJONER OG ALLMENNYTTIGE MILJØSTIFTELSE

Komiteen mener de frivillige friluftsliv- og miljøorganisasjonene gjør et viktig arbeid for å spre kunnskap og debatt om miljøspørsmål og legge til rette for bærekraftig bruk av naturen. Komiteen mener det er viktig at de frivillige organisasjonene sikres langsiktige og gode vilkår, slik at de kan videreføre og styrke sitt engasjement og viktige arbeid for natur og friluftsliv.

Komiteen mener miljøorganisasjonenes bidrag er avgjørende i kampen mot miljøødeleggelsene.

Komiteen viser til at de naturfaglige organisasjonene mobiliserer mye god frivillighet og engasjement, bidrar til viktig datainnsamling gjennom frivillig registrering av funn i Artsobservasjoner og gjør en stor innsats for bevaring av norsk natur. Komiteen mener at denne tilskuddsordningen gir mye tilbake i form av naturkunnskap, naturopplevelser, friluftsgoder og folkehelse.

NATURINFORMASJONSSENTRE

Komiteen viser til at naturinformasjonssentrene skal være spydspisser i formidlingen omkring nasjonalparker, våtmark, villrein, rovvilt, fugler og villaks, og er en viktig satsing. Komiteen viser til at målgruppen er både lokalbefolkning og turister, og at formidling til barn og unge er prioritert.

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Det foreslås bevilget 712 534 000 kroner på post 1.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett hvor det under post 1 foreslås kutt på 21,4 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at miljøfeltet har store uløste utfordringer. Dette medlem mener kapasiteten til Miljødirektoratet bør styrkes vesentlig blant annet innenfor temaene skogvern, nedbygging av natur, forurensning og miljøgifter, forbrukerinformasjon, kartlegging av naturtyper, myrvern og utredning av nye naturtyper. Dette medlem viser i den forbindelse til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å styrke post 1 med 40 mill. kroner, og post 21 med 106 mill. kroner.

POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER

Det er foreslått bevilget 306 097 000 kroner på post 21.

POST 22 STATLEGE VASSMILJØILTAK

Det foreslås bevilget 242 770 000 kroner på post 22.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at gjennom bevilgninger til kalking og bekjempelse av lakseparasitten Gyrodactylus salaris, har samfunnet bidratt til at laksen er tilbake i mange vassdrag og fisket er gjenåpnet til glede for sportsfiskere, grunneiere og lokalsamfunn langs vassdragene. I laksevassdrag bidrar fisketrappene til at laksen kan forsere vandringshindre i vassdragene og til å gjøre nye elvestrekninger tilgjengelig for laksen. Mange av de eksisterende fisketrappene har behov for oppgradering og fornyelse. Dette vil bidra til å optimalisere effekten av

andre tiltak. Det foreligger ingen helhetlig strategi for å sette i stand fisketrappene.

På denne bakgrunn ber flertallet om at regjeringen utarbeider en handlingsplan for restaurering av fisketrapper for å legge til rette for bedre utnyttelse av produksjonspotensial i vassdragene.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en handlingsplan for restaurering av fisketrapper for å legge til rette for bedre utnyttelse av produksjonspotensialet i vassdragene.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til prosjektet med laksetrapper i Vefsnvassdraget og ber regjeringen om å sikre at Miljødirektoratet prioriterer fullførelse av neste steg i prosjektet innenfor sin ramme.

STATLIGE VANNMILJØTILTAK

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og forslag om en forsterket satsing på statlige vannmiljøtiltak. Disse medlemmer vil påpeke at vassdrag, elver, innsjøer og fjorder kjennetegner Norge, gir oss naturopplevelser og drikkevann og forsyner oss med ren energi. Disse medlemmer viser til at god forvaltning av disse felles naturressursene derfor er svært viktig, og viser til Senterpartiets alternative budsjett hvor det foreslås styrking på området med 14,5 mill. kroner mer enn regjeringens forslag, og at 4,5 mill. kroner til laksetrapper i Vefsna er en del av denne satsingen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2020 har foreslått å øke bevilgningen på post 22 til miljøtiltak i vassdragene med til sammen 50 mill. kroner, for et bedre vannmiljø. Dette er viktig for å forvalte våre fellesskapsressurser, legge til rette for friluftsliv, drikkevann og opprettholde biomangfoldet rundt. I tillegg vises det til at det er satt av 5 mill. kroner til bygging av laksetrapper i Vefsna.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett foreslår å øke bevilgningen på post 22 med til sammen 32 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

POST 23 OPPDRAGS- OG GEBYRRELATERT VERKSEMD, *kan overføres*

Det foreslås bevilget 149 260 000 kroner på post 23.

POST 25 (NY) RESTAURERING AV FORRINGEDE ØKOSYSTEMER

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at naturvern handler om mer enn å hindre at natur og arter går tapt. I årene framover mener dette medlem det er behov for en storsatsing på restaurering av forringede økosystemer for å innfri Norges mål om å stanse tap av arter. Dette medlem viser til sitt alternative statsbudsjett, der det foreslås å opprette en ny post 25 under Miljødirektoratet der det bevilges 100 mill. kroner til restaurering av forringede økosystemer.

POST 30 STATLEGE TILEIGNINGAR, BANDLEGGING AV FRILUFTSOMRÅDE, *kan overføres*

Det foreslås bevilget 30 167 000 kroner på post 30.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at flere friluftsområder må beskyttes for å sikre nærmaturen i pressområder mot bit-for-bit nedbygging. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der post 30 økes med 60 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

POST 31 TILTAK I VERNEOMRÅDE, *kan overføres*

Det foreslås bevilget 89 419 000 kroner på post 31.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett foreslår å øke bevilgningen på post 31 med 20 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett foreslår å avvikle post 32 og 33 om henholdsvis fylkesvise verneplaner og nytt vern. Dette medlem er uenig i prioriteringen, og viser til at nesten en tredel av norske verneområder ifølge Miljødirektoratet er truet av mangel på skjøtselstiltak.

Dette medlem ønsker en massiv opptrapping av vernearbeidet, og ønsker å komme i gang med å verne resten av Norges villmarkspregede områder.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å sette av henholdsvis 20 og 80 mill. kroner på post 32 og 33.

POST 34 STATLEGE TILEIGNINGAR, NASJONALPARKAR, *kan overføres*

Det foreslås bevilget 2 053 000 kroner på post 34.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil peke på at våre nasjonalparker er ujevnt fordelt på naturtyper og regioner, og at det er behov for flere nasjonalparker i lavlandet og i kystnære områder. Disse medlemmer er glad for at det settes i gang en formell planlegging for å

gjøre deler av Østmarka til nasjonalpark. Disse medlemmer viser til at vi gjennom internasjonale avtaler har forpliktet oss til å stanse tapet av arter og naturtyper innen 2020, noe vi ikke er i nærheten av i dag, og at nasjonalparker og andre verneområder er viktige for å sikre naturmangfoldet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2020 har foreslått å øke bevilgningen til vern av verdifull natur og nasjonalparker med 50 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det settes av 50 mill. kroner på post 34 ut over regjeringens forslag.

POST 35 STATLEGE TILBEIINGNINGAR, SKOGVERN, *kan overføres*

Det foreslås bevilget 454 612 000 kroner på post 35.

Komiteen mener at natur som fanger og lagrer karbon, og som samtidig er viktig for naturmangfoldet, må forvaltes og ivaretas langsiktig og på en god måte. Komiteen viser til at dette i særlig grad gjelder skog, myr og øvrige våtmarker.

Komiteen viser til at skogen samtidig er en viktig næringsvei, bidrar med fornybare materialer og ressurser, og kan spille en rolle for å erstatte fossil energibruk.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet, viser til at det er tverrpolitisk enighet om økt satsing på økt frivillig skogvern for å ta vare på naturmangfoldet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at skogvern er et viktig tiltak for å fremme bevaring av biologisk mangfold, friluftsliv, kulturlandskap, flom- og rasforebygging, i tillegg til at skogen og skogbunnen er et gigantisk karbonlager. 48 pst. av våre truede arter lever i skogen. Trærne fungerer som produsenter og transportører av CO₂ til underjordsamfunnet. 85 pst. av karbonlageret i borealskog ligger under bakken. Under bakken ligger ca. 470 giga-tonn CO₂ bundet i skogbunnen. Når skogen hogges, og trevirket etter hvert brytes ned eller forbrennes, vil CO₂ frigis til atmosfæren. Dette utslippet blir tatt opp igjen når skogen vokser til på nytt. Tidsperioden mellom utslipp og opptak av karbon i boreal skog er blitt framhevet som viktig i vurderingen av bruk eller vern av skog i klimasammenheng.

Disse medlemmer viser til at det per i dag er kun 3,6 pst. av den produktive skogen i landet og noe over 4,8 pst. av det samlede skogarealet som er vernet.

For å nå stortingsvedtaket om 10 pst. skogvern må kapasiteten i skogvernssystemet økes ved at fylkesmenn, skogeierorganisasjonene og Miljødirektoratet får økte midler til gjennomføringen av skogvernprosessene.

Disse medlemmer viser til at arbeidet med skogvern skal baseres på frivillig vern av skog på privat grunn sammen med økt vern av offentlig eid areal. Dette må følges opp gjennom et tett samarbeid med Norges Skogeierforbund for areal på privat grunn og i egne verneplaner for Statskog SFs og Opplysningsvesenets fonds grunn og gjennom tilbud om makeskifte med statlig eide skogarealer.

Siden alle skoger ligger i en kommune og i et fylke, mener disse medlemmer at landets kommuner og staten kan bidra til at målet oppnås. Fordi skogvernet skjer frivillig og dermed er tilnærmet uten konflikt, er det bare mangel på tilstrekkelig skogvernbevilgninger og en skogvernstrategi og i noen tilfeller tilgjengelig erstatningsarealer for skogeiere som ønsker det, som hindrer måloppnåelse. Mange skogeiere kjenner ikke til frivillig skogvern og de gunstige erstatningene ved vern. Det kan stat og kommune bidra til å endre.

Disse medlemmer mener at det er behov for bedre informasjon ut til skogeiere om den gunstige ordningen skattefri erstatning for frivillig skogvern. I dag har skogeierorganisasjonene hovedansvar for informasjonen ut til skogeierne. Ettersom mange skogeiere ikke er medlem av en skogeierorganisasjon, er det viktig at offentlige myndigheter bidrar, både fra kommunen, fylkeskommunen, fylkesmannen og miljødirektoratet med god og fyldig informasjon, gjerne i samarbeid med skogeierorganisasjonene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett hvor det ble foreslått å øke bevilgningene til post 35 skogvern med 30 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett hvor bevilgningen til post 35 reduseres med 200 mill. kroner. Disse medlemmer peker på at alle produkter som i dag kan produseres med basis i svart (fossilt) karbon, kan produseres med basis i grønt (fornybart) karbon. Disse medlemmer peker på skogen som en fornybar ressurs og at skog i vekst både fanger og lagrer CO₂. Et aktivt skogbruk er, etter disse medlemmers mening, en forutsetning for å nå klimamålene. Disse medlemmer peker på at skog som ikke hugges, til slutt vil dø og gjennom forråtnelse vil det lagrede karbonet slippes ut i atmosfæren. I fredet skog foregår derfor ikke netto opptak av klimagasser, og disse medlemmer mener et aktivt og bærekraftig skogbruk spiller en viktig rolle i arbeidet med å nå Norges klimaforpliktelser.

Disse medlemmer vil vise til Norsk institutt for bioøkonomi (Nibio) som mener at det av nettoøkningen i stående skog i Norge er grunnlag for å øke avvirkningen med minst 5 millioner kubikkmeter i året. Disse medlemmer vil videre vise til at det er rom for å utnytte skogsavfall i større grad, noe som utgjør anslagsvis 20–30 pst. av biomassen i granskog. Disse medlemmer støtter derfor ikke vern som et virkemiddel knyttet til skogens rolle i klimaarbeidet. Disse medlemmer vil understreke at en fortsatt bærekraftig bruk og forvaltning av norske skogressurser vil ivareta ikke bare muligheten til å bruke skogen aktivt i klimaarbeidet, men også hensynet til skogen som økosystem. Disse medlemmer vil understreke det viktige prinsippet at skogvern skal skje frivillig. Disse medlemmer støtter ikke bruk av tvang på dette området.

På bakgrunn av dette vil disse medlemmer vise til Senterpartiets alternative budsjett hvor bevilgningen til skogvern er redusert. Disse medlemmer vil understreke at det er viktig at de som avstår skog til frivillig vern skal få økonomisk kompensert dette. Disse medlemmer vil imidlertid understreke at Senterpartiet har et helt annet syn på og målsettinger innenfor skogvern enn regjeringen, og ønsker å ta i bruk dette virkemiddelet i mindre grad.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at det i proposisjonen fra Klima- og miljødepartementet står følgende:

«Vernevedtak for områda Innervisten, Nordfjorden, Karlsøyvær, Kaldvåg fjorden og Innhavet, Ytre Karlsøy, Rossfjordstraumen, Rystraumen, Ytre Hardangerfjorden, Lurefjorden og Lindåsosane, Krossfjorden, Børgin, og Skarnsundet er planlagt hausten 2019.»

Disse medlemmer tolker dette som et løfte om at regjeringen har en plan om å sikre vern av Børgin og Skarnsund høsten 2019. Disse medlemmer viser også til at denne teksten i budsjettet utløste stor jubel fra miljøorganisasjoner som har jobbet med saken i flere år.

Disse medlemmer viser imidlertid til svar på budsjettsspørsmål 509 fra Klima- og miljødepartementet hvor det står:

«Områdene Børgin og Skarnsundet er to av til sammen 13 områder som nå er oversendt Klima- og miljødepartementet med tilråding om opprettelse av marine verneområder. Verneforslagene for Børgin og Skarnsundet er fortsatt til behandling. Prosessen med disse verneforslagene ble stilt i bero i 2017, og har derfor tatt lenger tid enn normalt.

Departementet legger vekt på at det skal være god prosess i vernesaker, og at det gis tilstrekkelig tid til prosessen lokalt. Noen saker er mer sammensatte enn andre og vil kreve mer tid.

Departementet viser til svar til Stortinget på skriftlig spørsmål nr. 922 (2017-2018) 19. februar 2018 og spørsmål nr. 966 (2018-2019) 26. februar 2019 om Børgin og Skarnsundet.»

Disse medlemmer mener dette svaret skaper stor usikkerhet rundt det planlagte vernet av Børgin og Skarnsund i Trøndelag. Det er all grunn til å stille spørsmål ved om det i det hele tatt blir noe av vernet. Disse medlemmer mener dette også gir grunn til å stille spørsmål ved om de andre marine områdene som er listet opp og hvor vernevedtak er planlagt høsten 2019, vil bli vernet eller ikke.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre vern av områdene Innervisten, Nordfjorden, Karlsøyvær, Kaldvåg fjorden og Innhavet, Ytre Karlsøy, Rossfjordstraumen, Rystraumen, Ytre Hardangerfjorden, Lurefjorden og Lindåsosane, Krossfjorden, Børgin og Skarnsundet som planlagt høsten 2019.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2020 har foreslått å øke bevilgningen til skogvern på post 35 med 200 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det settes av 315 mill. kroner til skogvern ut over regjeringens forslag.

POST 36 STATLEGE TILEIGNINGAR, MARINT VERN, *kan overføres*

Det foreslås bevilget 6 200 000 kroner på post 36.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det settes av 20 mill. kroner over post 36 til et eget program for etablering av marine nasjonalparker.

POST 37 SKOGPLANTING

Det er ikke foreslått bevilgninger på post 37.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener at skogen er en så viktig del av klimaløsningen at vi ikke kan fortsette vår skogpolitikk slik regjeringen legger opp til. Disse medlemmer vil understreke at det går altfor sent, og at vi derfor ikke greier å bruke skogressursene våre så aktivt at vi kan ta ut den klimanytten det er potensial for. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet derfor har et mål om planting av skog på nye områder. Disse medlemmer viser til at skogplanting på 1 million dekar vil over tid gi et stort opptak

av karbon: 1,8 millioner tonn CO₂ fram til 2050 og et samlet meropptak på 75 millioner tonn fram mot 2100. Disse medlemmer vil peke på rapporten «Planting av skog på nye arealer som klimatiltak», utarbeidet av Miljødirektoratet, Statens landbruksforvaltning og Norsk institutt for skog og landskap, som viser at det kan plantes skog på minst 1 million dekar uten at dette har negative miljøkonsekvenser. Disse medlemmer vil understreke at det allerede er et stort opptak av karbon på norske landarealer. I 2017 var opptaket på 25 millioner tonn CO₂ i skog og på andre arealer i Norge, og disse medlemmer vil understreke at dette tilsvarer omtrent halvparten av norske klimagassutslipp. Det er skog i vekst som fanger og binder karbon, opptaket reduseres når trærne er hogstmodne. Etter disse medlemmers mening er det derfor viktig å sette inn tiltak for å sikre størst mulig opptak av karbon på det skogsarealet vi har. Disse medlemmer vil også påpeke at tilskudd til tettere skogplanting, gjødsling av skog og skogplanteforedling gir økt tilvekst og dermed økt opptak av karbon, og at det er et potensial for å øke opptaket med 2,4 millioner tonn årlig de neste 70–100 årene. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet i alternativt statsbudsjett på Landbruk- og matdepartementets område foreslår å bevilge 10 mill. kroner til skjøtselstiltak. Disse medlemmer mener videre at regjeringen har gjort altfor lite for å legge opp til aktiv bruk og forvaltning av norsk skog, men i stedet har konsentrert seg utelukkende om å verne den. Derfor mener disse medlemmer det er helt nødvendig med et krafttak for skogplanting i den forbindelse, og foreslår en opptrappingsplan på dette området over de neste 10 årene. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet foreslår å bevilge 70 mill. kroner til en samlet skogsatsing, hvor skogplanting på nye arealer er en stor del av satsingen.

POST 38 RESTAURERING AV MYR OG ANNA VÅTMARK, kan overføres

Det foreslås bevilget 16 625 000 kroner på post 38.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet, viser til at myrer og annen våtmark må restaureres for å innfri målsettingene om god økologisk tilstand, og Stortinget har i sin behandling av Meld. St. 14 (2015–2016) Natur for livet satt som mål at 15 pst. av forringede økosystemer skal restaureres innen 2025. Dette ambisiøse målet krever rask og kraftfull innsats. Restaurering av myr er også et effektivt tiltak for å redusere klimagassutslipp. Plan for restaurering av våtmark i Norge 2016–2020 må derfor sikres midler for å gjennomføres.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til forslag i Sosialistisk Venstrepartis

alternative statsbudsjett for 2020 hvor det bevilges 20 mill. kroner til dette ut over regjeringens forslag.

Dette medlem vil vise til at bruk av det ufornybare råstoffet torv i f.eks. hagejord er en betydelig kilde til klimagassutslipp, og det er bra at det nå lages en plan for utfasing av torv. Det er flere måter å oppnå målet på. En mulighet er et forbud, en annen er en avgiftsbelegging i likhet med mange andre karbonkilder. Avgift kan være et ryddig grep som synliggjør de egentlige kostnadene ved disse naturinngrepene og klimagassutslippene, og skaper insentiv for å bruke alternative råstoffer. Avgift på bruken av torv vil sikre at det ikke blir forskjell på om torven kommer fra norske eller utenlandske kilder. Dette medlem vil vise til forslag i Innst. 2 S (2019–2020) hvor det fremmes forslag om utredning av slik avgift.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at å restaurere myr og annen våtmark er et viktig klimatilpassingstiltak, og at myr og våtmark tar opp og lagrer store mengder karbon. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det settes av 12 mill. kroner på post 38 sammenlignet med regjeringens forslag.

POST 39 OPPRYDDINGSTILTAK, kan overføres, kan nyttast under postane 69 og 79

Det foreslås bevilget 12 483 000 kroner på post 39.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2020 har foreslått å øke bevilgningen til oppryddingstiltak med 20 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Dette er viktig for å starte opp arbeidet med opprydding av gamle miljøgifter i Hammerfest havn.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at innsatsen for opprydding av forurenset sjøbunn trenger en kraftig styrking. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det settes av 30 mill. kroner på post 39 ut over regjeringens forslag.

POST 61 TILSKOT TIL KLIMATILTAK OG KLIMATILPASSING, kan overføres

Det foreslås bevilget 187 832 000 kroner på post 61.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at de offentlige etater, kommunene og fylkeskommunene har en nøkkelrolle i arbeidet og er helt avgjørende for å redusere klimautslipp og bidra til gode lokalsamfunn. Flertallet mener det er behov for å styrke kunnskapen i kommunene, slik at innsatsen for

klimaforebygging og andre tiltak som reduserer klimautslippene, styrkes gjennom å øke klimasatsmidlene til kommunene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett hvor det foreslås å øke bevilgningene til post 61, klimatiltak og klimatilpasning med 42 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre karbonberegninger på alle store byggeprosjekter i statlig regi.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide klimaregnskap for alle statlige virksomheter fra 2020 – inkludert Scope 3 fra 2021.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at staten skal lease utstyr framfor å kjøpe der det gir lavere klimaavtrykk og der det ikke er store forskjeller i kostnadene.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stille krav om lavest mulig klimaavtrykk i all statlig transport.»

Komiteen vil trekke frem kommunenes viktige rolle i klimaarbeidet – både som myndighet, eier, innkjøper, tjenesteleverandør og pådriver. I kommunene er det også mulig å differensiere politikken etter hvilke utfordringer og muligheter som finnes lokalt. Komiteen ser at kommunene derfor egner seg godt til å forvalte og håndtere gode og lokalt tilpassede klimaløsninger.

Komiteen viser til ordningen Klimasats, med formål å fremme klimatiltak i kommuner og fylkeskommuner ved å støtte prosjekt som bidrar til reduserte utslipp. Komiteen vil peke på at både små og store kommuner over hele landet har fått støtte til et mangfold av ulike klimatiltak, og at Miljødirektoratet oppgir å ha mottatt rekordmange søknader i 2019.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet ser at regjeringen ikke prioriterer lokale klimaløsninger som klimasatsmidlene representerer i henhold til den økende aktiviteten, og viser i den forbindelse til

Senterpartiets forslag om å styrke ordningen med 60 mill. kroner i alternativt budsjett.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at Klimasats er en svært populær ordning, og at det allerede tidlig i vår var kommet inn søknader for over en halv milliard, mens potten for 2019 var på kun 200 mill. kroner. Kommunene vil altså søke, og har lyst til å bli klimavennlige. I en tid med klimakrise trengs det mer penger til kommunene for å legge om driften i klimavennlig retning. De må være i stand til å kreve de gode løsningene når de skal kjøpe inn; løsninger som presser næringslivet til å endre seg og utvikle seg teknologisk. Det kreves kompetanse og tid for å stille disse kravene, det er et kontinuerlig arbeid. Kommunene bør derfor i større grad få midler til å ansette rådgivere for å utarbeide anbud, rådgi i egen drift og bevisstgjøre organisasjonene. Det er kommunene og fylkeskommunene som har bidratt til elfergerevolusjonen, men de trenger støtte for å klare å få prosjekter og kompetanse opp og stå.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2020 hvor det er satt av 100 mill. kroner ut over regjeringens forslag til Klimasatsordningen, og 50 mill. kroner til flere miljørådgivere på denne posten. Dette medlem vil også vise til at det på ramme 18 er satt av 300 mill. kroner på kap. 572, post 60 til nullutslippsløsninger for ferge og hurtigbåter for å støtte fylkene i den omstillingen de har ledet, men som har ført til høyere kostnader.

POST 63 RETURORDNING FOR KASSETE FRITIDSBÅTER

Det foreslås bevilget 2 000 000 kroner på post 63.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at returordningen for småbåter, også kjent som «panteordning», skal bidra til færre kasserte båter og mer materialgjenvinning. Dette medlem mener antall steder for innlevering av båter må økes, og at kommunen skal kunne lete opp herreløse båter for gjenvinning. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett hvor det er foreslått 30 mill. kroner på post 63 ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener det er behov for en kraftig styrking av bevilgningene til klimatiltak og klimatilpasning i kommunene, og viser til sitt alternative statsbudsjett der det foreslås å øke bevilgningen til post 61 med 400 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

POST 65 TILTAK I KOMMUNAR MED ULVEREVIR I HEDMARK, AKERSHUS OG ØSTFOLD

Det foreslås bevilget 20 560 000 kroner på post 65.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Dokument nr. 15:155 (2019–2020) og statsråd Ola Elvestuens svar på spørsmålet om hva disse midlene konkret brukes til. Etter disse medlemmers syn er listen over tiltak som statsråden presenterer i sitt svar, verken i samsvar med, eller en løsning på, de utfordringene som de som lever i ulvesonen faktisk opplever. Disse medlemmer viser til at dette er midler som i prinsippet skal kompensere spesifikt for den konflikten som mange opplever i områder med store utfordringer knyttet til regjeringens ulvepolitikk. Disse medlemmer viser til Stortingets vedtak i det såkalte ulveforliket, jf. Innst 330 S (2015–2016), hvor regjeringen ble bedt om å utrede mulige økonomiske ordninger for tap av rettigheter og andre belastninger innenfor ulvesonen. Disse medlemmer kan ikke se at tilskuddsordningen til forebyggende og konfliktreduserende tiltak slik den praktiseres, er svar på denne bestillingen. Disse medlemmer mener at så lenge den ikke gir kompensasjon for tapte rettigheter, og heller ikke kompenserer andre belastninger i ulvesonen, er den ikke i tråd med intensjonen for den utredningen Stortinget ba om. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet mener at folk i disse områdene lever med en unødvendig stor belastning som følge av nasjonal politikk, og at dette bærer preg av å være rent symbolske midler som ikke er i nærheten av å møte behovet. Disse medlemmer viser derfor til at midlene bevilget under denne posten foreslås omprioritert i sin helhet til post 73, og til de ordinære midlene til tilskudd til rovdyrtiltak i Senterpartiets alternative statsbudsjett.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det i partiets alternative statsbudsjett er foreslått en økning på posten med 10 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å øke post 65 med 15 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

POST 69 OPPRYDDINGSTILTAK, *kan overføres, kan nyttast under postane 39 og 79*

Det foreslås bevilget 74 962 000 kroner på post 69.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at det samlede behovet for opprydding i forurenset sjøbunn og jord er stort. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å styrke post 69 med 200 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

POST 70 TILSKOT TIL VASSMILJØTILTAK, *kan overføres*

Det foreslås bevilget 40 792 000 kroner på post 70.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne ønsker å styrke arbeidet med gjennomføring av kostnadseffektive miljøtiltak for å nå miljømålene i vannforvaltningsplanene. Dette medlem viser i den forbindelse til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å øke bevilgningen over post 70 med 83 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

POST 71 MARIN FORSØPLING, *kan overføres*

Det foreslås bevilget 70 290 000 kroner på post 71.

Komiteen viser til at forsøpling i havet og langs strendene er et økende problem – både globalt og lokalt – og videre at det lenge har vært spådd at det i 2050 vil være mer plast enn fisk i havet. Komiteen viser til at plast i økende grad fører til død og lidelse hos sjøfugl, fisk og andre havlevende dyr, men at regjeringen til tross for dette ikke styrker bevilgningene til det nasjonale arbeidet på dette området. Komiteen vil påpeke det store, folkelige og økende engasjement knyttet til marin forsøpling, og at det derfor er viktig at det bevilges midler til opprydding og forebyggende arbeid, både i strandsonen og på sjøbunnen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet vil vise til Senterpartiets alternative budsjett i den forbindelse, hvor det foreslås å bevilge ytterligere 5 mill. kroner for å videreføre arbeidet mot marin forsøpling.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser i tillegg til behovet for en ordning som dekker behandling av eierløst avfall fra frivillige innsamlingsaksjoner på land, som pr. nå er en utfordring for dem som tar initiativ til denne type aksjoner.

Flertallet mener at Norge bør ta en internasjonal lederrolle for å rydde plast i havet, og at det må igangsettes operasjoner i land der plastforurensningen er størst, i samarbeid med forskningsmiljøer, EU og FN.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett er foreslått en økning på posten med 50 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å innføre en tilskuddsordning som dekker kostnadene forbundet med leveranser av avfall etter frivillige ryddeaksjoner. Ordningen må ses i sammenheng med den ordningen som allerede er innført knyttet til marin forsøpling og spredning av mikroplast. Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om dette i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2020.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at vi allerede har en tilskuddsordning til marin forsøpling, under kap. 1420, post 71. Disse medlemmer påpeker at Hold Norge Rent administrerer denne ordningen, og tar imot oppsamlet marint avfall fra organisasjoner, lag etc.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne ønsker å etablere «Fishing for litter» som en landsdekkende og permanent belønningsordning som gir fiskere incentiver til å levere marint avfall. Dette medlem viser i den forbindelse til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å øke bevilgningen over post 71 med 75 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

POST 72 ERSTATNING FOR BEITEDYR TEKNE AV ROVVILT, *overslagsløyving*

Det foreslås bevilget 141 361 000 kroner på post 72.

POST 73 TILSKUDD TIL ROVVILTILTAK, *kan overførast*

Det foreslås bevilget 80 426 000 kroner på post 73.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til sitt utgangspunkt om at rovdyrforvaltningen skal være en del av den helhetlige natur- og miljøforvaltningen i Norge, fordi en forsvarlig og aktiv forvaltning gjør at vi kan benytte naturressursene over hele landet. Disse medlemmer viser videre til at rovdyrpolitikken byr på store og stadig økende utfordringer flere steder i landet, og at midlene til forebyggende og konfliktdempende tiltak i rovdyrforvaltningen derfor er svært viktige. Disse medlemmer vil understreke hvordan disse midlene finansierer en rekke viktige tiltak, som kostnader til kompensasjon for kommunale jaktlag ved skadefelling og kompetansetiltak for jegere.

Disse medlemmer er spesielt opptatt av at det skal være mer midler tilgjengelig til konkrete tiltak som fungerer i områder der rovdyr, beitedyr og befolkning lever i konflikt, og at dette må innebære muligheten til å drive effektiv lisensjakt, like fullt som å drive ekstra tilsyn i beiteområder. Disse medlemmer vil understreke at det er behovet som til enhver tid må avgjøre tiltaket, og at det må være effektivitet i systemet for felingstillatelser og ekstraordinære tiltak.

Disse medlemmer mener dette er en linje som bygger opp under det vi kjenner som en ansvarlig og langsiktig forvaltning av rovvilt i Norge.

Disse medlemmer vil understreke at Stortingets rovviltforlik ligger fast og hjemler forvaltningen av rovdyr i Norge. Disse medlemmer merker seg at det fremgår av Granavolden-plattformen at regjeringen vil følge de to rovviltforlikene inngått i Stortinget. Likevel ser disse medlemmer at konfliktlinjen i dagens rovdyrpolitikk øker, og at dette gjør det nødvendig å sette i verk mer omfattende tiltak enn det som blir gjort i dag. Disse medlemmer vil påpeke hvor viktig det er at tiltakene er så treffsikre og lokalt forankret som mulig. Disse medlemmer viser til Senterpartiets alternative budsjett og forslag om å omprioritere midlene på området, og styrke tilskuddspotten til rovvilttiltak med 20 mill. kroner. Disse medlemmer vil i den forbindelse vise til egne merknader under post 65.

POST 74 CO₂ KOMPENSASJONSORDNING FOR INDUSTRIEN

Det foreslås bevilget 1 472 500 000 kroner på post 74.

POST 75 UTBETALING FOR VRAKPANT OG TILSKOT TIL KØRETØY OG FRITIDSBÅTAR, *overslagsløyving*

Det foreslås bevilget 586 176 000 kroner på post 75.

POST 76 REFUSJONSORDNINGAR, *overslagsløyving*

Det foreslås bevilget 170 659 000 kroner på post 76.

POST 77 YMSE ORGANISASJONAR OG STIFTELSAR M.M.

Det foreslås bevilget 15 416 000 kroner på post 77.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet foreslår at «Folkeaksjonen Ny rovviltpolitikk» får statlig grunnstøtte over Klima- og miljødepartementets budsjett i tillegg til over Landbruks- og matdepartementets budsjett. Disse medlemmer mener dette vil være en prinsipiell markering av at rovvilt også hører inn under miljøforvaltningen i Norge. Disse medlemmer viser i den forbindelse til partiets alternative budsjett, hvor det foreslås å bevilge 1 mill. kroner til dette formålet.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at organisasjonene og stiftelsene som mottar støtte over post 77, gjør en god og viktig jobb for natur og friluftsliv. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det settes av 8 mill. kroner på post 77 ut over regjeringens forslag.

POST 78 FRILUFTSFORMÅL, *kan overførast*

Det foreslås bevilget 183 891 000 kroner på post 78.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk

Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, vil påpeke hvordan samfunnet kan spare store summer årlig på at flere er i aktivitet. Flertallet vil i den forbindelse vise til at det, til tross for tverrpolitisk enighet om at friluftsliv kan gi store folkehelsegevinster, ikke bevilges midler som står i forhold til det ambisjonsnivået Stortinget har gitt uttrykk for, blant annet under behandlingen av stortingsmeldingen om friluftsliv i 2016. Flertallet er opptatt av at friluftsliv er en arena for alle, uavhengig av helse, sosial bakgrunn og økonomi. Flertallet mener derfor at tiltak som fremmer glede og tilgjengelighet til gode naturopplevelser, er viktig.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser i den forbindelse til Senterpartiets alternative budsjett, hvor det foreslås 10 mill. kroner til dette formålet i tillegg til regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil påpeke at midler til friluftsmål favner en stor gruppe og mange tiltak – blant annet friluftaktivitet for personer med innvandrerbakgrunn, driftsstøtte til friluftsansjoner og ulike gode prosjekter knyttet til friluftsliv.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett ble foreslått en økning på posten med 50 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett foreslår en innsatspakke der tilskuddet til friluftsmål over post 78 økes med totalt 98 mill. kroner. Av dette settes det av 30 mill. kroner til tilrettelegging av friluftslivsområder; 10 mill. kroner til stisatsing, som er et hovedtiltak i handlingsplanene for friluftsliv; 5 mill. kroner til skjærgårdstjenesten; 30 mill. kroner til aktivitetstiltak, hvorav 5 mill. kroner til aktivitetstiltak for innvandrere; 10 mill. kroner til nasjonal turportal; 10 mill. kroner til å styrke friluftslivsansjoner og friluftsråd og 3 mill. kroner til pilotprosjekt med kommunale aktivitetsråd.

POST 81 NATURARV OG KULTURLANDSKAP, *kan overføres, kan nyttast under post 21*

Det foreslås bevilget 66 311 000 kroner på post 21.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der bevilgningen over post 81 økes med 35 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Det legges til et nytt formål i arbeidet med verdensarvområder og kulturlandskap, nemlig å stoppe tapet av naturmangfold i verdensarvområder og kulturlandskap gjennom aktiv skjøtsel. 5 mill. kroner øremerkes også satsing på vill-

rein. I tillegg ønsker dette medlem en kraftig opptrapping av antallet utvalgte kulturlandskap.

POST 82 TILSKOT TIL TRUGA ARTAR OG NATURTYPAR, *kan overføres*

Det foreslås bevilget 45 355 000 kroner på post 82.

Komiteen viser til at naturen skaffer oss ren luft, rent vann, stabilt klima og høstbare overskudd av fornybare ressurser fra hav og vassdrag, skoger og landområder.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet, vil prioritere kunnskap og forskning og øke tilskudd til å stanse tap av arter og naturtyper i tillegg til vern av skog. Flertallet vil følge opp de nasjonale målene for natur og arts mangfold ved å styrke innsatsen for å sikre at økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester, at ingen arter og naturtyper skal utryddes, at utviklingen for truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres, og at et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende generasjoner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at norsk natur er under stort press, og at mange arter trenger en redningsaksjon. Vi trenger langt flere prioriterte arter og utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven, og disse medlemmer mener kunnskapsgrunnlaget for truede arter og naturtyper må bedres, blant annet gjennom Artsdatabankens artsprosjekt, slik at de kan ivaretas der de lever. Disse medlemmer mener også kommuner, grunneiere, næringsliv og frivillige ansjoner må få mer ressurser til bevarings- og skjøtselstiltak for å bevare truede arter og naturtyper.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, hvor det foreslås å øke bevilgningen til naturforvaltning post 82 Tilskudd med 35 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at utvalgte naturtyper og prioriterte arter er blant de viktigste verkøyene Norge har for å sikre at naturtyper og arter oppnår bedre tilstand, og må benyttes og finansieres i langt større grad enn i dag. Regjeringen har i Norsk handlingsplan for naturmangfold et hovedmål om at ingen arter skal utryddes, og at tilstanden for truede og nær truede arter skal bedres. Det er i dag bare 6 utvalgte naturtyper og 13 prioriterte arter.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det ble satt av 30 mill. kroner til dette formålet ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at tilstanden i de marine økosystemene i Norge mange steder er forholdsvis god, men variasjonen er stor både geografisk og med tanke på ulike deler av naturen. For eksempel står det svært dårlig til med mange sjøfugler og visse fiskebestander. Det må utarbeides og følge med finansiering for en handlingsplan for sjøfugl.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti derfor har foreslått å bevilge 10 mill. kroner til dette ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å øke bevilgningen over post 82 med 60 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag, fordelt på 25 mill. kroner som øremerkes konkret oppfølging av eksisterende handlingsplaner, 25 mill. kroner som øremerkes utvikling av nye faggrunnlag og handlingsplaner, samt 10 mill. kroner som øremerkes oppfølging av tiltak for sjøfugler.

POST 83 TILSKOT TIL TILTAK MOT FRAMANDE ARTAR, *kan overføres*

Det foreslås bevilget 4 000 000 kroner på post 83.

POST 84 INTERNASJONALT SAMARBEID

Det foreslås bevilget 5 508 000 kroner på post 84.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne er av den oppfatning at Norge bør bidra mer med prosjektfinansiering av internasjonale organisasjoner, blant annet av det internasjonale naturpanelet IPBES. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det settes av 3 mill. kroner på post 84 ut over regjeringens forslag.

POST 85 NATURINFORMASJONSSENTER, *kan overføres*

Det foreslås bevilget 75 413 000 kroner på post 85.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at Møre og Romsdal har tre nasjonalparker, men ingen besøksentre som kan ta en rolle i arbeidet med en bærekraftig forvaltning av nasjonalparkene, blant annet gjennom at besøkende og andre kan lære om verneformålet. Flertallet viser til planene om å etablere

et slikt besøksenter ved Norsk Tindesenter i Rauma kommune. Planene har tilslutning fra Møre og Romsdal fylkeskommune, Rauma kommune og nasjonalparkstyrene for Reinheimen nasjonalpark og Dovrefjell-Sundalsfjella Nasjonalpark. Flertallet viser til at Tindesenteret oppfyller autorisasjonskravene til et nasjonalparkbesøksenter, og ber regjeringen finne en grunnfinansiering for etablering av et besøksenter knyttet til Norsk Tindesenter i Rauma kommune.

Flertallet viser til at det i regjeringens budsjettforslag er foreslått å øke bevilgningene til nye besøksenter for natur. I denne sammenheng mener flertallet at det er viktig at et besøksenter i Møre og Romsdal prioriteres opprettet.

Flertallet viser til at det er opprettet et nytt nasjonalt villakssenter i Norge. Senteret er etablert som stiftelse og vil ha enheter på fire steder i landet. Lyngdal, Lærdal, Namsos og Tana er vertskommuner.

Flertallet mener Norge har et særlig stort ansvar for å forvalte villaksen og for å ta bedre vare på våre laksefisker i alle våre nasjonale laksevassdrag. Flertallet mener det er viktig med gode kunnskapsmiljøer som både kan bidra med informasjon og kunnskapsformidling og kunnskapsinnhenting om vill laksefisk tilknyttet våre nasjonale laksevassdrag, da flertallet mener det er et nasjonalt ansvar å sikre en bærekraftig forvaltning av villaksen i hele Norge. Det nye nasjonale villakssenteret vil etter flertallets syn ikke sikre en helhetlig forvaltning av villaksen og våre anadrome laksefisker i alle våre laksevassdrag.

Flertallet mener at det bør etableres en autorisasjonsordning for villakssentre, på lik linje med besøks- og naturinformasjonssentrene, i tilknytning til våre store nasjonale laksevassdrag. Flertallet viser til det arbeidet som pågår i Nordreisa, hvor kommune, fylkeskommune, lakselveiere og næringslivet samarbeider om å opprette et kunnskaps- og besøksenter for anadrome laksefisker i Reisa.

Flertallet mener at slike regionale villakssentre vil kunne formidle kunnskap om vill laksefisk ut over de områdene som stiftelsen Nasjonalt villakssenter vil ivareta.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en autorisasjonsordning for regionale villakssentre og legge fram en sak om dette for Stortinget i revidert nasjonalbudsjett for 2020.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det settes av 8 mill. kroner til naturinformasjonssentre ut over regjeringens forslag.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at autoriserte naturinformasjonssentre kan søke kompetansetilskudd til oppgaver som nøytrale kunnskapsformidlere/kompetansesenter. Disse medlemmer viser til at en større andel av de autoriserte sentrenes finansiering bør overføres direkte til sentrene ut fra sentrets autorisasjoner, som gjenspeiler sentrenes informasjons- og tilretteleggingsansvar som nøytrale kunnskapsformidlere. Ressurser kan da omfordes fra å skrive og behandle prosjektsøknader, til oppgaven med å formidle kunnskap om natur, verneverdier og mer kontakt med næringslivet, i tråd med den nye merkevarebyggingen av nasjonalparkene.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fordele mer av midlene i post 85 (Naturinformasjonssentre) direkte ut til sentrene med utgangspunkt i autorisasjoner, for å fordele ressurser fra prosjektskriving og søknadsbehandling til direkte aktivitet som nøytrale kunnskapsformidlere, i tråd med merkevaren Norges nasjonalparker.»

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at det oppleves en voldsom vekst i reiselivet, og behovet for god besøksforvaltning og kunnskapsformidling er stor. Dette flertallet er positive til at det åpnes for autorisasjon av nye besøkssentre, og mener økte rammer for nye besøkssentre er noe som bør vurderes ved kommende budsjettprosesser.

Dette flertallet viser til pilotprosjektene med digitalisering og bruk av blant annet apper og droner i nasjonalparkforvaltningen. Dette er et viktig utviklingsarbeid både for brukere og publikum samt for forvaltningen. Det er behov både for å oppdatere tilbudet til publikum i tråd med dagens forventninger, samt behov for å gjøre erfaringer og etablere standarder.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, vil understreke naturinformasjonssentrenes viktige oppgave som alternative formidlere av kunnskap til brede grupper. Flertallet vil i denne sammenheng peke på den enstemmige merknaden fra energi- og miljøkomiteens behandling av statsbudsjettet i fjor, der planene som Sigdal og flere Numedalskommuner har for et nytt, nasjonalt naturinformasjonssenter for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat. Det foreligger gode planer for en etablering av dette ved Eggedal Mølle i Sigdal, men de har, til tross for gode søknader til myndighetene, ikke fått noen midler til å ferdigstille et

forprosjekt. Dette senteret vil gi informasjon om hvilke verdier som lå til grunn for fredningen, og skogens betydning for artsmangfold og friluftsliv. Men senteret vil også gi informasjon om skogen som viktig næring, både i nåtid, fortid og framtid.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2020 har foreslått å øke bevilgningen til naturinformasjonssentre med følgende fordeling: 5 mill. kroner til Runde miljøsentre, 2 mill. kroner til skogvernssentre i Trillemarka og 5 mill. kroner til fossesentre i Gaular.

POST 86 (NY) VILLSVIN

Komiteen er bekymret for utbredelsen av villsvin i norsk natur. Villsvin regnes som en fremmed art og kan gjøre stor skade på landbruket og naturmangfoldet i Norge, blant annet gjennom potensiell spredning av afrikansk svinepest. Komiteen viser til at «Handlingsplan mot villsvin 2020–2024», utarbeidet av Miljødirektoratet og Mattilsynet i samarbeid med Norges Bondelag, Norsk bonde- og småbrukarlag, Norges Skogeierforbund, NORSKOG og Norges jeger- og fiskerforbund, nå er oversendt Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet. Målet med handlingsplanen er at det skal være minst mulig villsvin i Norge, spredt over et minst mulig område. Komiteen imøteser regjeringens vurderinger av handlingsplanen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser i den forbindelse til at Vitenskapskomiteen for mat og miljø (VKM), på oppdrag fra Mattilsynet og Miljødirektoratet, i 2018 la fram en vurdering av konsekvenser for miljø og helse dersom villsvin fikk etablere seg i Norge. Flertallet viser til at villsvin er definert som en fremmed art i Norge og ansett for å kunne innebære høy økologisk risiko. Flertallet vil understreke at villsvinpopulasjonen i Norge sannsynligvis vil vokse og spre seg til nye områder i løpet av få år, dersom det ikke settes inn drastiske tiltak. Flertallet ser også med stor bekymring på spredningen av den svært smittsomme virusykdommen afrikansk svinepest, som byr på store utfordringer for svinenæringen flere steder i verden. Flertallet mener at regjeringen ikke setter inn kraftige nok virkemidler og ikke ser ut til å ta på alvor den alvorlige situasjonen knyttet til spredning av denne sykdommen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, der det settes av 10 mill. kroner til en ny post for villsvinbegrensende tiltak. Disse medlemmer mener det er viktig å komme raskt i gang med tiltak som bekjemper en alle-

rede etablert stamme, og som hindrer ytterligere fast etablering. Disse medlemmer mener det må lages en plan for å holde villsvin ute av norsk fauna på lang-siktig basis, og at disse planene må innebære muligheter for statlig jakt, samt tiltak som skuddpremie, tillatelse til bruk av egnet hund og egnet jaktform.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Senterpartiet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere tiltak som organisert statlig jakt og skuddpremie ved gjennomføringen av Handlingsplan mot villsvin 2020–2024.»

3.2.8 Kap. 4420 Miljødirektoratet

Det foreslås bevilget 150 813 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen i 2019 var på 137 107 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

3.2.9 Kap. 1422 Miljøvennleg skipsfart

Det foreslås bevilget 33 894 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen i 2019 var på 12 557 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

Dette er en økning på 21 337 000 kroner i forhold til saldert budsjett i 2019.

Komiteen viser til at dette kapitlet dreier seg om dekning av drifts- og lønnsutgifter for Sjøfartsdirektoratet i arbeidet med miljøvennlig skipsfart, i tillegg til midler til Grønt skipsfartsprogram samt Grønt kystfartsprogram.

Komiteen viser til regjeringens maritime strategi, Maritime muligheter – blå vekst for en grønn fremtid, og de tiltak som der skisseres for å redusere utslippene fra skipsfarten. Komiteen peker på at bruk av mer klima- og miljøvennlig drivstoff og energieffektive skip er nøkkelfaktorer i dette henseende. Komiteen understreker at arbeidet med å redusere utslipp av SO₂, NO_x og andre klimagasser står sentralt i Sjøfartsdirektoratets arbeid for en mer miljøvennlig skipsfart.

Komiteen viser til regjeringens ambisjon for nærskipsfarten om at 40 pst. av skipene i nærskipsfarten i 2030 skal benytte biodrivstoff eller være lav- og nullutslippsskipsfartøy. Komiteen peker på viktigheten av å sikre et godt samarbeid mellom myndigheter og næringsliv for å oppfylle denne målsettingen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser videre til regjeringens handlingsplan for grønn skipsfart, som ble lagt frem i juni 2019, med tiltak for å nå ambisjonen om å halvere utslippene fra innenriks sjøfart og fiske innen 2030, herunder å stimulere til lav- og nullutslippsløsninger i alle fartøyskategorier.

Komiteen viser til at den norske maritime næringen er en stor verdiskapnings- og sysselsettingsarena i Norge. Totalt er om lag 85 000 personer sysselsatt i maritim næring i Norge i dag, og næringen står for om lag 142 mrd. kroner i årlig verdiskapning, som utgjør 8 pst. av den totale verdiskapningen i norsk næringsliv.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til regjeringens maritime strategi, Maritime muligheter – blå vekst for en grønn fremtid, og de tiltak som der skisseres for å redusere utslippene fra skipsfarten. Flertallet peker på at bruk av mer klima- og miljøvennlig drivstoff og energieffektive skip er nøkkelfaktorer i dette henseende.

Komiteen viser til at Norge er en moderne og innovativ sjøfartsnasjon som innehar en ledende rolle i utviklingen av de maritime næringer internasjonalt. Samtidig som skipsfarten genererer store verdier i Norge, er den også en alternativ og svært miljøvennlig transportform.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, er derfor opptatt av at Sjøfartsdirektoratet medvirker til at norsk maritim næring er minst like miljøeffektiv som alternative transportformer, gjennom gode tekniske og operasjonelle forhold, for å forebygge unødig forurensning og andre miljøskader.

Komiteen viser til forslaget fremmet under behandlingen av Meld. St. 41 (2016–2017) om å utrede strengere reguleringer for gråvanns- og svartvannsutslipp fra cruiseskip. På bakgrunn av dette har regjeringen igangsatt et arbeid hos Sjøfartsdirektoratet med sikte på å innføre strengere krav til utslipp av kloakk fra skip langs hele Norges kyst. Sjøfartsdirektoratet har også i oppdrag å utrede om utslippskrav som er innført for skip i verdensarvfjordene, kan innføres i andre fjorder.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti ber regjeringen komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett for 2020 med en status på oppfølgingen av handlingsplanen for grønn skipsfart. Disse medlemmer ber spesielt Klima- og miljødepartementet redegjøre for hvordan de ulike virkemidler og støtteordninger er innrettet for å stimulere til nullutslippsteknologi i ferje- og hurtigbåtsektoren, og hvordan regjeringen vil følge opp handlingsplanen i inntektssystemet til fylkeskommunene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Miljøpartiet De

Grønne viser til at Norge er en stor sjøfartsnasjon med en komplett maritim næringsklynge. I overgangen til mer klima- og miljøvennlig skipsfart representerer kompetansemiljøene innen våre maritime næringer et konkurransefortrinn som disse medlemmer vil bygge videre på. Samtidig viser disse medlemmer til at det er et betydelig behov for flåtefornyelse i nærskipsfarten. En flåtefornyelse er et viktig klima- og miljøtiltak og vil bidra til at Norge når sine utslippsforpliktelser og mål de neste årene. Fornyelse av nærskipsfarten representerer en mulighet for at Norge kan gjøre en global forskjell innen klima. For å stimulere til dette er det nødvendig å styrke innsatsen på flere områder. I nærskipsfarten er høy alder på skipene en stor utfordring, noe som både gir store klimautslipp men også går utover effektiviteten i flåten.

Disse medlemmer viser til at det i 2016 ble etablert en ordning med kondemneringsordning til skip i nærskipsfart. Kondemneringsordningen var ment å bidra til at eldre skip i norske farvann fases ut og erstattes med nyere og mer klimavennlige og energieffektive skip.

Disse medlemmer viser til at regjeringen besluttet å avvike kondemnerings- og innovasjonslåneordningen for grønn fornyelse av skip i nærskipsfart i 2019. Disse medlemmer mener dette er uheldig, da en slik ordning har vært etterspurt av næringen. Disse medlemmer mener en heller burde endret på innretningen til ordningen. Derfor mener disse medlemmer at ordningen bør gjeninnføres, og at det stilles krav til fartøyets klima- og miljøprofil.

Disse medlemmer vil sette krav til offshore supply-skip om lavutslippsløsninger fra 2025 og nullutslipp fra 2030, for å kutte utslipp og stimulere næringsutvikling. Et nøkternt anslag tilsier at det vil gi et kutt i klimautslipp på 2 millioner tonn i perioden 2021–2030.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stille krav til offshore supply-skip om lavutslippsløsninger fra 2025 og nullutslipp fra 2030.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti støtter forslaget for å få ned klimagassutslippene og vil få fortgang i å realisere null- og lavutslippsløsninger for offshore supply-skip. Dette medlem vil vise til eget forslag i Innst. 13 S (2019–2020) (transport- og kommunikasjonskomiteens innstilling), hvor det er fremmet følgende forslag: «Stortinget ber regjeringen stille krav til offshore supply-skip om null- eller lavutslippsløsninger fra 2025 og nullutslipp fra 2030. Det skal stilles krav om at det første hydrogendrevne skipet i supplyflåten tas i bruk senest i

2022». Dette medlem vil derfor stemme primært for dette, men subsidiært for forslaget i denne innstillingen.

3.2.10 Kap. 1423 Radioaktiv forurensing i det ytre miljø

Det foreslås bevilget 28 518 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen i 2019 var på 27 040 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

3.2.11 Kap. 4423 Radioaktiv forureining i det ytre miljø

Det foreslås bevilget 1 000 000 kroner på kap. 4423, post 1.

3.2.12 Kap. 1425 Fisketiltak

Det foreslås bevilget 17 244 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen i 2019 var på 16 796 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

Komiteen mener det er viktig at bruken av midlene skjer i dialog med brukerne, samt lokal regional fiskeforvaltning. Komiteen viser til målsettingen med tilskuddsordningen for fiskeformål. Komiteen vil påpeke viktigheten av at disse midlene forvaltes i tråd med målsettingen. Komiteen mener videre at allmennhetens tilgang til gode naturopplevelser, friluftsliv og fiske fremmer god helse, rekreasjon og livskvalitet. Komiteen vil påpeke viktigheten av at en kunnskapsbasert ressursforvaltning skal ligge til grunn for beskatning av fisk. Komiteen mener det er viktig å medvirke til at bestandenes reproduksjon, høstingspotensial og genetisk integritet forbedres, og å videreføre allmennhetens tilgang til fiske, friluftsliv og naturopplevelser.

3.2.13 Kap. 1428 Enova SF

Det foreslås bevilget 3 184 450 000 kroner på kap. 1428, post 50 Overføring til Klima- og energifondet, jf. Prop. 1 S (2019–2020).

Komiteen viser til at Enova er et sentralt virkemiddel i arbeidet med å fremme innovasjon og utvikling av nye klima- og energiløsninger.

Enova skal forvalte midlene fra klima og energifondet, og Enova sitt fokus skal være rettet mot klima og innovasjon. Formålet er å medvirke til reduserte klimautslipp og styrke forsyningsikkerheten for energi- og teknologiutvikling, som på lengre sikt skal medvirke til reduserte klimagassutslipp. Enova skal etablere virkemidler med sikte på å oppnå varige markedsendringer. Videre har komiteen merket seg at Enova skal prioritere innsatsen der mulighetene til å påvirke utviklingen er størst, og mot teknologier og løsninger som er tilpasset lavutslippssamfunnet og bidra til å oppfylle Norges klimaforpliktelser i 2030.

Komiteen mener at en styrking av Enova er helt avgjørende for en omstilling av samfunnet. Komiteen viser til at Enova er et sentralt virkemiddel for innovasjon og teknologiutvikling på veien mot å kutte utslipp, samtidig som næringslivet må skape nye verdier.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at denne regjeringen har økt bevilgningen til Enova med 1,5 mrd. kroner (78 pst.) siden 2013, til dagens bevilgning på 3,2 mrd. kroner, og at Enova med dette er blitt et kraftig virkemiddel for å gjennomføre en omstilling til lavutslippssamfunnet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at det allerede er det avsatt 2,3 mrd. kroner over de 4 neste årene til Equinors havvindsatsing, i tillegg til at 0-utslipp i næringstransport er lagt innenfor Enovas ramme gjennom «nullutslippfondet». Dette medfører at det blir mindre penger til andre viktige klimamål. Flertallet mener det er behov for å øke midlene til Enova for å legge til rette for 0-utslippsløsninger i transportsektoren, ved utbygging av flere ladestasjoner og hydrogen over hele landet, midler til landstrøm og 0-utslipp i havnene, lavutslippsløsninger i skipsfarten og støtte til klimateknologi og styrke andre tiltak i industrien.

Tiltak i transportsektoren er avgjørende for å redusere klimautslippene i ikke-kvotepiktig sektor. Flertallet mener det er bekymringsfullt at elbilsalget går ned blant annet som følge av mangel på ladepunkter i hele landet. Flertallet mener at elbil skal være et reelt alternativ utenfor byene, men også for folk som bor i sameier og borettslag uten lademuligheter. Flertallet mener at det offentlige må ta et større ansvar for at det bygges ut en nasjonal infrastruktur med ladestasjoner, som vil bidra til en raskere omstilling av hele transportsektoren.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en nasjonal infrastruktur for ladestasjoner for å nå målet om at alle nye biler etter 2025 skal være nullutslippsbiler.»

«Stortinget ber regjeringen gi Enova i oppgave å opprette den lovede nasjonale støtteordningen for ladeinfrastruktur for borettslag, sameier og garasjelag etter modell av Oslo.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti ønsker å fremheve at regjeringens fortsatte satsing på elbiler gir stor effekt. Salget av nullutslippss-

kjøretøy i 2018 økte med 39,5 pst. sammenlignet med 2017 og utgjorde 31,2 pst. av nybilsalget. Så langt i 2019 har andelen av elbiler av nybilsalget vært på nesten 44 pst. Disse medlemmer ønsker dessuten å trekke frem Enovas nye ubyråkratiske støtteordning, som gjør det enkelt å få støtte til elektriske varebiler, og at Enova har støttet hele 3 009 elektriske varebiler siden ordningen ble opprettet i juni 2019.

Videre ønsker disse medlemmer å fremheve at Enova nå kan definere geografiske områder, strekninger og/eller knutepunkt der etablering av hurtigladere vil være utløsende for en videre vekst i både kjøp og bruk av elbil og det kommersielle lademarkedet. Disse medlemmer viser til at Enova i 2019 og 2020 vil utlyse konkurranser om områdeutbygging av offentlig tilgjengelig ladeinfrastruktur i utvalgte områder der det fortsatt er behov for offentlig støtte, og at første utlysning var for Nord-Troms og Finnmark.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre et bunnfradrag for effektavgift for hurtigladere på 5 000 kWh i måneden.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne ønsker å utvide Enovas mandat til også å kunne støtte teknologisk modne, men dyre løsninger, for å stimulere til raskere klimaomstilling. Dette medlem viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett setter av 5,2 mrd. kroner ut over regjeringens forslag på kap. 1428, post 50 fordelt på følgende områder:

- 1 mrd. kroner til et fond der privatpersoner kan søke om støtte for å redusere sitt klimaavtrykk. Eksempler på tiltak man kan søke om støtte til, er solcellepaneler, energisparingstiltak, energirådgivning, elsykler og ladestasjoner i borettslag.
- 3 mrd. kroner til elektrifisering av kystflåten, landstrøm, hydrogenstasjoner fra fornybar energi, øremerket satsing på omlegging til utslippsfri fiskeflåte og oppdrettsnæring, samt elektrifisering av fritidsbåter.
- 350 mill. kroner til å øke rammen for å støtte industrien i omlegging til lavutslippsløsninger.
- 300 mill. kroner til utbygging av 1 000 hurtigladere over hele landet.
- Oppstart av et nytt biogassprogram som bl.a. skal støtte opprettelse av biogassanlegg.

Et nytt CO₂-fond for næringstransporten

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at næringstransporten står for to tredjedeler av utslippene i transportsektoren. Dette er dob-

belt så store utslipp som privatbilene. Disse medlemmer vil derfor øremerke deler av CO₂-avgiftene som næringstransporten betaler, til investering i ny teknologi. Næringslivet selv ønsker å inngå en bindende miljøavtale med myndighetene, hvor næringslivet forplikter seg til konkrete ambisiøse utslippskutt. Motsatsen fra myndighetene er at bedrifter som omfattes av avtalen, unntas for CO₂-avgift på drivstoff i avtaleperioden, og i stedet betaler medlemsavgift til et CO₂-fond. Størrelsen på medlemsavgiften gjenspeiles av CO₂-avgiften, slik at forurenser fortsetter å betale med denne modellen. Forskjellen er at inntektene går til fondet, i stedet for til staten. CO₂-fondet sørger for reduserte utslipp ved å mobilisere bedriftene og tilby støtte til gjennomføring av miljøtiltak.

Disse medlemmer vil opprette et fond hvor avgiftsinntektene settes inn, og lar næringen selv administrere investeringene. Da fortsetter forurenser å betale, og transportbedriftene får en belønning ved å melde seg inn i fondet. På den måten får de mer penger til å bytte ut gammel med ny, klimavennlig teknologi. Som motytelse for at staten skal si i fra seg inntekter fra CO₂-avgiften, må næringslivet signere på en garanti for utslippskutt. Potensialet er kutt på 30 pst. av klimautslippene fra næringstransporten innen 2030.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen har opprettet et nullutslippsfond for næringstransport gjennom Enova, der minimum 1 mrd. kroner skal stilles til disposisjon fram til utgangen av 2020, og gå til klimavennlige kjøretøy og fartøy i næringstransport. Disse midlene inngår i en tilleggsavtale med Enova, og det legges opp til at det omfattes av Enovas ordinære styringsavtale for neste avtaleperiode. Disse medlemmer viser til at dette styrker en allerede sterk transportsatsing. Disse medlemmer viser til at denne ordningen bygger på prinsippet om at forurenser skal betale, til forskjell fra et fond etter modell fra NO_x-fondet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til sitt utgangspunkt om betydningen av å få på plass politikk og tiltak for de store utslippene. I den forbindelse vil disse medlemmer holde frem næringslivets NO_x-fond, som har vært en suksess. Disse medlemmer viser til at fondet bygger på en modell hvor tilsluttede bedrifter i næringslivet betaler inn til fondet i stedet for å betale NO_x-avgift. En kan samtidig søke fondet om støtte til utslippsreducerende tiltak.

Disse medlemmer viser til at disse partier ser behovet for en slik lignende modell for transportsektoren, og har foreslått bevilgninger til dette formålet tidligere. Disse medlemmer viser til næringslivets øn-

ske om å administrere et lignende fond for næringstransport, og at regjeringen på sin side har svart ved å etablere Nullutslippsfondet under Enova. Slik disse medlemmer forstår det, retter Nullutslippsfondet seg nå primært mot varebilssegmentet, noe som innebærer at det fortsatt mangler løsninger for tungtransporten. Et CO₂-fond etter næringslivets modell vil etter disse medlemmers syn bedre kunne løse utfordringene på dette området. Disse medlemmer vil påpeke at tall fra Miljødirektoratet peker på at utslippene fra tunge kjøretøy og varebiler har økt mer enn utslippene fra personbiler siden 1990, og at disse kjøretøyene nå har nesten like høye samlede utslipp som personbiler. Det er derfor helt avgjørende at arbeidet med utslippsreduksjoner, også på de tyngste kjøretøyene, kommer i gang omgående. Disse medlemmer viser til at næringen selv tydelig er motivert til å ta ansvar i arbeidet, og at det eksisterer en aktuell modell som kan legges til grunn for dette. Disse medlemmer støtter næringslivets initiativ til et CO₂-fond for næringstransport etter modell av NO_x-fondet, og mener det er uforståelig at regjeringen ikke gjør mer for å møte næringslivet når det gjelder denne saken. Disse medlemmer vil understreke betydningen av gode og effektive virkemidler for å nå målet om å utløse raskest mulig omstilling av norsk tungtransport, og mener dette er et slikt virkemiddel.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er enig i at et fond for næringstransport kan være et godt virkemiddel. Dette medlem vil likevel presisere at det må være et fond basert på økt CO₂-avgift.

Sirkulær økonomi

Komiteen viser til at i et sirkulært perspektiv er det avgjørende at det legges til rette for å gjenbruke ressurser som allerede er en del av det økonomiske systemet. Ressurser må kunne gjenbrukes uten at det belaster naturen eller legger beslag på nye ressurser som medfører økte klimautslipp og økologisk fotavtrykk.

Derfor mener komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, at det haster med å utarbeide en bred nasjonal strategi for en sirkulær økonomi, hvor de langsiktige utfordringene avklares.

Flertallet mener det må stilles krav om avfallsforebygging, gjenvinning og økt bruk av gjenbrukede materialer. Flertallet mener det må legges til rette for at virkemiddelapparatet stimulerer til omlegging. Dette er en viktig vei til et grønt skifte og den sirkulære økonomien.

Flertallet viser til at gjennom prising av uttak av jomfruelige naturressurser vil sirkulære løsninger bli

mer lønnsomt i alle ledd i verdikjeden og bidra til teknologiutvikling og arbeidsplasser samtidig som det gir miljøgevinst. Derfor mener flertallet at overgang fra en lineær til en sirkulær økonomi gjenspeiles både i virkemiddelapparatet og i skattesystemet.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en sak for Stortinget i løpet av 1. halvår 2020 med en total gjennomgang av virkemiddelapparatet som bidrar til en bærekraftig omstilling av samfunnet i et klimaperspektiv.»

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en tidsplan for når en handlingsplan for å øke andelen klima- og miljøvennlige offentlige anskaffelser og grønn innovasjon, jf. Meld. St. 22 (2018–2019) Smartere innkjøp – effektive og profesjonelle offentlige anskaffelser, kan ventes.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede ulike avgiftsmodeller for uttak av jomfruelige naturressurser i løpet av 2020 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.»

«Stortinget ber regjeringen utrede ulike avgiftsmodeller for fossil plast og plastemballasje i løpet av 2020 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at vi må kutte klimagassutslipp så fort som mulig, og at det derfor er avgjørende å forsterke de ordningene som kan bidra til dette. Dette medlem vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det er foreslått en økning på 1,5 mrd. kroner til Enova ut over regjeringens forslag. Midlene skal gå til programmer i industrien for elektrifisering, energieffektivisering, utvikling av nye teknologier og gjennomføring av løsninger som kan implementeres og bidra til å kutte store klimagassutslipp, men som ennå ikke er lønnsomme. Dette medlem vil derfor sette av 500 mill. kroner til et industriprogram for å utløse investeringer som i dag ikke er lønnsomme, men som ikke først og fremst er utvikling av ny teknologi. Dette medlem mener vi ikke har tid til å la være.

I denne sammenheng vil dette medlem også vise til at det i Sosialistisk Venstreparti sitt alternative statsbudsjett er foreslått å styrke miljøteknologiordningen med 700 mill. kroner ut over regjeringens forslag, noe som er avgjørende for å omstille industrien og få ned klimagassutslippene.

Dette medlem mener at det er avgjørende at folk både tar del i og drar nytte av klimaomstillingen. Derfor er det nødvendig å gi norske innbyggere enklere tilgang til tilskudd for å installere solkraft eller energieffektivisere sine boliger. Derfor har Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett foreslått at tilskuddene for dette fra Enova økes med 200 mill. kroner ut over regjeringens forslag, og at det må kunne kombineres med lån fra Husbanken, slik at det blir mulig for flere enn i dag å bruke disse ordningene.

Dette medlem mener at omstillingen av veitrafikken må skje raskere. Fra 2017 til 2018 økte utslippene fra denne sektoren med 2,8 pst. ifølge SSBs tall om utslipp til luft. Det er nødvendig å få til en storstilt utbygging av lademuligheter for elbil, samt å gi støtte til lading i borettslag og sameier og hurtiglading over hele landet. Det vises til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det er satt av 250 mill. kroner til Enova ut over regjeringens forslag for å oppnå dette. Sammen med høyere bilavgifter på fossile biler vil denne politikken sørge for at Norges veitrafikk elektrifiseres raskere enn det som er tilfelle med regjeringens politikk.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne peker på at regjeringen ikke har fulgt opp vedtak om å lage plan for energieffektivitet. Derfor vil disse medlemmer foreslå at det lages en konkret plan for å spare de 10 TWh som Stortinget tidligere har vedtatt, jf. Innst. 401 S (2015–2016), til energi- og miljøkomiteen.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en konkret handlingsplan med nye og endrede virkemidler som skal gi minimum 6 TWh redusert energibruk i eksisterende bygg innen 2030, i tillegg til de 4 TWh som ventes realisert med eksisterende virkemidler.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet foreslår å sette av 1 mrd. kroner til et CO₂-fond for næringstransporten.

3.2.14 Kap. 1471 Norsk Polarinstitutt

Det foreslås bevilget 328 119 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen i 2019 var på 320 128 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

Komiteen er positiv til at norsk Antarktiskforskning blir styrket. I 2018 ble F/F «Kronprins Haakon» satt i drift, og komiteen er opptatt av at forskningsskipet har rammevilkår som sikrer god utnyttelse som styrker norsk polarforskning.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at det ikke har blitt satt av tilstrekkelige midler over statsbudsjettet til at det har vært mulig å drive god nok forskning på isavhengige pattedyr i Arktis. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås en økning på 10 mill. kroner over kap. 1471 post 21 sammenlignet med regjeringens forslag.

3.2.15 Kap. 4471 Norsk polarinstitutt

Det foreslås bevilget 89 615 000 kroner på kap. 4471. Bevilgningen i 2019 var på 87 272 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

3.2.16 Kap. 1472 Svalbard miljøvernfond

Det foreslås bevilget 20 658 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen i 2019 var på 19 658 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

Dette er en økning på 1 mill. kroner siden saldert budsjett 2018.

Komiteen viser til at Svalbard miljøvernfond er avgiftsfinansiert og får inntektene fra miljøavgiften for tilreisende, jakt- og fiskegebyr osv. Økningen i inntekter for 2020 skyldes flere besøkende til Svalbard, særlig et økende antall turister som kommer med fly.

Svalbard miljøvernfond er hjemlet i svalbardmiljøloven, og det er fastsatt en egen forskrift for fondet. Fondsmidlene skal brukes til prosjekter og tiltak som har som formål å beskytte miljøet på Svalbard.

Komiteen viser til at fondsmidlene skal brukes til å initiere og stimulere gode prosjekter og tiltak som har som formål å beskytte Svalbards naturmiljø.

Komiteen viser til at det i 2018 ble gitt tilsagn til i alt 66 prosjekter med en kostnadsramme på 24,4 mill. kroner.

3.2.17 Kap. 1474 Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning

Det foreslås bevilget 52 703 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen i 2019 var på 52 823 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

POST 50 TILSKOT TIL STATLEGE MOTTAKARAR, *kan overføres, kan nyttast under post 70*

Det foreslås bevilget 23 891 000 kroner på post 50.

Komiteen viser til at det er publisert over 100 artikler i internasjonale tidsskrift, at senteret har vært involvert i betydelig nasjonal og internasjonal forskning og har en positiv evaluering. Komiteen merker seg at det på tross av dette er bevilget noe mindre på kap. 1474, post 50 enn tidligere.

3.2.18 Kap. 1481 Klimakvoter

Det foreslås bevilget 293 312 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen i 2019 var på 179 809 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

Komiteen viser til at Norge kjøper kvoter fra FN-godkjente prosjekter som står i fare for å bli innstilt eller som allerede er innstilt, og fra nye prosjekter. Anslaget på 290 mill. kroner er basert på forventet levering av eksisterende avtaler.

Komiteen viser til at statens kvotekjøpeprogram skal sørge for at Norge overholder sine internasjonale forpliktelser under Kyoto-protokollen.

POST 22 KVOTEKJØP, GENERELL ORDNING, *kan overføres*

Det foreslås bevilget 290 000 000 kroner på post 22.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative statsbudsjett setter av 259 mill. kroner for å kjøpe og slette kvoter i ETS-systemet tilsvarende en million tonn CO₂.

3.2.19 Kap. 4481 Salg av klimakvoter

Det foreslås bevilget 8 288 459 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen på dette kapitlet i 2019 var på 7 181 722 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

POST 1 SALGSINNTEKTER

Det foreslås bevilget 8 288 459 000 kroner på post 1.

3.2.20 Kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak

Det foreslås bevilget 3 181 116 000 kroner på dette kapitlet for 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020). Bevilgningen i 2019 var på 3 180 582 000 kroner, jf. saldert budsjett 2019.

POST 73 KLIMA- OG SKOGSATSINGEN

Det foreslås bevilget 3 081 543 000 på post 73.

Komiteen viser til at regjeringens initiativ for tiltak mot klimagassutslipp fra avskoging og skogforringelse i u-land ble introdusert under klimamøtet på Bali i 2007. Komiteen registrerer at regjeringen gjennom satsingen ønsker at Norge skal være en koordinerende aktør globalt, samt være en katalysator for andre givreland til å støtte tiltak mot avskoging og skogforringelse i u-landene.

Komiteen mener Norges klima- og skogsatsing (REDD+) er et svært viktig virkemiddel for å stoppe avskoging, redusere utslipp av klimagasser, bevare naturskog, styrke rettene til lokalsamfunn og urfolk og bidra

til bærekraftig utvikling og styrking av politisk og økonomisk styresett i naturressursforvaltningen. Komiteen mener at resultatene så langt samlet sett har vært gode.

Komiteen viser til en endret politisk situasjon i flere av Norges samarbeidsland, deriblant Brasil. Brasil har om lag 30 pst. av verdens regnskog, og 25 millioner mennesker lever i brasilianske Amazonas. Den positive utviklingen for avskoging av regnskog har stoppet opp under dagens regjering i Brasil. Komiteen viser til at den norske regjeringen i august 2019 stoppet utbetaling til Amazonasfondet pga. den negative utviklingen. Komiteen støtter den beslutningen og mener Norge må vurdere andre initiativ for å stoppe avskogingen av Amazonas, slik som støtte til delstater, og til initiativer fra næringslivet og sivilsamfunnet.

Komiteen legger merke til at det har vært en positiv utvikling i næringslivets vilje til å unngå avskoging i sine verdikjeder, både i Norge og internasjonalt. Komiteen mener det er viktig at aktørene innenfor privat sektor som tar grep for å unngå avskoging, ikke taper i markedssituasjonen, men opplever etterspørsel etter avskogingsfrie varer.

Komiteen ber derfor regjeringen om å sikre at avskogingsfrie varer prioriteres i norske offentlige innkjøp.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at Brasils politikk for økt avskoging er faretruende. Den brasilianske romforskningsorganisasjonen INPE la mandag fram tall for det som kalles skogåret 2019. Dette er de tolv månedene fram til juli i år. Avskogingen i den brasilianske delen av Amazonas økte med nesten 30 pst. sammenlignet med forrige skogår. På tross av dette har regjeringen den siste tiden forhandlet om en handelsavtale med Brasil. Nærings- og handelsministeren har ikke betrygget Stortinget om at avtalen inneholder konsekvenser for Brasil hvis avskogingen fortsetter. Tvert imot frykter vi at avtalen vil styrke Bolsonaro og gi ham legitimitet til å fortsette med sin ødeleggende politikk. Både Østerrike og Frankrike har tatt konsekvensen av dette og sagt nei til at man skal fortsette å gå inn i denne avtalen. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett har foreslått en økning på 200 mill. kroner for å bevare regnskogen i Amazonas, men også andre steder.

3.3 Oppfølging av anmodningsvedtak under rammeområde 13

3.3.1 Stortingssesjon (2016–2017)

FORBOD MOT PALMEOLJE I OFFENTLEG KJØP

Vedtak nr. 753, 2. juni 2017

«Stortinget ber regjeringen gjennom forskrift til lov om offentlige anskaffelser stille krav om at det ikke skal benyttes biodrivstoff basert på palmeolje eller biprodukter av palmeolje. Forskriftsendringen skal tre i kraft så snart som mulig.»

Regjeringa står ved si vurdering av at det ville ha vore problematisk å innføre eit forbod mot palmeolje og det er tvil om eit forbod i tråd med oppmodingsvedtaket vil vere lovleg etter EØS-avtala og WTO-avtalene. Basert på dette, vil regjeringa foreslå følgjande opphevsvedtak: *Vedtak nr. 753, 2. juni 2017 blir oppheva.*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, mener det offentlige må gå foran og sørge for at biodrivstoff som omsettes, ikke er basert på regnskogødeleggende palmeolje. Vedtaket Stortinget gjorde 2. juni 2017, hvor et stort flertall bestående av Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne ba regjeringen komme med en forskriftsendring som sørger for at det skal stilles krav om at det i offentlige anskaffelser ikke skal benyttes biodrivstoff basert på palmeolje eller biprodukter av palmeolje, er svært viktig. Flertallet vil derfor gå imot å oppheve Stortingets vedtak nr. 753, 2. juni 2017.

Flertallet viser til regjeringens forslag om å innføre veibruksavgift for alt biodrivstoff som omsettes utenfor omsetningskravet. Flertallet er enig i at dette kan hindre salg av palmeoljebasert biodrivstoff utenfor omsetningskravet. Imidlertid kan biodrivstoff med høy avskogingseffekt bli omsatt innenfor omsetningskravet. Flertallet vil peke på at regjeringen ikke kommer med sterke nok virkemidler for å sørge for at det ikke skjer. Kravet om å øke andelen avansert biodrivstoff som selges innenfor omsetningskravet, til 4 pst., vil med den tilhørende dobbelttelling medføre at 8 prosentpoeng av 20 prosentkravet fylles med avansert biodrivstoff. Flertallet viser til at opplysninger fra bransjen til komiteen tilsier at FAME og/eller RME vil fylle 7 prosentpoeng på grunn av pris- og innblandingbegrensninger. Dette gjør at man står igjen med 5 prosentpoeng som kan dekkes av biodrivstoff med høy avskogingsrisiko. Dette kan potensielt utgjøre over 100 mill. kroner liter biodrivstoff med høy avskogingseffekt. Til sammenligning ble det solgt 90 mill. kroner liter biodrivstoff basert på palmeolje i 2018. Sannsynligvis vil det som følge av den store negative oppmerksomheten biodrivstoff

basert på palmeolje har fått, være langt mindre enn dette. Selskapet Preem anslår en omsetning av biodrivstoff basert på palmeolje på kanskje 20 mill. kroner liter i 2020 med regjeringens forslag. Flertallet mener dette også er for høyt, og at det er en risiko med regjeringens forslag at det kan bli betydelig høyere. Flertallet vil påpeke at ved å øke kravet til 6,5 pst. vil det avanserte biodrivstoffet utgjøre minst 13 prosentpoeng av 20 prosentkravet på grunn av dobbelttelling. Dermed vil risikoen for bruk av biodrivstoff med høy avskogingseffekt reduseres kraftig. FAME og/eller RME vil kunne dekke de resterende 7 prosentpoeng.

Flertallet mener det økte kravet til omsetning av avansert biodrivstoff fra regjeringen er for svakt, og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen øke delkravet om avansert biodrivstoff fra 4 volumprosent til 6,5 volumprosent for 2020 for vesentlig å redusere risikoen for omsetning av biodrivstoff med høy avskogingsrisiko.»

Flertallet viser videre til innspillet komiteen har fått fra selskapet Preem datert 8. november 2019, hvor de sier:

«På tross av at forslaget om å fjerne veibruksavgift-fritaket for biodrivstoff utover omsetningskravet er begrunnet i et ønske om å fjerne bruken av biodrivstoff med høy avskogingsrisiko, ønsker Preem å informere om at vi etter regjeringens forslag til statsbudsjett ble lagt frem opplever redusert etterspørsel etter drivstoff med høy andel avansert biodrivstoff. Andre aktører i bransjen opplever det samme. Det betyr at den praktiske konsekvensen av regjeringens forslag tilsier redusert omsetning av avansert biodrivstoff.»

Flertallet viser videre til at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett ikke regner med å få inntekter fra veibruksavgift på biodrivstoff ut over omsetningskravet, hvilket betyr at regjeringen ikke ser for seg at det brukes mer enn 20 pst. biodrivstoff i 2020. Flertallet viser også til de mange protester som har kommet fra kollektivselskap og deler av næringslivet mot å innføre veibruksavgift på biodrivstoff ut over omsetningskravet. Flertallet deler den bekymringen mange har om at vi vil se økt bruk av fossilt drivstoff som følge av regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser derfor til Innst. 2 S (2019–2020), hvor Sosialistisk Venstreparti foreslår at de som kan garantere at de kjører på biodrivstoff uten høy avskogingsrisiko ut over omsetningskravet, blir kompensert for avgiften. Sosialistisk Venstreparti foreslår der i tillegg at biodrivstoff med høy avskogingsrisiko ikke skal kunne telle med når man skal nå omsetningskravet.

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen opprette en kommisjon som skal utføre en gjennomgang av styringssystemene for norsk klimapolitikk, hvorfor utslippsmålet for 2020 ikke blir oppnådd, og hva som må endres for å sikre en bedre målstyring av klimaarbeidet i norsk forvaltning frem mot 2030.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sørge for at restaurering av natur og arts mangfold i og langs vassdrag sikres gjennom de kommende vilkårsrevisjonene for vassdrag.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen gjennomføre vern av områdene Innervisten, Nordfjorden, Karlsøyvær, Kaldvåg-fjorden og Innhavet, Ytre Karlsøy, Rossfjordstraumen, Rystraumen, Ytre Hardangerfjorden, Lurefjorden og Lindåsosane, Krossfjorden, Børgin og Skarnsundet som planlagt høsten 2019.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen utarbeide klimaregnskap for alle statlige virksomheter fra 2020 – inkludert Scope 3 fra 2021.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen sikre at staten skal lease utstyr framfor å kjøpe der det gir lavere klimaavtrykk og der det ikke er store forskjeller i kostnadene.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen innføre et bunnfradrag for effektavgift for hurtigludere på 5 000 kWh i måneden.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen utrede ulike avgiftsmodeller for uttak av jomfruelige naturressurser i løpet av 2020 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen utrede ulike avgiftsmodeller for fossil plast og plastemballasje i løpet av 2020 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 9*

Stortinget ber regjeringen stille krav til offshore supply-skip om lavutslippsløsninger fra 2025 og nullutslipp fra 2030.

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 10*

Stortinget ber regjeringen i kommende statsbudsjettforslag rapportere på lønnsomhetsutvikling på alle enkeltfelt under utbygging, og dessuten på statens utsikter til inntekter fra feltene.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 11*

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en konkret handlingsplan med nye og endrede virkemidler som skal gi minimum 6 TWh redusert energibruk i eksisterende bygg innen 2030, i tillegg til de 4 TWh som ventes realisert med eksisterende virkemidler.

Forslag fra Senterpartiet:*Forslag 12*

Stortinget ber regjeringen vurdere tiltak som organisert statlig jakt og skuddpremie ved gjennomføringen av Handlingsplan mot villsvin 2020–2024.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 13*

Stortinget ber regjeringen legge følgende til grunn for utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel: Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 7 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 14*

Stortinget ber regjeringen etablere en sektoravtale for havvind etter modell av den britiske Offshore Wind Sector Deal, med mål om 100 TWh årlig produksjon innen 2030.

5. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding A og B fremmes av komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding C fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

**Rammeområde 12
(Olje og energi)**

I

På statsbudsjettet for 2020 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1800		Olje- og energidepartementet		
	1	Driftsutgifter	190 278 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under postene 50, 71 og 72	16 500 000	
	50	Overføring til andre forvaltningsorganer, kan overføres	500 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	6 500 000	
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	14 300 000	
	72	Tilskudd til olje- og energiformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	4 500 000	
1810		Oljedirektoratet		
	1	Driftsutgifter	309 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	69 000 000	
	23	Oppdrags- og samarbeidsevirsomhet, <i>kan overføres</i>	119 000 000	
1815		Petoro AS		
	70	Administrasjon	360 000 000	
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Driftsutgifter	595 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	32 000 000	
	22	Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 45, 60 og 72</i>	220 000 000	
	23	Oppdrags- og samarbeidsevirsomhet, <i>kan overføres</i>	87 000 000	
	25	Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser	45 000 000	
	26	Driftsutgifter, Reguleringsmyndigheten for energi	57 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	20 000 000	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72</i>	66 000 000	
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60</i>	6 000 000	
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	7 200 000	
1830		Forskning og næringsutvikling		
	50	Overføring til Norges forskningsråd	760 000 000	
	70	Tilskudd til Nordisk Energiforskning	10 000 000	
	72	Tilskudd til Norwegian Energy Partners	34 000 000	
1840		CO ₂ -håndtering		
	50	Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO ₂ -håndtering	160 000 000	
	70	Administrasjon, Gassnova SF, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i>	110 000 000	
	71	Tilskudd til Teknologisenter for CO ₂ -fangst på Mongstad	143 000 000	
	72	Fullskala CO ₂ -håndtering, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	215 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	30	Investeringer	28 000 000 000	
2490		NVE Anlegg		
	24	Driftsresultat:		
		6 Reguleringsfond	-10 000 000	-10 000 000
Totale utgifter				31 647 778 000

Inntekter

4800		Olje- og energidepartementet		
	10	Refusjoner	700 000	
	70	Garantiprovisjon, Gassco	1 400 000	
4810		Oljedirektoratet		
	1	Gebyrinntekter	30 000 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter .	119 000 000	
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Gebyrinntekter	33 000 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter .	87 000 000	
	40	Flom- og skredforebygging	27 000 000	
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	142 300 000 000	
		2 Driftsutgifter	-27 500 000 000	
		3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-2 100 000 000	
		4 Avskrivninger	-22 900 000 000	
		5 Renter av statens kapital	-2 600 000 000	87 200 000 000
	30	Avskrivninger	22 900 000 000	
	80	Renter av statens kapital	2 600 000 000	
5490		NVE Anlegg		
	1	Salg av utstyr mv.	100 000	
Totale inntekter				112 998 200 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1810, post 23	kap. 4810, post 2
kap. 1820, post 23	kap. 4820, post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Kongen i 2020 kan overskride bevilgningen under:

1. kap. 1800 Olje- og energidepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorar og utgifter til faglig bistand ved kjøp/salg av aksjeposter, samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Equinor ASA.

2. kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten med inntil 5 mrd. kroner ved utøvelse av statens forkjøpsrett ved overdragelser av andeler i utvinningstillatelser på norsk kontinentalsokkel.

IV

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan utgiftsføre uten bevilgning under kap. 1815 Petoro AS, post 79 Erstatninger, erstatning til Norges Bank som omfatter netto rentetap og andre

dokumenterte kostnader grunnet avvik i varslet og faktisk innbetaling av valuta fra SDØE til Norges Bank, jf. avtale om overføring og kjøp av valuta fra SDØE til Norges Bank.

V

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan pådra staten forpliktelse ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye forpliktelse og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 mill. kroner
1810		Oljedirektoratet	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner
	22	Flom- og skredforebygging	150 mill. kroner
	25	Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser	20 mill. kroner

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	72	Tilskudd til olje- og energiformål	126 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging	70 mill. kroner
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging	10 mill. kroner
1815		Petoro AS	
	70	Administrasjon	35 mill. kroner
1840		CO ₂ -håndtering	
	70	Administrasjon, Gassnova SF	20 mill. kroner

VII

Forpliktelse under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelse

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan pådra staten forpliktelse ut over bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, knyttet til:

- løpende forretningsvirksomhet i interessentskapene, samt deltakelse i annen virksomhet som har tilknytning til leting og utvinning av petroleum.
- avsetning av statens petroleum etter avsetningsinstruksen gitt Equinor ASA.

VIII

Utbyggingsrelaterte forpliktelse

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan pådra staten forpliktelse ut over bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, hvor øvre grense for statens forholdsmessige andel for det enkelte prosjekt/fase utgjør inntil 5 mrd. kroner knyttet til deltakelse i:

- utbyggingsprosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel.
- utviklingsprosjekter under Gassled eller andre interessentskap.

IX

Forpliktelser før plan for utbygging og drift og for anlegg og drift er behandlet

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan pådra staten forpliktelser ut over bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten knyttet til kontraktmessige forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift er godkjent eller før tillatelse til anlegg og drift er gitt, herunder forpliktelser knyttet til en pre-interessentskapsfase.

X

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Olje- og energidepartementet har fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

XI

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan godkjenne overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler for Petoro AS som forvalter av SDØE der det antas at ressursene i utvinningstillatelsen på tidspunkt for overdragelsen er mindre enn 3 mill. Sm³ oljeekvivalenter.

XII

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å tre ut av interessentskapet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.
2. forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.
3. ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.
4. overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillat-

telser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

XIII

Overdragelse av andeler i rørledninger mv.

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan godkjenne nødvendige transaksjoner for overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE for å innlemme rørledninger og transportrelaterte anlegg med SDØE-andel i Gassled eller andre interessentskap. Statens andel i Gassled eller andre interessentskap skal justeres for å gjenspeile innlemmelsen.

XIV

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 20 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

XV

Regnskapsføring av kontantinnkallinger mot mellomværende med statskassen

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2020 kan gi Petoro AS fullmakt til å postere inn- og utbetalinger for Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) mot mellomværendet med statskassen. Mellomværendet omfatter over-/underinnkalling av kontanter fra operatørselskapene (differansen mellom kontantinnkalling og avregning fra operatør), arbeidskapital, avregning fra operatør, merverdiavgift og mellomværende med betalingsformidler m.m.

B.

Rammeområde 13

(Miljø)

I

På statsbudsjettet for 2020 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1400		Klima- og miljødepartementet		
	1	Driftsutgifter	293 006 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	102 724 000	
	50	Helhetlig profilering, grønne løsninger	10 514 000	
	51	Den naturlige skolesekken	10 169 000	
	70	Frivillige miljøorganisasjoner og allmennyttige miljøstiftelser	52 541 000	
	71	Internasjonale organisasjoner	89 371 000	
	74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	5 002 000	
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	101 328 000	
1410		Kunnskap om klima og miljø		
	21	Miljøovervåking	268 937 000	
	22	Miljøkartlegging	122 208 000	
	23	MAREANO, <i>kan overføres</i>	45 577 000	
	50	Basisbevilgninger under Norges forskningsråd til miljøforskningsinstituttene	200 961 000	
	51	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	334 753 000	
	53	Internasjonalt samarbeid om miljøforskning	7 083 000	
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	38 007 000	
	72	Tilskudd til GenØk – Senter for biosikkerhet	5 145 000	
1411		Artsdatabanken		
	1	Driftsutgifter	32 587 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	7 122 000	
	70	Tilskudd til arter og naturtyper, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	29 666 000	
1412		Meteorologiformål		
	50	Meteorologisk institutt	339 635 000	
	70	Internasjonale samarbeidsprosjekt	146 127 000	
1420		Miljødirektoratet		
	1	Driftsutgifter	712 534 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	306 097 000	
	22	Statlige vannmiljøtiltak	242 770 000	
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres</i>	149 260 000	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	30 167 000	
	31	Tiltak i verneområder, <i>kan overføres</i>	89 419 000	
	34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i>	2 053 000	
	35	Statlige erverv, skogvern, <i>kan overføres</i>	454 612 000	
	36	Statlige erverv, marint vern, <i>kan overføres</i>	6 200 000	
	38	Restaurering av myr og annen våtmark, <i>kan overføres</i>	16 625 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	12 483 000	
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing, <i>kan overføres</i> ..	187 832 000	
	63	Returordning for kasserte fritidsbåter	2 000 000	
	64	Skrantesykeprøver fra fallvilt	1 200 000	
	65	Tiltak i kommuner med ulverevir i Hedmark, Akershus og Østfold	20 560 000	
	69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	74 962 000	
	70	Tilskudd til vannmiljøtiltak, <i>kan overføres</i>	40 792 000	
	71	Marin forsøpling, <i>kan overføres</i>	70 290 000	
	72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i> .	141 361 000	
	73	Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i>	80 426 000	
	74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien	1 472 500 000	
	75	Utbetaling for vrakpant og tilskudd til kjøretøy og fritidsbåter, <i>overslagsbevilgning</i>	586 176 000	
	76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	170 659 000	
	77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	15 416 000	
	78	Friluftformål, <i>kan overføres</i>	183 891 000	
	79	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	450 000	
	81	Naturarv og kulturlandskap, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	66 311 000	
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper, <i>kan overføres</i>	45 355 000	
	83	Tilskudd til tiltak mot fremmede arter, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
	84	Internasjonalt samarbeid	5 508 000	
	85	Naturinformasjonssentre, <i>kan overføres</i>	77 413 000	
1422		Miljøvennlig skipsfart		
	21	Spesielle driftsutgifter	7 706 000	
	70	Tilskudd til private, <i>kan nyttes under post 21</i>	26 188 000	
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
	1	Driftsutgifter	28 518 000	
1425		Fisketiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	99 000	
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	17 145 000	
1428		Enova SF		
	50	Overføring til Klima- og energifondet	3 184 450 000	
1471		Norsk Polarinstittutt		
	1	Driftsutgifter	244 359 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	83 238 000	
	50	Stipend	522 000	
1472		Svalbards miljøvernfond		
	50	Overføringer til Svalbards miljøvernfond	20 658 000	
1474		Fram - Nordområdesenter for klima- og miljøforskning		
	50	Tilskudd til statlige mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	23 891 000	
	70	Tilskudd til private mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	28 812 000	
1481		Klimakvoter		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 002 000	
	22	Kvotekjøp, generell ordning, <i>kan overføres</i>	290 000 000	
	23	Kvotekjøp, statsansattes flyreiser, <i>kan overføres</i>	310 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak		
	1	Driftsutgifter	99 573 000	
	73	Klima- og skogsatsingen, <i>kan overføres</i>	3 081 543 000	
		Totale utgifter		14 651 799 000
Inntekter				
4400		Klima- og miljødepartementet		
	2	Diverse inntekter	455 000	
	3	Refusjon fra Utenriksdepartementet	30 565 000	
4411		Artsdatabanken		
	2	Diverse inntekter	428 000	
4420		Miljødirektoratet		
	1	Oppdrag og andre diverse inntekter	7 571 000	
	4	Gebyrer, forurensningsområdet	52 045 000	
	6	Gebyrer, fylkesmannsembetenes miljøvernavdelinger	36 832 000	
	7	Gebyrer, kvotesystemet	8 492 000	
	8	Gebyrer, naturforvaltningsområdet	655 000	
	9	Internasjonale oppdrag	45 218 000	
4423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
	1	Gebyrer, radioaktiv forurensning	1 000 000	
4471		Norsk Polarinstittutt		
	1	Salgs- og utleieinntekter	11 575 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	63 790 000	
	21	Inntekter, Antarktis	14 250 000	
4481		Salg av klimakvoter		
	1	Salgsinntekter	8 288 459 000	
		Totale inntekter		8 561 335 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400, post 1	kap. 4400, post 2
kap. 1411, post 21	kap. 4411, post 2
kap. 1420, post 1	kap. 4420, post 1
kap. 1420, post 23	kap. 4420, postene 4, 6, 8 og 9
kap. 1423, post 1	kap. 4423, post 1
kap. 1471, post 1	kap. 4471, postene 1 og 3
kap. 1471, post 21	kap. 4471, post 21
kap. 1472, post 50	kap. 5578, post 70

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til overskridelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan:

- overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 1 Driftsutgifter, til dekning av honorar, transaksjonskostnader og utgifter til faglig bistand i forbindelse med salg av klimakvoter.

2. overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning, med et beløp som svarer til inntekter fra salg av klimakvoter under statens kvotekjøpsprogram som er regnskapsført på kap. 4481 Salg av klimakvoter, post 1 Salgsinntekter.

IV

Kjøp av klimakvoter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan inngå avtaler om kjøp av klimakvo-

ter innenfor en samlet ramme på 1 200 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser under kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning.

V

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan gjøre bestillinger ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1411		Artsdatabanken	
	21	Spesielle driftsutgifter	8,7 mill. kroner
1420		Miljødirektoratet	
	31	Tiltak i verneområder	5 mill. kroner
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	1,3 mill. kroner
	33	Statlige erverv, nytt landbasert vern	1,2 mill. kroner
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	16,6 mill. kroner
	35	Statlige erverv, skogvern	351,3 mill. kroner
	36	Statlige erverv, marint vern	2,8 mill. kroner
	38	Restaurering av myr og annen våtmark	3,1 mill. kroner
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	73	Klima- og skogsatsingen	450 mill. kroner

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1411		Artsdatabanken	
	70	Tilskudd til arter og naturtyper	13,5 mill. kroner
1420		Miljødirektoratet	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	55 mill. kroner
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing	424,6 mill. kroner
	71	Marin forsøpling	15 mill. kroner
	78	Friluftsførmål	3 mill. kroner
1428		Enova SF	
	50	Overføring til Klima- og energifondet	400 mill. kroner
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	73	Klima- og skogsatsingen	1 650 mill. kroner

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan pådra forpliktelser for fremtidige år til å kjøpe materiell og til å gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger under kap. 1420 Miljødirektoratet, postene 39, 69 og 79 Oppryddingstiltak, men tingsvedtak av 8. november 1984 om utbetalinger av

slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 31 mill. kroner.

VIII

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 gis unntak fra bestemmelsene i storgitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger av tilskudd til utviklingsformål kan foretas én gang i året for FNs klima- og skogprogram, FNs kontor for narkotika og kriminalitet (UNODC), Verdensbankens Forest Carbon Partnership Facility, Forest Investment Program og Bio-Carbon Fund plus.
2. Utbetalinger av kjernebidrag til Global Green Growth Institute kan foretas i henhold til organisasjonens regelverk.
3. Utbetalinger av tilskudd til Det grønne klimafondet (GCF) og til fond forvaltet av FNs Multi Partner Trust Fund og Inter-American Development Bank (IDB) kan foretas i henhold til regelverket for det enkelte fond.

IX

Utbetaling til Verdensbankens karbonfond

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 gis unntak fra forutsetningene i Stortingets vedtak av 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger gjennom at tilskudd til Verdensbankens Forest Carbon Partnership Facility Carbon Fund kan utbetales med det formål å betale for fremtidige verifiserte utslippsreduksjoner.

X

Utbetaling av tilskudd til offentlig-privat samarbeid

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 gis unntak fra forutsetningene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om at utbetalinger av gitte bevilgninger kun skal skje ved behov, slik at det kan utbetales tilskudd til risikoreduksjon for investeringer i avskogingsfri og bærekraftig råvareproduksjon i tråd med kriteriene for kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak, post 73 Klima- og skogsatsingen.

XI

Utbetaling av renter på tilskudd

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge under Klima- og skogsatsingen på kap. 1482, post 73 kan benyttes til tiltak etter avtale mellom Klima- og miljødepartementet og den enkelte mottaker.

XII

Omgjøring av betingede lån til tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan gi Enova SF fullmakt til å omgjøre betingede lån fra Klima- og energifondet til tilskudd etter forhåndsdefinerte og forutsigbare betingelser.

XIII

Oppheving av anmodningsvedtak

Vedtak nr. 753, 2. juni 2017 oppheves.

C.

Rammeuavhengige vedtak

I

Stortinget ber regjeringen ta en investeringsbeslutning for karbonfangst og -lagring i 2020.

II

Stortinget ber regjeringen sørge for at det gjennomføres to karbonfangstprosjekter i Norge, for å øke sannsynligheten for at Norges CCS-satsing lykkes og for å sikre teknologiutvikling innenfor både avfalls- og prosessindustrien.

III

Stortinget ber regjeringen utarbeide en handlingsplan for restaurering av fisketrapper for å legge til rette for bedre utnyttelse av produksjonspotensialet i vassdragene.

IV

Stortinget ber regjeringen innføre karbonberegninger på alle store byggeprosjekter i statlig regi.

V

Stortinget ber regjeringen stille krav om lavest mulig klimaavtrykk i all statlig transport.

VI

Stortinget ber regjeringen vurdere å innføre en tilskuddsordning som dekker kostnadene forbundet med leveranser av avfall etter frivillige ryddeaksjoner. Ordningen må ses i sammenheng med den ordningen som allerede er innført knyttet til marin forsøpling og spredning av mikroplast. Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om dette i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2020.

VII

Stortinget ber regjeringen utarbeide en autorisasjonsordning for regionale villakssentre og legge fram en sak om dette for Stortinget i revidert nasjonalbudsjett for 2020.

VIII

Stortinget ber regjeringen fordele mer av midlene i post 85 (Naturinformasjonssentre) direkte ut til sentrene med utgangspunkt i autorisasjoner, for å fordele ressurser fra prosjektskriving og søknadsbehandling til direkte aktivitet som nøytrale kunnskapsformidlere, i tråd med merkevaren Norges nasjonalparker.

IX

Stortinget ber regjeringen utarbeide en nasjonal infrastruktur for ladestasjoner for å nå målet om at alle nye biler etter 2025 skal være nullutslippsbiler.

X

Stortinget ber regjeringen gi Enova i oppgave å opprette den lovede nasjonale støtteordningen om ladeinfrastruktur for borettslag, sameier og garasjelag etter modell av Oslo.

XI

Stortinget ber regjeringen legge fram en sak for Stortinget i løpet av 1. halvår 2020 med en total gjennomgang av virkemiddelapparatet som bidrar til en bærekraftig omstilling av samfunnet i et klimaperspektiv.

XII

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en tidsplan for når en handlingsplan for å øke andelen klima- og miljøvennlige offentlige anskaffelser og grønn innovasjon, jf. Meld. St. 22 (2018–2019) Smartere innkjøp – effektive og profesjonelle offentlige anskaffelser, kan ventes.

XIII

Stortinget ber regjeringen øke delkravet om avansert biodrivstoff fra 4 volumprosent til 6,5 volumprosent for 2020 for vesentlig å redusere risikoen for omsetning av biodrivstoff med høy avskogingsrisiko.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 28. november 2019

Ketil Kjenseth

leder og ordf. for kap. 1800, 4800

Åsmund Aukrust

ordf. for kap. 1472, 1481, 1482

Tina Bru

ordf. for kap. 1820, 4820

Ruth Grung

ordf. for kap. 1471, 4471

Stefan Heggelund**Theodor Barndon Helland**

ordf. for kap. 1425

Une Bastholm

ordf. for kap. 1410

Espen Barth Eide

ordf. for kap. 1428

Terje Halleland

ordf. for kap. 1422

Ole André Myhrvold

ordf. for kap. 1830

Runar Sjøstad

ordf. for kap. 2490, 5490

Lene Westgaard-Halle

ordf. for kap. 1400, 4400, 1412

Sandra Borch

ordf. for kap. 1411, 4411

Liv Kari Eskeland

ordf. for kap. 1810, 4810

Lars Haltbrekken

ordf. for kap. 1420, 4420, 1474

Else-May Norderhus

ordf. for kap. 1815, 1840, 1423, 4423

Tore Storehaug

ordf. for kap. 2440, 5440

